KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

KOWEZiU
KRAJOWY OŚRODEK WSPIERANIA
EDUKACJI ZAWODOWEJ I USTAWICZNEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt Opracowanie Modelu Poradnictwa Zawodowego oraz Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

RAPORT Z PILOTAŻU ZEWNĘTRZNEGO WSPARCIA SZKÓŁ W ZAKRESIE DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO

REALIZOWANY W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W ROKU SZKOLNYM 2011/2012

Renata Gąsiorek, Anna Karbowniak, Daniel Kukla, Agnieszka Lisikiewicz,
Ewa Malinowska, Roman Michalski, Danuta Oleksiak, Olga Sulkowska

Projekt systemowy realizowany przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Warszawa 2012

@ Copyright by Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Warszawa 2012-12-04

projekt okładki, layout, DTP: Studio Blok

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji
Zawodowej i Ustawicznej
02-637 Warszawa
ul. Spartańska 1B

tel. 22 844-07-40
fax 22 646-52-51

www.koweziu.edu.pl

Spis treści

1 Faza koncepcyjna pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego 5

1.1 Przedmiot pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Cele, rezultaty i korzyści z realizacji pilotażu 8

1.2 Podstawa prawna i merytoryczna dla przygotowania założeń pilotażu. 11

1.3 Badania terenowe dotyczące stanu i roli doradztwa zawodowego w województwie warmińsko-mazurskim. 13

2 Faza przygotowawcza pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego 15

2.1 Wybór województwa. Porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego dotyczące zasad realizacji pilotażu.. 17

2.2 Zaproszenie szkół do udziału w pilotażu. 19

2.3 Spotkania informacyjne i konferencje. 20

2.4 Rekrutacja (koordynator wojewódzki, doradcy-konsultanci, redaktor regionalny) 22

2.5 Szkolenia doradców-konsultantów 26

3 Faza realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego 29

3.1 Nawiązanie współpracy ze szkołami 32

3.2 Zadania powiatowego Zespołu Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego 33

3.3 Diagnoza systemu doradztwa w szkołach objętych wsparciem – identyfikacja potencjału szkoły. 34

3.3.1 Cele diagnozy w zakresie doradztwa edukacyjn- zawodowego. 34

3.3.2 Charakterystyki szkół. 36

3.4 Plan zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego 39

3.4.1 Opracowanie zewnętrznego Planu Wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego (Plan Wsparcia). . . 39

3.4.2 Wdrażanie i realizacja Planu Wsparcia 43

4 Faza upowszechniająca ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego. 49

4.1 Spotkania informacyjne. 51

4.2 Spotkania upowszechniające 52

4.2.1 Spotkania dotyczące kształcenia zawodowego 53

5 Faza budowania lokalnych sieci współpracy doradztwa edukacyjno-zawodowego. 55
5.1 Sieć Doradców – opis tworzenia, dokumentacji, podejmowanych działań 58
5.2 Sieć Instytucji - opis tworzenia, dokumentacji, podejmowanych działań 60
5.3 Uwagi o budowie i rozwoju Sieci doradztwa zawodowego. 63

6 System Informacji Edukacyjno-Zawodowej 65
6.1 Opis struktury portalu 69
6.2 Zarządzanie portalem oraz treścią/informacją – zasady działania portalu 71
6.3 Rola portalu w realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. 74
6.4. Rekomendacje, dalsze kierunki rozwoju Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej 77

7 Ewaluacja okresowa i końcowa pilotażu 78

Załączniki 83

1
Faza koncepcyjna pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej realizuje na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej współfinansowany ze środków Unii Europejskiej projekt systemowy „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej" (Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty Działanie 3.4. Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie Poddziałanie 3.4.2 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie.) Projekt jest realizowany od marca 2009 r. do grudnia 2012 r., a jego wartość wynosi 6 675 750,00 zł brutto.

Celem projektu jest upowszechnienie dostępu do usług poradnictwa edukacyjno-zawodowego uczniom od poziomu gimnazjum, poprzez zbudowanie spójnego, drożnego oraz dostosowanego do aktualnych potrzeb systemu poradnictwa zawodowego w systemie oświaty, realizującego ideę poradnictwa całożyciowego.

W ramach projektu założone zostały do zrealizowania cztery główne zadania merytoryczne:

1. Analiza obecnie funkcjonującego systemu poradnictwa zawodowego w Polsce oraz w wybranych krajach UE.
2. Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego w systemie oświaty w Polsce.
3. Pilotażowe wdrożenie i modyfikacja modelu.
4. Utworzenie internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej.

Przedmiotem niniejszego raportu jest pilotaż rozwiązania w zakresie organizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego (część pierwsza zadania 3.) oraz zadanie 4. w zakresie związanym ze wspieraniem działań realizowanych w ramach pilotażu.

1.1
Przedmiot pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Cele, rezultaty i korzyści z realizacji pilotażu

Przedmiot pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Cele, rezultaty i korzyści z realizacji pilotażu.

Zmiany zachodzące we współczesnej rzeczywistości zmuszają człowieka do podejmowania wielu różnorodnych decyzji, w tym decyzji edukacyjno-zawodowych, często związanych z dużym ryzykiem. Zmiany te mogą mieć znaczenie zarówno dla jednostki, jak i dla społeczeństwa. Nie każdy człowiek jest w stanie dokonać samodzielnego wyboru dalszej ścieżki kariery czy kierunku kształcenia, który byłby dla niego optymalny, to znaczy uwzględniający indywidualne możliwości, potrzeby, predyspozycje psychofizyczne etc. Zaplanowanie i realizacja kariery edukacyjno-zawodowej wymaga dużej ilości czasu i wysiłku. Niejednokrotnie konieczne jest spotkanie z różnymi specjalistami, głównie z doradcą zawodowym.

To właśnie doradztwo zawodowe jest procesem, który pomaga jednostkom w planowaniu i realizacji kariery edukacyjno-zawodowej. W kontekście rozwoju kapitału ludzkiego i gospodarki opartej na wiedzy, rola doradztwa edukacyjno-zawodowego jest bezdyskusyjna. Wyraża się ona i przekłada bezpośrednio na wzrost aktywności zawodowej obywateli i ogólną ich satysfakcję z życia, zmniejsza odpływ i fluktuację kadr, wpływa dodatnio na wzrost gospodarczy.

Wprowadzane w ostatnich latach zmiany w systemie oświaty w Polsce dotyczą wielu obszarów, w tym m.in.:

- wdrażania nowych podstaw programowych, zarówno kształcenia ogólnego jak i zawodowego,
- nadzoru pedagogicznego oraz systemu egzaminów zewnętrznych,
- doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- wymagań w zakresie indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów,
- obniżenia wieku dzieci rozpoczynających naukę w szkole,
- zarządzania szkołą i placówką.

Tak głębokie i szerokie zmiany wymogły konieczność nowego podejścia do wspomagania szkół i placówek oświatowych, w tym stworzenia systemu kompleksowego wspierania zewnętrznego. Przedmiot pilotażu wynikał z analizy zmian planowanych w systemie oświaty, w tym przede wszystkim z zadań szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, koncepcji kompleksowego wspierania szkół oraz powstawania centrów informacji edukacyjno-zawodowej (CIEZ).[1]

Przedmiotem pilotażu było zewnętrzne wspieranie szkół w samodzielnej realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego zgodnie z założeniami projektu Ustawy o systemie oświaty poprzez powołanie powiatowych Zespołów Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego oraz utworzenie systemu informacji edukacyjno-zawodowej.

Zespół Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego miał być powołany w każdym z powiatów województwa pilotażowego. Każdy Zespół tworzyć miało dwóch doradców-konsultantów – jeden odpowiedzialny za kompleksowe, zewnętrzne wspieranie gimnazjów,

1 Ponieważ projekt nowelizacji Ustawy o oświacie z 2011 r. ostatecznie nie został wprowadzony do systemu legislacyjnego, Centra informacji edukacyjno-zawodowej (CIEZ) nie zostały powołane.

drugi za wsparcie szkół ponadgimnazjalnych działających na terenie danego powiatu. Zespoły miały za zadanie oferować kompleksowe, zewnętrzne wsparcie szkół, placówek i osób realizujących zadania związane z doradztwem edukacyjno-zawodowym, w tym dyrektorów, liderów WSD i nauczycieli, także tworzyć lokalne sieci instytucji i organizacji, oferujących usługi w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Cele szczegółowe pilotażu:

- weryfikacja skuteczności zewnętrznego wsparcia szkół, identyfikacja mocnych i słabych stron rozwiązania,
- identyfikacja barier (organizacyjnych, merytorycznych, finansowych) wprowadzania takiego rozwiązania do systemu oświaty,
- określenie nakładów pracy niezbędnych do realizacji zadań związanych z kompleksowym wspieraniem szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- identyfikacja źródeł pozyskiwania informacji niezbędnych do tworzenia baz informacji edukacyjnych i zawodowych.

Zakładane rezultaty pilotażu:

- przygotowanie grupy 42 doradców zawodowych do realizacji zadań zewnętrznego wspierania szkół w realizacji przez nie zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- zweryfikowane narzędzia do diagnozy,
- opracowanie charakterystyk wszystkich szkół uczestniczących w projekcie,
- przykłady form zewnętrznego wsparcia szkół w realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- opis tworzenia i funkcjonowania sieci wsparcia osób, instytucji i organizacji świadczących na poziomie powiatu usługi z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- opis tworzenia i funkcjonowania systemu informacji edukacyjno-zawodowej,
- wypracowanie rozwiązań organizacyjno-merytorycznych, które znajdą zastosowanie w realizacji projektów związanych z kompleksowym wspieraniem szkół,
- raport podsumowujący pilotaż.

Zakładane korzyści z realizacji pilotażu dla szkół:

- zebranie kluczowych informacji i określenie potrzeb szkoły związanych z realizacją zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- opracowanie wielowymiarowej charakterystyki szkół wraz z rekomendacjami wskazującymi obszary pracy szkoły, które wymagają wsparcia i doskonalenia,
- opracowanie Planu Wsparcia dla szkół (w oparciu o charakterystykę i rekomendacje) obejmującego zadania, które szkoła może:
  - zrealizować lub doskonalić we własnym zakresie,
  - powierzyć instytucji lub innej organizacji świadczącej usługi w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,

- powstanie dwóch, wspierających się, sieci współpracy na terenie każdego powiatu:
  - sieci umożliwiającej wymianę doświadczeń osobom zainteresowanym doradztwem zawodowym (dyrektorom, liderom WSD, pedagogom, nauczycielom),

  - sieci instytucji i organizacji świadczących usługi w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,

- powstanie Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej,
- przygotowanie liderów i ekspertów do wspierania szkół i placówek w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

1.2
Podstawa prawna i merytoryczna dla przygotowania założeń pilotażu

Założenia pilotażu przygotowane zostały z uwzględnieniem:

- Ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm., art. 1 pkt. 14).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61 poz. 624 z późn. zm.).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487).
- Projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 9 marca 2011 roku.
- Założeń projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół", realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Poddziałanie 3.3.1 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty, system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm., art. 1 pkt. 14). W związku z powyższym koniecznym jest, aby realizacja zadań z zakresu doradztwa zawodowego odbywała się bezpośrednio w szkołach i placówkach, ponieważ istnieje potrzeba profesjonalnej pomocy usytuowanej blisko ucznia. Zwiększa to trafność podejmowanych decyzji edukacyjnych i zawodowych, minimalizuje koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów i koszty materialne związane z dojazdem do placówek specjalistycznych. Niezbędne jest także zagwarantowanie systematycznego oddziaływania na uczniów w ramach planowych działań realizowanych metodami aktywnymi (warsztaty, zajęcia aktywizujące) oraz udzielanie uczniom pomocy w wyborze i selekcji informacji dotyczących edukacji i rynku pracy, zgodnie z planowanym przez nich kierunkiem rozwoju zawodowego. Właściwa realizacja zadań doradztwa zawodowego przyczynia się do obniżenia społecznych kosztów kształcenia dzięki poprawieniu trafności wyborów na kolejnych etapach edukacji.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61 poz. 624 z późn. zm.) wskazuje na konieczność organizacji przez szkołę wewnątrzszkolnego systemu doradztwa (WSD). Organizację systemu oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia określa statut gimnazjum (załącznik nr 3, art. 2 ust. 1 pkt. 11), statut liceum ogólnokształcącego (załącznik nr 4, art. 2.1, pkt. 9), statut liceum profilowanego (załącznik nr 5, art. 2 ust. 1 pkt. 9), statut technikum (załącznik nr 5 A, art. 2 ust. 1 pkt. 10), statut zasadniczej szkoły zawodowej (załącznik nr 5 B, art. 2 ust. 1 pkt. 10). Statut szkoły ponadpodstawowej (załącznik nr 6, art.6 ust. 1 pkt. d) określa formy współdziałania, uwzględniając prawo rodziców do uzyskania informacji i porad w sprawach wychowania i dalszego kształcenia swych dzieci.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142 z późn. zm.) określa, że godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone na zorganizowanie zajęć dla grupy uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych (art. 2 ust. 5 pkt. 4). Ponadto w szkole mogą być organizowane nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, stosownie do posiadanych

środków finansowych (art. 7). W praktyce szkolnej zajęcia te mogą dotyczyć tematyki związanej z udzieleniem uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia.

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487) określono, że planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi w szkole, jest zadaniem zespołu składającego się z nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów, prowadzących zajęcia z uczniem (art. 19 ust. 1.), a udzielanie pomocy należy do zadań m.in. nauczycieli oraz specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym do doradców zawodowych (art. 4 ust. 2). Do zadań doradcy prócz obowiązków wynikających z prac w zespole, zgodnie z rozporządzeniem należy również (art. 31 ust. 1):

1. systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
2. gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
3. prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
4. koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę/placówkę;
5. współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

W gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana uczniom w formie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowania kształcenia i kariery zawodowej (art. 6 ust.1 pkt. 5). Działania pedagogiczne z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego mają na celu wspomaganie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych (art.16), rozpoznanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, oraz zaplanowanie sposobów ich zaspokojenia (art. 18 ust.1 pkt.1). Zajęcia są prowadzone przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy przez nauczycieli, wychowawców grup oraz specjalistów (pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych) (art. 16). Z kolei planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest zadaniem zespołu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów. Jednym z zadań zespołu (art. 20 ust. 1 pkt. 3) jest zaplanowanie działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposobów ich realizacji (dotyczy uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych). Pomoc psychologiczno-pedagogiczna ofertowana przez szkołę w ramach WSD realizowana jest przez podmioty wskazane w art. 4 ust. 2. we współpracy z rodzicami i samymi uczniami.

1.3
Badania terenowe dotyczące stanu i roli doradztwa zawodowego w województwie warmińsko-mazurskim

Koncepcja pilotażu uwzględniła również wyniki badania stanu i roli doradztwa zawodowego w wybranych ośmiu powiatach województwa warmińsko-mazurskiego (bartoszyckim, elbląskim, olsztyńskim, iławskim, ełckim, działdowskim, giżyckim, gołdapskim). Badanie zostało wykonane w 2011 roku przez ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku na zlecenie Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Badaniami objęci zostali przedstawiciele instytucji centralnych bądź ponadlokalnych (m.in. Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Narodowego Forum Doradztwa Zawodowego, uczelni wyższych) i wojewódzkich (m.in.: Kuratorium Oświaty, Departamentu Kultury i Edukacji w Urzędzie Marszałkowskim, Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu, uczelnianych biur karier), pracodawcy województwa warmińsko-mazurskiego oraz przedstawiciele instytucji regionalnych ww. powiatów. Badaniami objęci zostali także przedstawiciele instytucji regionalnych, takich jak: starostwa powiatowe, urzędy miast (gmin), Centra Kształcenia Ustawicznego, Zakłady Doskonalenia Zawodowego, Powiatowe Urzędy Pracy, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Ochotnicze Hufce Pracy, Izby Rzemieślnicze, a także dyrektorzy szkół (gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych), doradcy zawodowi (oraz nauczyciele odpowiedzialni za doradztwo zawodowe w szkołach), uczniowie, absolwenci i rodzice.

Głównym celem zrealizowanego badania była próba diagnozy stanu i znaczenia doradztwa zawodowego w szkołach w wybranych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego i określenie możliwości rozwoju systemu doradztwa zawodowego w polskich szkołach. W raporcie omówione zostały m.in. wyniki badań odnoszące się do problemu definiowania doradztwa przez badanych, sposobu zorganizowania i problemów związanych z funkcjonowaniem systemu doradztwa zawodowego w szkołach, działaniami instytucji regionalnych w obszarze doradztwa zawodowego, opinii przedstawicieli instytucji regionalnych, dyrektorów szkół, samych doradców i uczniów na temat potrzeby i znaczenia doradztwa. Zaprezentowano również doświadczenia i opinie absolwentów szkół oraz rodziców uczniów w odniesieniu do funkcjonującego systemu.

W badaniu terenowym udział wzięło m.in. 4513 uczniów, 107 przedstawicieli instytucji regionalnych, 76 dyrektorów szkół oraz 76 szkolnych doradców zawodowych i pedagogów.

Na podstawie analizy zebranego materiału przedstawiono katalog ustaleń badawczych:

- w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego objętych badaniem trudno było wykazać istnienie rozbudowanej sieci doradztwa zawodowego,
- pomiędzy badanymi powiatami wystąpiły różnice w zakresie funkcjonowania sieci doradztwa zawodowego. W niektórych powiatach (np. w powiecie elbląskim) zaobserwowane zostały zaczątki systemu doradztwa zawodowego; na pozostałych obszarach doradztwo zawodowe przyjmuje charakter „akcydentalny", co oznacza, że zajęcia i spotkania z uczniami miały charakter przypadkowy i były działaniami w niewielkim stopniu skoordynowanymi,
- większość badanych szkół nie wypracowała Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. W większości szkół nie został zatrudniony na etacie doradca zawodowy, szkoły nie posiadały wyposażonych pracowni doradczych ani opracowań prezentujących rynek pracy i jego potrzeby,

- uczniowie przejawiają niewielką wiedzę na temat doradztwa, nie mają także świadomości jego znaczenia. Tylko nieliczni wskazywali na rozmowę z doradcą zawodowym jako źródło swojej wiedzy o szkołach i zawodach. Uczniowie (a także absolwenci) rzadko deklarowali udział w zajęciach z doradztwa zawodowego w szkole, podkreślając przy tym, że zajęcia te miały na ogół charakter akcydentalny, niesystematyczny,
- dokonywane przez uczniów wybory szkoły i zawodu były bardzo często przypadkowe i niemerytoryczne, warunkowane opiniami rówieśników i ambicjami rodzinnymi. Potrzeby regionalnego rynku pracy tylko w niewielkim stopniu oddziaływały na te decyzje,
- uczestniczący w badaniu przedstawiciele instytucji centralnych, wojewódzkich i regionalnych, a także ankietowani pracodawcy, dyrektorzy szkół, doradcy zawodowi oraz uczniowie i rodzice w większości dostrzegali potrzebę rozwoju systemu doradztwa zawodowego i byli do tej idei nastawieni przychylnie.

Powyższe ustalenia badawcze pozwoliły na przedstawienie katalogu rekomendacji. Uznano, że należy:

- opracować i upowszechniać model doradztwa zawodowego w szkołach,
- zapewnić warunki umożliwiające podnoszenie kalifikacji przez doradców zawodowych,
- upowszechniać dobre praktyki z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach,
- systematycznie monitorować funkcjonowanie doradztwa zawodowego w regionach,
- włączać instytucje regionalne w system doradztwa zawodowego,
- czynić starania, aby podnieść poziom wiedzy dyrektorów szkół w zakresie doradztwa zawodowego,
- włączać rodziców uczniów w system doradztwa zawodowego,
- tworzyć powiązania między systemem doradztwa zawodowego a monitoringiem rynku pracy,
- podnosić poziom wiedzy pracodawców na temat doradztwa zawodowego w szkołach,
- czynić starania, aby włączać pracodawców w system doradztwa zawodowego w regionie.

2
Faza przygotowawcza pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

2.1
Wybór województwa. Porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego dotyczące zasad realizacji pilotażu

Przygotowując pilotaż zewnętrznego wsparcia w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, założono, że zostanie on zrealizowany tylko w jednym województwie. Przetestowanie rozwiązania na relatywnie niewielkim obszarze pozwalało na faktyczne wspieranie i śledzenie procesów zachodzących w jego ramach, a także bieżące modyfikowanie pierwotnych założeń zapisanych w koncepcji pilotażu.

Jako województwo pilotażowe wybrane zostało województwo warmińsko-mazurskie. Za jego wyborem przemówiły następujące argumenty:

- duże i wyraźne zróżnicowanie gospodarcze, społeczne, a nawet etniczne województwa, pokazujące Polskę w mikroskali bez dominującej przewagi jednego miasta (woj. mazowieckie), powiatu (woj. wielkopolskie) czy też przemysłu (woj. śląskie),
- brak innego wojewódzkiego projektu realizowanego w ramach PO KL dotyczącego problematyki doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- najwyższa w kraju stopa bezrobocia,
- relatywnie słabe wyniki zewnętrznych egzaminów zawodowych mogące hipotetycznie wskazywać na zły wybór zawodów przez uczniów gimnazjów (zły stan doradztwa),
- duże zaangażowanie naukowców z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w analizę szkolnictwa w województwie, także w kontekście rynku pracy,
- bardzo wyraźne zróżnicowanie gospodarcze województwa, w którym obok siebie funkcjonują różne działy gospodarki, tj.: rolnictwo, turystyka, przemysł ciężki, oponiarski, drzewny czy spożywczy.

W każdym z powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, w których realizowany miał być pilotaż, zawarte zostało porozumienie w celu zapewnienia miejsca pracy Zespołów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Porozumienia miały charakter dwu- i trójstronny, a dotyczyły zasad funkcjonowania Zespołu w powiecie, w tym zapewnienia mu miejsca pracy oraz sprzętu i wyposażenia niezbędnego do wykonywania powierzonych zadań. W każdym przypadku stroną porozumienia byli przedstawiciele władz samorządowych z poziomu powiatu (starostwo lub urząd miasta). Niekiedy stroną porozumienia była także poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ODN lub szkoła, co wiązało się z wyznaczeniem w danej placówce miejsca pracy Zespołu.

Zobowiązania KOWEZiU

- rekrutacja i zatrudnienie koordynatora wojewódzkiego oraz doradców-konsultantów,
- szkolenia dla doradców-konsultantów,
- wyposażenie Zespołów w materiały biurowe przed rozpoczęciem pilotażu,
- wdrożenie internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej,
- organizacja konferencji informacyjnej dla dyrektorów szkół we wrześniu 2011 r.

Zobowiązania jednostki samorządu terytorialnego

- promowanie idei doradztwa edukacyjno-zawodowego w środowisku szkolnym i pozaszkolnym w ramach bieżących działań urzędu,
- informowanie szkół o realizowanym projekcie,
- udział w procesie organizacji miejsca pracy Zespołu,
- aktywna współpraca z doradcami-konsultantami w zakresie budowania sieci instytucji zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym.

Zobowiązania poradni psychologiczno-pedagogicznej / ośrodka doskonalenia nauczycieli / szkoły[2]

- wyznaczenie miejsca pracy Zespołu z dostępem do internetu, telefonu i urządzeń biurowych,
- częściowe doposażenie Zespołów w materiały biurowe w trakcie pilotażu,
- współpraca z Zespołem poprzez udostępnianie informacji i narzędzi, które mogły być wykorzystane do pracy przez doradcę-konsultanta,
- zapewnienie dyspozycyjności pracownika.

2 Jeśli porozumienie miało charakter trójstronny. W przypadku porozumienia dwustronnego obowiązki wskazane w części „Zobowiązania poradni psychologiczno-pedagogicznej / ośrodka doskonalenia nauczycieli / szkoły" spoczywały na jednostce samorządu terytorialnego.

2.2
Zaproszenie szkół do udziału w pilotażu

Kolejnym krokiem na etapie organizacji pilotażu było zaproszenie wszystkich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży z województwa warmińsko-mazurskiego do udziału w pilotażu.

Zaproszenie w formie pisemnej zostało skierowane do dyrektorów szkół wspólnie przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Warmińsko-Mazurskie Kuratorium Oświaty. Jednocześnie udział w przedsięwzięciu był propagowany wśród dyrektorów szkół przez starostów i prezydentów miast (Ilustracja 1.).

Ostatecznie wsparciem w ramach pilotażu objęto niemal wszystkie szkoły publiczne w województwie warmińsko-mazurskim - 97% gimnazjów (220 szkół) oraz 99% szkół ponadgimnazjalnych (124 szkoły). Udziału w projekcie odmówiło 6 szkół[3].

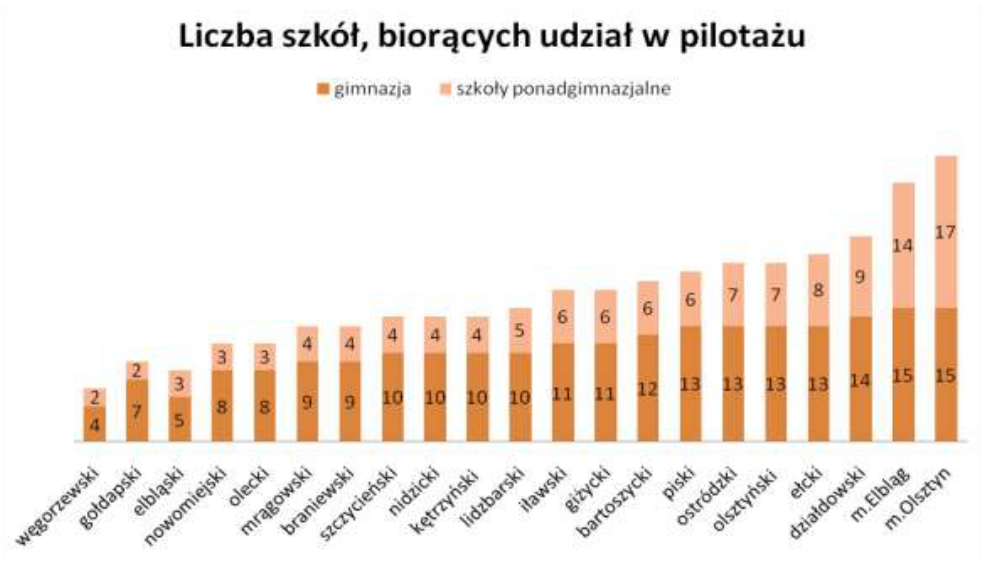

Źródło: Opracowanie własne. Dane na czerwiec 2012 r.

3 Szkoły, które odmówiły udziału w pilotażu, jako powód odmowy deklarowały przede wszystkim zbyt duże przeciążenie projektami, które na dany moment już realizowały.

2.3
Spotkania informacyjne i konferencje

W trakcie realizacji pilotażu cyklicznie organizowane były konferencje promujące i upowszechniające informacje o projekcie i pilotażu. Skierowane były one do dyrektorów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, dyrektorów placówek oświatowych, władz samorządowych oraz doradców zawodowych z całego województwa warmińsko-mazurskiego.

Konferencja informacyjna – 20 czerwca 2011 r.
Celem konferencji była prezentacja założeń pilotażu zewnętrznego wspierania szkół w realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego wśród **przedstawicieli starostw, poradni psychologiczno-pedagogicznych i placówek doskonalenia nauczycieli** z województwa warmińsko-mazurskiego. Konferencja wprowadzała w tematykę pilotażu, w tym w procedurę zawierania porozumień z JST oraz sposobu zapraszania szkół do udziału w projekcie.

- konferencje otwierające – 12 i 13 września 2011 r.
- Celem konferencji była podobnie jak w poprzednim przypadku prezentacja założeń pilotażu oraz systemu informacji edukacyjno-zawodowej. Konferencje otwierające skierowane były już do innej grupy odbiorców - do dyrektorów szkół, które wyraziły chęć udziału w pilotażu.
- Program konferencji zawierał m.in. prezentacje dotyczące:
- realizowanego projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej",
- założeń pilotażu zewnętrznego wspierania szkół w realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- szczegółowych zadań doradców-konsultantów,
- porozumień oraz zasad funkcjonowania powiatowych Zespołów Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego.

Konferencje zamykające pilotaż – 14 i 15 czerwca 2012 r.
Celem konferencji było podsumowanie całości pilotażu, który w okresie od września 2011 r. do czerwca 2012 r. został zrealizowany w województwie warmińsko-mazurskim. Program konferencji zawierał prezentacje dotyczące:

- rezultatów pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego – perspektywa lokalna i wojewódzka,
- wyników badań terenowych dotyczących stanu i roli doradztwa edukacyjno-zawodowego w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r.

Ważnym elementem konferencji były wystąpienia zaproszonych gości, którzy zaangażowani byli w realizację pilotażu, w tym Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty oraz przedstawiciela MEN.

Dyrektorzy Szkół i Placówek Oświatowych
w woj. warmińsko-mazurskim

Szanowni Państwo

Województwo warmińsko-mazurskie zostało wybrane do pilotażu systemu zewnętrznego wspierania szkół w realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Pilotaż odbędzie się w ramach projektu systemowego „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej". Wybór województwa warmińsko-mazurskiego do udziału w projekcie traktujemy jako wyróżnienie, ale i zobowiązanie. **Serdecznie zapraszamy Państwa do współpracy w kreowaniu efektywnych rozwiązań w zakresie doradztwa zawodowego.** Ufamy, że dzięki Państwa zaangażowaniu to przedsięwzięcie stanie się dobrą praktyką wykorzystywaną na obszarze całego kraju.

Podstawą założeń merytorycznych wprowadzanego rozwiązania są planowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zmiany w systemie oświaty, w tym w obszarze zadań szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.
Pilotażowy system przewiduje powołanie powiatowych Zespołów Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego oraz utworzenie internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej. Zespoły będą oferowały kompleksowe, zewnętrzne wsparcie szkół, placówek i osób realizujących zadania związane z doradztwem edukacyjno-zawodowym.
Wsparcie kierujemy do dyrektorów, liderów wewnątrzszkolnych systemów doradztwa, nauczycieli, także poprzez utworzenie sieci instytucji i organizacji oferujących usługi doradcze.
Dzięki pilotażowi wszystkie publiczne szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne z województwa warmińsko-mazurskiego zyskają kompleksowe wsparcie we wdrożeniu nowych rozwiązań systemowych, dotyczących doradztwa edukacyjno- zawodowego.

Projekt jest realizowany w ramach Priorytetu III – Wysoka jakość systemu oświaty, Działania 3.4, Podziałania 3.4.2 – Upowszechnianie uczenia się przez całe życie. Jego beneficjentem i wykonawcą jest Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie, jednostka organizacyjna podlegająca MEN.

Jesteśmy przekonani, że Państwa doświadczenie, ekspercka wiedza oraz kompetencje merytoryczne przyczynią się do stworzenia przyjaznego dla uczniów i nauczycieli środowiska uczenia się, nakierowanego na efekty wymagane w realnych miejscach pracy.

Zapraszając do współpracy, jednocześnie prosimy o wypełnienie karty zgłoszenia.

DYREKTOR KRAJOWEGO OŚRODKA
mgr Grażyna Deicha

WARMIŃSKO-MAZURSKI KURATOR OŚWIATY
Grażyna Przełomska

PODSEKRETARZ STANU
Zbigniew [illegible]

Warszawa,26 maja 2011 r.

2.4
Rekrutacja
(koordynator wojewódzki, doradcy-konsultanci, redaktor regionalny)

Jednym z najważniejszych etapów, związanym bezpośrednio z powodzeniem realizacji pilotażu była rekrutacja na stanowiska: koordynatora wojewódzkiego i doradców-konsultantów. Kandydaci zostali wyłonieni w drodze rekrutacji otwartej, a ogłoszenia o rekrutacji zostało umieszczone na stronie KOWEZiU oraz Kuratorium Oświaty, JST i PP-P w województwie warmińsko-mazurskim.

Istotnym wymogiem rekrutacji dotyczącym osób bezpośrednio realizujących pilotaż, czyli koordynatora wojewódzkiego i doradców-konsultantów, było miejsce zamieszkania kandydatów. Musieli oni być mieszkańcami województwa warmińsko-mazurskiego, a doradcy-konsultanci dodatkowo mieszkańcami powiatu, w którym realizowali swoje zadania.

Wymaganiem niezbędnym było posiadanie przez koordynatora wojewódzkiego oraz doradców-konsultantów kwalifikacji szkolnego doradcy zawodowego.

Rekrutacja na stanowisko: Koordynator wojewódzki

Pierwszy z rekrutacji dotyczyła stanowiska Koordynatora Wojewódzkiego. Wymagania zostały szczegółowo wskazane w „Warunkach udziału w rekrutacji" zamieszczonych na stronie KOWEZiU. Kandydat na Koordynatora Wojewódzkiego musiał spełniać następujące warunki:

- posiadać kwalifikacje doradcy zawodowego (Rozporządzenie MENIS z 23 września 2003 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli, Rozporządzenie MENIS z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli),
- wykazać się minimum 3-letni stażem pracy w sektorze edukacji lub szkolnictwa wyższego,
- minimum 2-letnim stażem pracy w obszarze doradztwa zawodowego w edukacji lub szkolnictwie wyższym (doradca edukacyjno-zawodowy, wykładowca z zakresu doradztwa),
- posiadać doświadczenie na stanowisku kierowniczym, lidera grupy eksperckiej lub podobnym w ostatnich 3 latach,
- posiadać doświadczenie w kierowaniu dużymi przedsięwzięciami i złożonymi projektami w tym kierowaniu projektami dofinansowanymi z UE,
- posiadać doświadczenie w prowadzeniu szkoleń z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz opracowywaniu programów szkoleniowych,
- dyspozycyjności do realizacji zadań oraz zamieszkania na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Od kandydata oczekiwano również następujących umiejętności i predyspozycji: umiejętności organizatorskich, umiejętności motywowania do działania, poczucia odpowiedzialności i koncentracji na realizacji zadań, umiejętności prezentacji, prowadzenia szkoleń, umiejętności budowania relacji i mediacji.

Do zadań Koordynatora Wojewódzkiego należało przede wszystkim (szczegółowy zakres obowiązków w **załączniku nr 1**):

- kompleksowe koordynowanie bieżącej działalności 21 Zespołów Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego funkcjonujących na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego,
- wspieranie merytoryczne i organizacyjne 42 doradców-konsultantów zatrudnionych w Zespołach,

- monitorowanie i prowadzenie sprawozdawczości z działalności Zespołów,
- udział w procesie rekrutacyjnym pracowników Zespołów,
- udział w wydarzeniach promujących projekt i upowszechniających jego rezultaty,
- współpraca ze szkołami w zakresie monitorowania pracy doradców-konsultantów zatrudnionych w ramach projektu, jednostkami samorządu terytorialnego i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz koordynatorem merytorycznym projektu.

W wyniku przeprowadzonej rekrutacji, powołana komisja zgodnie z Kartą Oceny Kandydata wyłoniła spośród ofert, osobę, która z dniem 6 lipca 2011 roku objęła stanowisko funkcję Koordynatora Wojewódzkiego.

Rekrutacja na stanowisko: Doradcy-Konsultanta

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej ogłosił w dniu 14 lipca rekrutację na stanowisko Doradcy-Konsultanta, zapraszając do rekrutacji doradców edukacyjno-zawodowych - przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków doskonalenia nauczycieli, uczelni, liderów wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz nauczycieli, którym dyrektor powierzył koordynację zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą związaną z doradztwem edukacyjno-zawodowym.

Czas związania umową to 4 września 2011 r. – 30 czerwca 2012 r.

I tura rekrutacji

Wymagania konieczne na stanowisko Doradcy-Konsultanta

(szczegółowy zakres zadań dla doradców-konsultantów dla gimnazjów i doradców-konsultantów dla szkół ponadgimnazjalnych znajduje się **w załączniku 2** i **załączniku 3**):

- wykształcenie wyższe,
- uprawnienia doradcy zawodowego w edukacji (Rozporządzenie MENIS z 23 września 2003 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli, Rozporządzenie MENIS z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli),
- minimum 3-letni staż pracy w obszarze doradztwa zawodowego w edukacji na poziomie gimnazjów lub szkół ponadgimnazjalnych[4] (jako doradca zawodowy, lider wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, nauczyciel, któremu dyrektor szkoły powierzył koordynację zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego) w ostatnich pięciu latach,
- doświadczenie w prowadzeniu szkoleń dla rad pedagogicznych i/lub nauczycieli, i/lub liderów WSD, i/lub doradców zawodowych oraz w prowadzeniu szkoleń z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w ostatnich pięciu latach,
- praca lub zamieszkanie na terenie powiatu do którego się aplikuje,
- dyspozycyjność i mobilność (osoby zatrudnione na więcej niż 1/2 etatu zobowiązane były do zmiany wymiaru czasu pracy maksymalnie do 1/2 etatu),
- dysponowanie sprzętem niezbędnym do realizacji zadań doradcy-konsultanta, w tym w szczególności komputerem.

4 Doświadczenie w danym typie szkoły związane było z aplikacją na stanowisko DK dla gimnazjów lub szkół ponadgimnazjalnych.

Dodatkowe oczekiwania:

- studia podyplomowe (niezwiązane z uzyskaniem uprawnień doradcy zawodowego w edukacji),
- doświadczenie w tworzeniu i/lub wdrażaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa lub analogicznego dokumentu na poziomie gimnazjów lub szkół ponadgimnazjalnych,
- doświadczenie w zakresie opracowywania podręczników i/lub poradników, i/lub pakietów edukacyjnych, i/lub ofert szkoleniowych, i/lub programów kształcenia i szkolenia z doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- doświadczenie badawcze i/lub przy przeprowadzaniu ewaluacji (zadań realizowanych w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego),
- doświadczenie w zakresie publikowania artykułów i/lub analiz w prasie branżowej, i/lub portalach internetowych, i/lub książkach etc.,
- prowadzenie, administrowanie lub moderowanie forum internetowego z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego lub doskonalenia nauczycieli.

Rekrutacja na stanowisko doradców-konsultantów odbyła się w czterech turach.
I. Tura 14-28 lipca 2011 roku
II. Tura 4-17 sierpnia 2011 roku
III. Tura 22-26 sierpnia 2011 roku
IV. Tura – uzupełniająca

W wyniku przeprowadzonej w dniach 14-28 lipca 2011 r. rekrutacji na stanowiska doradców-konsultantów na poziomie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, do udziału w projekcie zostało zakwalifikowanych 19 osób, w tym na poziomie gimnazjów 10 osób oraz 9 osób na poziomie szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki pierwszego etapu rekrutacji zostały opublikowane na stronie KOWEZiU w dniu 03.08.2011roku, informując jednocześnie, że w dniach 4-17 sierpnia br. została uruchomiona rekrutacja uzupełniająca na stanowiska doradców-konsultantów.

Ważna na tym etapie rekrutacji była informacja, że aplikacje, które zostały nadesłane w pierwszym terminie, spełniające zmienione kryteria rekrutacji uzupełniającej, będą automatycznie brane pod uwagę w procesie oceny.

Zmiany kryteriów rekrutacyjnych w II turze

Zmiany w kryteriach rekrutacyjnych umożliwiły składanie ofert przez doradców zawodowych zatrudnionych w resorcie pracy posiadających doświadczenie w pracy z młodzieżą oraz zmniejszono wymiar stażu pracy w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego z młodzieżą z trzech lat na dwa lata.

W wyniku rekrutacji przeprowadzonej w dniach 4-17 sierpnia 2011 roku na stanowiska doradców-konsultantów zakwalifikowano na poziomie gimnazjów 3 osoby a na poziomie szkół ponadgimnazjalnych 2 osoby.

Kolejna rekrutacja, czyli już III tura, odbyła się w dniach 22-26 sierpnia 2011 roku w wyniku, której zakwalifikowano 15 osób. Wyboru dokonano z nadesłanych aplikacji, a także z aplikacji umieszczonych na liście rezerwowej po I i II turze oraz aplikacji rekomendowanych przez władze lokalne.

Zmiany kryteriów rekrutacyjnych w III turze

Zmiany w kryteriach rekrutacyjnych dotyczyły zmniejszenia wymiar stażu pracy w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego z młodzieżą z dwóch lat na jeden rok.

W wyniku analizy dotychczasowych zgłoszeń oraz informacji od władz lokalnych i zgłaszających się kandydatów, podjęto decyzję o zniesieniu konieczności przejścia na ½ etatu doradców-konsultantów, którzy mieli objąć wsparciem do sześciu szkół.

IV tura – nabór uzupełniający

W październiku przeprowadzony został nabór uzupełniający na stanowiska doradców-konsultantów w województwie warmińsko-mazurskim w wyniku, którego zatrudniono doradców brakujących powiatach. Ten etap rekrutacji nie był przeprowadzony w naborze otwartym, doradców-konsultantów wyłoniono z grupy osób pozostających na liście rezerwowej.

W wyniku przeprowadzonych kilku etapów rekrutacji na stanowisko doradcy-konsultanta wyłoniono grupę 42 doradców do realizacji zadań zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

2.5
Szkolenia doradców-konsultantów

Jednym z celów realizowanego pilotażu było przygotowanie doradców-konsultantów do zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Aby to osiągnąć zorganizowano dla 42 zakwalifikowanych doradców-konsultantów cykl pięciu trzydniowych szkoleń, w trakcie których uczestnicy zostali merytorycznie i metodycznie przygotowani do realizacji stawianych im zadań. Każdy kolejny etap realizacji pilotażu był poprzedzony odpowiednim szkoleniem i odbywał się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Szkolenia stanowiły istotny element pilotażu, ponieważ stwarzały także możliwość omawiania bieżących spraw, rozwiązywania problemów, wyjaśniania wątpliwości oraz wymiany doświadczeń.

I szkolenie – 4-6 września 2011 roku

Celem szkolenia było zapoznanie doradców-konsultantów z organizacją i metodyką pracy powiatowych Zespołów Wsparcia.

Tematyka szkolenia dotyczyła przede wszystkim zapoznania uczestników z ideą pilotażu, zadaniami doradców-konsultantów, zadaniami koordynatora wojewódzkiego, terminami nadsyłania dokumentacji i realizacji zadań, dokumentacją doradców-konsultantów, budowaniem systemu informacji edukacyjno-zawodowej oraz przygotowanymi narzędziami do przeprowadzania diagnoz.

Podczas szkolenia bardzo szczegółowo omówiono zadania postawione przed doradcami-konsultantami, a także dokumenty potwierdzające realizację działań (m.in. Kartę Monitorującą, Comiesięczne Szczegółowe Plany Pracy itp.). Zostały także zaplanowane pierwsze działania wraz z terminami ich realizacji. Ustalono zasady współpracy z koordynatorem wojewódzkim i Biurem Projektu. Ponadto zaprezentowano narzędzie do pracy – platformę internetową Moodle.

Kolejnym istotnym elementem szkolenia było przygotowanie doradców-konsultantów – do przeprowadzenia diagnozy w każdej przydzielonej im szkole. Omówiono nie tylko założenia przyjętej konstrukcji narzędzi diagnostycznych, ale również problematykę związaną z badaniem, np. ćwiczono prawidłowy przebieg rozmowy z respondentami, czy też „omijanie pułapek" w trakcie ankietowania.

Ponadto, podczas tego szkolenia omówiono również sprawy organizacyjne dotyczące miejsc pracy Zespołów, ich dyżurów, materiałów biurowych, oznaczenia siedzib Zespołów i współpracy z władzami powiatów. Na zakończenie każdy z doradców-konsultantów otrzymał pismo przewodnie umożliwiające identyfikację osób pracujących w Zespole powiatowym.

II szkolenie – 23-25 października 2011 roku

Celem szkolenia było przygotowanie doradców-konsultantów do opracowania charakterystyk szkół.

Tematem przewodnim szkolenia było przygotowanie doradców-konsultantów do opracowania, na podstawie sporządzonych diagnoz, charakterystyk dla każdej przydzielonej szkoły. Doradcy podczas szkolenia w formie warsztatów mieli okazję opracować przykładowe charakterystyki, które stanowiły bazę do opracowywania kolejnych.

W programie szkolenia przewidziano także czas na prezentację dotychczasowych wyników prac Zespołów, dzięki czemu uczestnicy mogli zapoznać się z osiągnięciami innych zespołów oraz podzielić się doświadczeniami z zakresu radzenia sobie z trudnymi sytuacjami napotkanymi podczas realizacji postawionych im zadań.

Innym, równie ważnym, elementem tego szkolenia było wypracowanie i omówienie propozycji tematów na realizowane przez doradców spotkania upowszechniające idee doradztwa.

III szkolenie – 12-14 listopada 2011 roku

Głównym celem szkolenia było przygotowanie doradców-konsultantów do opracowania i wdrożenia Planów Wsparcia.

Tematyka tego szkolenia obejmowała w dużej mierze przedsięwzięcia związane z przygotowaniem Planów Wsparcia, podczas których doradcy-konsultanci wspólnie wypracowywali możliwe propozycje działań do wdrożenia oraz korzyści wynikające z zewnętrznego wsparcia.

Ponadto, zapoznano uczestników z nowymi kompetencjami doradcy zawodowego związanymi z planowaniem kariery zawodowej i edukacyjnej w oparciu o zmiany planowane w kształceniu zawodowym, a także zaprezentowano tzw. Łódzki Model Doradztwa oraz nowości z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego przedstawione na konferencji w Weimarze (Niemcy).

Należy również dodać, że doradcy-konsultanci, podczas tego szkolenia, zdobyli wiedzę na temat wykorzystania kwestionariusza MŁOKOZZ oraz wspólnie z redaktorem regionalnym wypracowali zasady współpracy do budowania Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

IV szkolenie – 23-25 marca 2012 roku

Celem szkolenia było przekazanie wiedzy z zakresu narzędzi do selekcji i rekrutacji oraz kształtowanie umiejętności komunikacji interpersonalnej.

Tematem tego szkolenia były również inne treści, które dotyczyły rozwoju systemu informacji edukacyjno-zawodowej i narzędzi dla doradców zawodowych. Ważnym elementem tego spotkania były prezentacje poszczególnych Zespołów ze zrealizowanych dotychczas działań.

V szkolenie – 22-24 czerwca 2012 roku

Celem ostatniego szkolenia było oficjalne podsumowanie zrealizowanego pilotażu.

Podsumowanie obejmowało zagadnienia związane z realizacją kolejnych etapów pilotażu. Służyło przypomnieniu wyzwań stawianych doradcom na początku wdrażania programu, przedstawieniu przebiegu rekrutacji i realizacji poszczególnych działań.

W podsumowaniu pilotażu uczestniczyła pani Grażyna Osicka (dyrektor KOWEZIU), pani Grażyna Przasnyska (Warmińsko – Mazurski Kurator Oświaty) oraz pani Agnieszka Pfeiffer (menadżer projektów KOWEZIU).

Program szkoleń obejmował również blok tematyczny poświęcony nabywaniu umiejętności stosowania metodologii cyklu Kolba w prowadzeniu zajęć grupowych.

Dodatkowe kwestie związane ze szkoleniami

- Szkolenia stanowiły kluczowy element związany z zarządzaniem pilotażem. Każde z nich rozpoczynało się od omawiania zagadnień związanych z bieżącą organizacją pracy, raportowaniem dokumentacji, a w niektórych przypadkach także ustalaniem nowych zasad współpracy.
- Szkolenia stwarzały możliwość indywidualnego, osobistego kontaktu zarówno doradcy z zespołem zarządzającym, jak i osobom zarządzającym z doradcami. Dzięki temu możliwe było niezwłoczne rozwiązywanie pojawiających się problemów oraz przekazywanie informacji zwrotnej na temat pracy Zespołów.
- Przedstawiane (co najmniej dwukrotnie) przez doradców-konsultantów prezentacje wyników ich prac, służyły monitorowaniu aktualnie zrealizowanych zadań oraz umożliwiały zapoznanie się z działaniami prowadzonymi w pozostałych powiatach. Owocowało to generowaniem większej liczby pomysłów, jak również wzbogacało wiedzę mniej doświadczonych doradców.

- Zatrudnieni doradcy-konsultanci charakteryzowali się zróżnicowanym doświadczeniem zawodowym, stażem i wiedzą. Byli wśród nich doradcy szkolni, P P-P, PUP i szeregu innych instytucji. Dzięki potencjałowi grupowych pomysłów udawało się przezwyciężyć niejeden poważny problem, który początkowo mógł wydawać się „nie do przezwyciężenia".

3
Faza realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

Realizacja pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego w roku szkolnym od września 2011 r. do czerwca 2012 r.

Celem pilotażu, jak już wcześniej wspomniano, było zewnętrzne wspieranie szkół w realizacji przez nie zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego przez powiatowe Zespoły Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego oraz utworzenie Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

Powiatowe Zespoły Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego tworzyło dwóch doradców-konsultantów w 21 powiatach województwa warmińsko-mazurskiego – jeden dla gimnazjów, drugi dla szkół ponadgimnazjalnych.

Łącznie do projektu na poziomie województwa zaangażowano: koordynatora, 42 doradców-konsultantów, specjalistę ds. dokumentacji pilotażu[5] oraz redaktora regionalnego.

5 Specjalista ds. dokumentacji pilotażu nie był stanowiskiem przewidzianym w pierwotnej koncepcji pilotażu, niemniej jednak w trakcie realizacji pilotażu wystąpiła konieczność zatrudnienia dodatkowej osoby na poziomie wojewódzkim, odpowiedzialnej za bieżące monitorowanie i weryfikowanie przesyłanej przez doradców-konsultantów dokumentacji.

3.1
Nawiązanie współpracy ze szkołami

Pierwszymi działaniami jakie podjęli doradcy-konsultanci w ramach pilotażu były spotkania z dyrektorami gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych. Miały one na celu nawiązanie współpracy ze szkołami objętymi pilotażem. Służyły również przedstawieniu idei zewnętrznego wsparcia tj. pokazaniu jak efektywnie szkoła może być wspierana w organizowaniu działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Wizyty w szkołach miały miejsce we wrześniu 2011 roku, podczas których dyrektorzy potwierdzali chęć przystąpienia szkoły do pilotażowego projektu.

Podczas spotkań z dyrektorami szkół omawiano najczęściej:

- cel pilotażu i jego przebieg,
- role: dyrektora, szkolnego doradcy zawodowego lub lidera doradztwa oraz rady pedagogicznej wynikające z udziału w pilotażu projektu,
- zadania doradcy-konsultanta w zakresie wspierania rozwoju doradztwa zawodowego w szkole i powiecie,
- założone efekty pilotażu,
- kolejne działania w ramach pilotażu.

Efektem spotkań było:

- nawiązanie kontaktu z osobami odpowiedzialnymi za realizację przedsięwzięcia,
- wymianę danych kontaktowych,
- pozyskanie zaangażowania dyrektora w planowane działania w zakresie doradztwa
- edukacyjno-zawodowego,
- ustalenie harmonogramu spotkań.

Na podstawie uzyskanych informacji od dyrektora szkoły i szkolnego doradcy zawodowego (lub lidera doradztwa zawodowego) przygotowano wizytówki dla każdej ze szkół objętej pilotażem (Załącznik nr 4). Zawierały one:

- adres internetowy szkoły,
- imię i nazwisko dyrektora szkoły oraz telefon kontaktowy dyrektora, adres poczty elektronicznej,
- imię i nazwisko doradcy zawodowego lub osoby realizującej w szkole WSD oraz telefon kontaktowy doradcy, adres poczty elektronicznej ,
- informacje o klasach profilowanych (dot. LO),
- informacje o nauczanych zawodach (dot. ZSZ, technikum), rodzajach kształcenia zawodowego realizowanego przez zespół (przedmiotowe/modułowe),
- statystyki dotyczące zdawalności przez uczniów egzaminów końcowych/zawodowych,
- osiągnięcia szkoły w olimpiadach i konkursach,
- koła zainteresowań, kluby sportowe, zespoły muzyczne,
- bursa/internat,
- dodatkowe informacje dot. szkoły.

3.2
Zadania powiatowego Zespołu Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego

Każdy powiatowy Zespół doradców-konsultantów miał do zrealizowania zadania w pięciu głównych obszarach:

1. **Diagnoza systemu doradztwa w szkołach objętych wsparciem** – opracowanie Charakterystyki każdej szkoły.
2. **Wspieranie rozwoju szkoły w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego** – opracowanie *Planu zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego* dla każdej szkoły.
3. **Budowanie sieci doradztwa edukacyjno-zawodowego** – utworzenie Mapy Lokalnych Instytucji, organizacja wspólnych warsztatów, spotkań oraz konferencji, z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się doradztwem w powiecie, władz lokalnych, czy uczelni wyższych.
4. **Organizacja spotkań upowszechniających idee doradztwa edukacyjno-zawodowego** – spotkania skierowane były do rad pedagogicznych, liderów doradztwa w szkołach, nauczycieli, rodziców oraz uczniów.
5. **Zasoby informacyjne doradztwa edukacyjno-zawodowego** – budowanie baz i upowszechnianie informacji poprzez Internetowy System Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

Zadania w każdym obszarze doradcy-konsultanci realizowali samodzielnie bądź w Zespole (taka możliwość istniała w przypadku obszaru 3. i 4.)

Ponadto doradcy-konsultanci:

- przeprowadzali liczne spotkania z dyrektorami szkół i szkolnymi doradcami zawodowymi (lub osobami pełniącymi tę funkcję w szkole) celem nawiązania współpracy,
- udzielali pomocy szkołom w realizacji planów wsparcia, m.in. poprzez organizację spotkań upowszechniających ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego, warsztatów w ramach sieci doradców i sieci instytucji, a także imprez i przedsięwzięć promujących doradztwo zawodowe,
- odpowiedzialni byli za dokumentowanie zrealizowanych przedsięwzięć oraz przygotowanie raportu końcowego z realizacji pilotażu w swoim powiecie.

3.3
Diagnoza systemu doradztwa w szkołach objętych wsparciem – identyfikacja potencjału szkoły

Zadaniem doradców-konsultantów było przeprowadzenie w każdej z przydzielonych szkół diagnozy stanu doradztwa w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Diagnoza opierała się na:

- wywiadzie z dyrektorem szkoły,
- wywiadzie z liderem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa,
- analizie dokumentów źródłowych.

3.3.1
Cele diagnozy w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Celem diagnozy była identyfikacja potrzeb szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Wynikała ona z dążenia do zapewnienia szkołom biorącym udziałw pilotażu korzyści związanych z rozwijaniem doradztwa edukacyjno-zawodowego. Jego realizacja wymagała zastosowania przygotowanych wcześniej przez KOWEZiU narzędzi do diagnozy, jakimi posługiwali się doradcy-konsultanci. Należały do nich:

- kwestionariusz wywiadu z doradcą zawodowym (załącznik nr 5),
- kwestionariusz wywiadu z dyrektorem szkoły (załącznik nr 6),
- arkusz analizy dokumentacji szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego (załącznik nr 7).

I. Kwestionariusz wywiadu z dyrektorem szkoły obejmował:

1. Dane merytoryczne dotyczące szkoły, w tym:

- typ szkoły,
- dane statystyczne (liczba uczniów, nauczycieli i oddziałów),
- opis bazy dydaktycznej szkoły,
- informacje na temat zatrudnienia doradcy zawodowego lub osób pełniących tę funkcje w szkole.

2. Opinię dyrektora szkoły na temat doradztwa zawodowego, a w szczególności:

- czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- źródeł informacji, z których korzystają uczniowie przy wyborze szkoły,
- zadań dyrektora w odniesieniu do zadań wynikających z realizacji doradztwa zawodowego,
- cech, którymi powinien odznaczać się dobry doradca zawodowy,
- instytucji, z którymi współpracuje szkoła w ramach realizacji doradztwa zawodowego.

II. Kwestionariusz wywiadu z doradcą zawodowym obejmował:

1. Opinię szkolnego doradcy zawodowego (lub osoby pełniącej tę funkcję w szkole) na temat doradztwa zawodowego, w tym:

- przygotowania profesjonalnego i doświadczenia zawodowego szkolnego doradcy zawodowego lub osoby pełniącej tę funkcję,
- warunków pracy doradcy (gabinet, wyposażenie w materiały i środki dydaktyczne, liczby godzin przeznaczonej na realizację doradztwa),

- czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- źródeł informacji, z których korzystają uczniowie przy wyborze szkoły,
- zewnętrznych i wewnętrznych podmiotów, które wspomagają realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole,
- stosowanych metod pracy doradcy zawodowego,
- problemów, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają osiągnięcie wysokiej jakości usług doradczych w szkole.

2. Opis obowiązującej w szkole dokumentacji określającej zadania szkoły w zakresie realizacji szkolnego doradztwa zawodowego, pod kątem:
- wytycznych do pracy doradcy zawodowego i innych podmiotów (dyrektora, nauczycieli, rady pedagogicznej, rodziców) bezpośrednio lub pośrednio odpowiedzialnych za pomoc w planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej uczniów,
- dostępności i przejrzystości dokumentacji (np. zdefiniowane terminy, napisany językiem zrozumiałym, ukierunkowany na ucznia, zawierający cele doradztwa),
- planu realizacji doradztwa zawodowego w szkole.

3. Diagnozę potencjału szkoły w zakresie realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz obszary wymagające wsparcia, w tym głównie:
- zdefiniowane atuty szkoły aktualnie determinujące lub umożliwiające w przyszłości wysoką jakość realizacji zadań na rzecz wspierania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych,
- zdiagnozowane obszary pracy szkoły wymagające poprawy i wsparcia celem organizacji przez szkołę doradztwa edukacyjno-zawodowego zaspokajającego potrzeby uczniów i ich rodziców w tym zakresie.

Podczas spotkań z dyrektorami szkół doradcy-konsultanci omówili obszary, które były przedmiotem diagnozy. Od opinii i przekonań dyrektora oraz doradcy zawodowego (lidera doradztwa zawodowego) zależało postrzeganie, organizowanie i realizacja doradztwa zawodowego w szkole. Ich stosunek do tej kwestii był niezwykle istotny dla realizacji zaplanowanych w projekcie działań, opracowania charakterystyki szkoły i planu wsparcia.

W tym miejscu należy wspomnieć, że wywiady prowadzone były osobo z dyrektorem szkoły i doradcą zawodowym. Intencją była swoboda wypowiedzi respondentów.

Przeprowadzone diagnozy pozwoliły uzyskać informacje na temat:
- stosunku dyrektora i doradcy do problemu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- instytucji, jakie powinny być włączone w realizację zadań doradczych,
- czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- źródeł informacji, z których korzystają uczniowie przy wyborze dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- modelu realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego,
- posiadanej przez szkołę dokumentacji oraz podmiotów odpowiedzialnych w szkole za realizację doradztwa edukacyjno- zawodowego.

Dodatkowo arkusz analizy dokumentacji poszerzał wiedzę doradcy - konsultanta w zakresie:
- rodzaju funkcjonującej w szkole dokumentacji doradztwa zawodowego,
- jego budowy,

- zawartych treści,
- podmiotów odpowiedzialnych za realizację doradztwa w szkole oraz ich zadań i obowiązków,
- sprawowanej kontroli czy też dostępności dokumentacji dla uczniów i rodziców.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że:

- dokonywana przez doradców-konsultantów diagnoza szkolnego doradztwa była niezwykle istotnym elementem pilotażu, pozwoliła ustalić istotne kwestie związane z przygotowaniem młodzieży do budowania planów edukacyjnych i zawodowych,
- analiza wskazanych i udostępnionych przez dyrektora szkoły dokumentów wewnętrznych (np. statutu szkoły, programu wychowawczego, planu pracy doradcy, planu pracy pedagoga, wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, planu pracy szkoły, planu nadzoru pedagogicznego, sprawozdania z pracy doradcy lub pedagoga) służyły zapoznaniu się ze specyfiką pracy szkoły. Zdobyte informacje stanowiły ważny materiał do opracowania charakterystyk szkół oraz Planów Wsparcia, które zawierały działania mające na celu podniesienie jakości pracy szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

3.3.2 Charakterystyki szkół

Docelowym zamierzeniem, dla którego tworzono charakterystyki było:

- wypracowanie kierunków wsparcia dla dyrektora i nauczycieli, które miały wpływ na następny element procesu wspomagania szkół, tj. opracowanie Planu Wsparcia,
- wypracowanie propozycji określonych działań mających na celu wspieranie dyrektorów i nauczycieli w organizacji, rozwoju wewnątrzszkolnego systemu doradztwa. Propozycje te musiały być poprzedzone diagnozą, analizą i opisem istniejącej sytuacji. Ważne były tu zarówno mocne strony, na których można budować dalsze działania, jak i identyfikacja barier, które w danej szkole występują.

Doradcy-konsultanci opracowali charakterystyki szkół pod kątem doradztwa edukacyjno-zawodowego. Opracowując je, brali pod uwagę:

- wywiady przeprowadzone z dyrektorami szkół,
- wywiady z nauczycielami oraz liderami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- analizę dokumentacji szkolnej dotyczącej planowania i działań szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w danej szkole.

Każda charakterystyka opracowywana była według przygotowanej przez KOWEZiU struktury i zawierała:

1. **Dane merytoryczne dotyczące:**

- typu szkoły,
- danych statystycznych (liczba uczniów, nauczycieli i oddziałów),
- opisu bazy dydaktycznej szkoły,
- informacji na temat zatrudnienia doradcy zawodowego lub osoby pełniącej tę funkcje w szkole.

2. **Opinię dyrektora szkoły na temat doradztwa zawodowego, a w szczególności:**
- czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- źródeł informacji, z których korzystają uczniowie przy wyborze szkoły,
- zadań dyrektora w odniesieniu do zadań wynikających z realizacji doradztwa zawodowego,
- cech, którymi powinien odznaczać się dobry doradca zawodowy,
- instytucji, z którymi współpracuje szkoła w ramach realizacji doradztwa zawodowego.

3. **Opinię szkolnego doradcy zawodowego (lub osoby pełniącej tę funkcję w szkole) na temat doradztwa zawodowego, w tym:**
- przygotowania profesjonalnego i doświadczenia zawodowego szkolnego doradcy zawodowego lub osoby pełniącej tę funkcję,
- warunków pracy doradcy (gabinet, wyposażenie w materiały i środki dydaktyczne, liczba godzin przeznaczona na realizację doradztwa),
- czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów,
- źródeł informacji, z których korzystają uczniowie przy wyborze szkoły,
- zewnętrznych i wewnętrznych podmiotów, które wspomagają realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole,
- stosowanych metod pracy doradcy zawodowego,
- problemów, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają osiągnięcie wysokiej jakości usług doradczych w szkole.

4. **Opis obowiązującej w szkole dokumentacji określającej zadania szkoły w zakresie realizacji szkolnego doradztwa zawodowego, pod kątem:**
- wytycznych do pracy doradcy zawodowego i innych podmiotów (dyrektora, nauczycieli, rady pedagogicznej, rodziców) bezpośrednio lub pośrednio odpowiedzialnych za pomoc w planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej uczniów,
- dostępności i przejrzystości dokumentacji (np. napisanej językiem zrozumiałym, ukierunkowanym na ucznia, zawierającym cele doradztwa WSD),
- planu realizacji doradztwa zawodowego w szkole.

5. **Diagnozę potencjału szkoły w zakresie realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz obszary wymagające wsparcia, w tym głównie:**
- zdefiniowane atuty szkoły aktualnie determinujące lub umożliwiające w przyszłości wysoką jakość realizacji zadań na rzecz wspierania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych,
- zdiagnozowane obszary pracy szkoły wymagające poprawy i wsparcia celem organizacji przez szkołę doradztwa edukacyjno-zawodowego zaspokajającego potrzeby uczniów i ich rodziców w tym zakresie.

Materiał stanowił bardzo ważne źródło informacji o szkole ponieważ:
- określał obszary realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego wymagające wsparcia i poprawy,
- stanowił dla doradców-konsultantów główną wytyczną do przygotowania Planów Wsparcia każdej ze szkół,
- ukierunkowywał dalszą pracę doradcy-konsultanta ze szkołami pozostającymi pod jego opieką.

Charakterystyki zawierały również poniższe informacje:

- rodzaje dokumentów regulujących kwestię realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole,
- rodzaje prowadzonej działalności w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole,
- rodzaje instytucji zewnętrznych wspierających szkołę w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego itd.

Ostatnim elementem identyfikacji obszarów potencjału szkoły w zakresie realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego było zestawienie plusów i minusów doradztwa zawodowego.

Po stronie plusów umieszczano:

- wszystkie „pozytywy szkoły" od bazy, konkretnych dobrych działań podejmowanych przez szkołę, na przekonaniach i poglądach dyrektorów i liderów skończywszy.

Po stronie minusów umieszczono:

- wszelkie bariery i ograniczenia zauważone przez doradców - konsultantów.

Biorąc powyższe pod uwagę, można stwierdzić, że:

- charakterystyka szkoły stanowiła dokument, który całościowo obejmował funkcjonowanie szkoły w obszarze doradztwa zawodowego, a oceny w niej zawarte nie miały charakteru kontrolnego. Wszelkie braki, niedoskonałości opisane w charakterystykach stanowiły dla doradców-konsultantów materiał do opracowywania Planów Wsparcia w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego i propozycji działań w celu podniesienia jakości pracy szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- charakterystyka każdej szkoły miała na celu wielowymiarowy opis „rzeczywistości doradczej", który bazował zarówno na mocnych, jak i słabych stronach szkoły pod tym względem. Co niezwykle istotne – charakterystyka tworzona była obiektywnie, w ścisłym powiązaniu z realiami działania danej szkoły,
- czynniki zapisane przez doradców-konsultantów w obszarze słabych stron nie miały na celu wytykania błędów czy zaniedbań. Była to jedynie próba identyfikacji obszarów wymagających zmian i wsparcia, poszukiwanie sposobów podejmowania konkretnych działań, mających na celu podnoszenie jakości pracy szkoły w opisywanym obszarze. Należało zatem zdiagnozować je i opisać, dokonując analizy tak, by stworzyć warunki do niwelowania braków i niedostatków istniejących w obszarze szkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Rezultatem charakterystyk było wypracowanie dla każdej ze szkół objętej wsparciem, koncepcji działań ukierunkowanych na rozwój doradztwa zawodowego w szkole.

3.4
Plan zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

Przeprowadzona diagnoza szkolnego doradztwa, opracowanie charakterystyk, dały doradcom-konsultantom możliwość sformułowania wniosków i rekomendacji do dalszych działań na rzecz rozwoju i koordynacji działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkoły.

Konsultanci dzięki działaniom opisanym wcześniej (rozmowy i badania ankietowe w szkołach, opracowywanie wizytówek i charakterystyk szkół) znali możliwości, oczekiwania, słabe i mocne strony doradztwa w przydzielonych im szkołach. Mogli zatem zaprojektować działania rozwijające i usprawniające szkolne poradnictwo zawodowe. [6].

Celem Planu Wsparcia było zaproponowanie szkole działań i rozwiązań ukierunkowanych na podniesienie jakości jej usług z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Tym samym miał się on przyczynić do zwiększenia dostępu do usług doradztwa edukacyjno-zawodowego i do rzetelnej informacji edukacyjno-zawodowej.

3.4.1
Opracowanie zewnętrznego Planu Wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego (Plan Wsparcia).

Plan Wsparcia opracowywany został dla każdej szkoły, która przystąpiła do pilotażu. Jego pełną strukturę przedstawia załącznik nr 8, natomiast poniżej podano podstawowe elementy budowy tego dokumentu.

Plan Wsparcia – część I

Część A. Metryczka Planu, w tym: nazwa i typ szkoły, liczba uczniów, powiat, informacje o osobie zajmującej się doradztwem w szkole.

Część B. Uzasadnienie dla wsparcia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w szkole, w którym zawarto:

1. Cel powstania Planu Wsparcia.
2. Zyski z dobrze funkcjonującego doradztwa edukacyjno-zawodowego.
3. Podstawy prawne dla funkcjonującego doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach.

Część C. Plan Wsparcia dla szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, który obejmował:

- opis zasobów szkoły (mocne strony) w zakresie realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego, który uwzględniał m.in. stosunek dyrektora i doradcy zawodowego (lidera doradztwa w szkole) do doradztwa zawodowego, istniejącą w szkole dokumentację z tego obszaru, gabinety,

6 Poradnictwo zawodowe i doradztwo zawodowe to terminy różnie rozumiane w literaturze. Nasze definicje operacyjne zostały przyjęte w rozdziale III. Jednak ze względu na to, że w polskim prawie oświatowym częściej używa się terminu „doradztwo zawodowe" będziemy obu tych terminów używać zamiennie.

zasoby kadrowe czy też osoby i instytucje, z którymi szkoła współpracuje na rzecz rozwoju w tym zakresie,
- deficyty i problemy szkoły w zakresie doradztwa – przedstawiano w tym miejscu rekomendacje i propozycje wzmocnienia słabszych obszarów, starając się uwzględnić możliwości szkoły,
- potrzeby szkoły,
- rodzaj wsparcia – doradcy-konsultanci proponowali działania, jakie mogli podjąć w celu wsparcia szkoły w realizacji doradztwa.

Plan Wsparcia – część II

Struktura drugiej części Planu Wsparcia wyglądała następująco:

Część A. zawierała propozycje form doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w danej szkole. Zaproponowane w tej części dokumentu formy miały wspierać działania szkolnego doradcy zawodowego bądź osoby odpowiedzialnej za doradztwo w szkole. Zgodnie z zapisami zawartymi w Rozporządzeniu MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, formy doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego podzielono na pięć obszarów tematycznych.

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Obszar 3. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej .

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę/placówkę.

Obszar 5. Podejmowanie współpracy ze wszystkimi nauczycielami szkoły.

W każdym z wymienionych obszarów doradcy konsultanci zamieścili:
- opis działania,
- sposoby realizacji,
- osoby i instytucje, które wskazane działania mogłyby zrealizować,
- czas realizacji rekomendowanych działań.[7]

Niniejsze obszary wraz z przykładami proponowanych działań zestawiono w poniższej tabeli.

7 Słowo „rekomendowane" zostało w tym miejscu użyte nie przypadkowo. Propozycje działań były możliwe do zrealizowania dla szkoły. Rekomendacje nie miały charakteru „pobożnych życzeń" a odnosiły się do potencjału i możliwości każdej ze szkół. Były więc „szyte na miarę", bowiem uzgadniano je z osobami odpowiedzialnymi w szkole za doradztwo . Zupełnie inne działania rekomendowano np. w szkołach które zatrudniały doradcę zawodowego na etacie, inne wówczas gdy go nie było itd.

Tab.1 Plan Wsparcia

Obszar	Proponowane działania (przykłady)
I. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.	• diagnozowanie potrzeb doradczych uczniów z wykorzystaniem różnych metod i źródeł pozyskiwania informacji na ten temat, • pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej, • diagnoza potrzeb doradczych uczniów szczególnie uzdolnionych, • projektowanie wsparcia związanego z rozwijaniem indywidualnych zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych,
II. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.	• zorganizowanie (stworzenie) biblioteczki zawodoznawczej, • wypożyczanie literatury zawodoznaczej, • udostępnianie materiałów (np. testy) z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, • udzielanie instruktażu wykorzystania (i/lub interpretacji) udostępnianych materiałów, • umieszczanie materiałów oraz informacji z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego na stronie internetowej szkoły oraz w gablocie szkolnej,
III. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.	• pozyskiwanie lub opracowywanie scenariuszy zajęć aktywizujących poświęconych problematyce doradztwa edukacyjno-zawodowego, • prowadzenie zajęć dla uczniów klas I, II i III gimnazjum przygotowujących do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej, • prowadzenie spotkań z rodzicami w ramach pomocy uczniom w przygotowaniu do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej, • organizacja zajęć bibliotecznych (lub zajęć w świetlicy) poświęconych doradztwu zawodowemu,
IV. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę/ placówkę.	• opracowanie dokumentacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, • koordynowanie przez doradcę szkolnego działalności informacyjnej w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego na terenie szkoły, • monitorowanie realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego przez dyrektora szkoły,
V. Podejmowanie współpracy ze wszystkimi nauczycielami szkoły.	• zaangażowanie rady pedagogicznej do realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, • konsultowanie wyznaczonych zadań z zakresu doradztwa, • pomoc nauczycielom w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Źródło: Opracowanie własne

Część B. zawierała propozycje form doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w szkole skierowanych do **Zespołu odpowiedzialnego za planowanie i koordynowanie udzielania pomocy uczniowi z zakresu doradztwa**.

Struktura propozycji wyglądała podobnie jak w przypadku propozycji wsparcia szkolnego doradcy. Zamieszczano w tym miejscu opis działania, sposoby realizacji. Następnie wskazywano instytucje i odpowiedzialne w szkole osoby (dyrektora, nauczyciela, doradcę) za podejmowane działania doradcze Określono także czas realizacji takich działań.

Istotne uwagi dotyczące Planu Wsparcia:

1. Doradcy-konsultanci sporządzali Plany Wsparcia dla szkół w oparciu o wiedzę, jaką zdobyli, współpracując ze szkołami, na wcześniejszych etapach pilotażu. Projektując określone działania (formy doskonalenia), brali pod uwagę m.in. możliwości kadrowe, bazę technodydaktyczną szkoły oraz instytucje, które mogły udzielić wsparcia szkole. Dzięki temu Plany miały realistyczne założenia.
2. Plany Wsparcia były akceptowane przez dyrektora szkoły, a ustalone w nich działania uzgadniane z radą pedagogiczną, dlatego nie były odbierane jako dokumenty „oderwane od rzeczywistości szkolnej" lub narzucone do realizacji przez doradcę-konsultanta.
3. Przyjęcie Planu w ostatecznej, uzgodnionej wersji akceptował i potwierdzał do realizacji dyrektor szkoły, podpisując dokument. Podpis składał też doradca – konsultant, wyrażając w ten sposób gotowość wsparcia szkoły w zaplanowanych działaniach.
4. Plany Wsparcia miały indywidualny charakter. Polegały czasem na doprecyzowaniu lub zmodyfikowaniu podejmowanych przez szkołę działań, czasem na podjęciu zupełnie nowych – zawsze jednak przy uwzględnieniu specyfiki szkoły i jej potrzeb. Doradca-konsultant proponował takie działania w Planie Wsparcia, by szkoła mogła zapewnić uczniom kompleksowe, możliwe do zorganizowania przez szkołę wsparcie uczniów w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.
5. Warte podkreślenia jest to, że Plany Wsparcia były tak tworzone, by umożliwić pełne wykorzystanie potencjału i zasobów szkoły. Realizatorami poszczególnych zadań proponowanych w Planie Wsparcia byli szkolni doradcy zawodowi (lub osoby pełniące tę funkcje w szkole), dyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotu, bibliotekarz szkolny, pedagog lub psycholog, pielęgniarka szkolna i przedstawicieli zewnętrznych instytucji wspierających.
6. W Planach zwracano uwagę również na instytucje mogące wesprzeć szkołę w tych działaniach, np. PP–P, MCK OHP, PUP itd. Należy dodać, że w Planach proponowano także zadania, których realizacja była dłuższa niż czas trwania pilotażu. Za realizację niektórych, proponowanych w Planie zadań, odpowiedzialny był także doradca – konsultant.
7. Struktura Planu Wsparcia, jak wcześniej wspomniano, opierała się na regulacjach prawnych określonych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Rozporządzenie to wprowadziło w roku szkolnym 2011/2012 do szkół gimnazjalnych nowe zadania w zakresie udzielania pomocy psychologiczno–pedagogicznej, w tym doradztwa edukacyjno–zawodowego, polegające m.in. na powołaniu szkolnego Zespołu do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Od roku szkolnego 2012/2013 także szkoły ponadgimnazjalne będą musiały wdrożyć te zalecenia. Proponowane szkołom ponadgimnazjalnym Plany Wsparcia, oparte na tej samej strukturze i wymaganiach jak w gimnazjach, pozwalały więc wcześniej przygotować się szkołom do czekających je nowych zadań.

Należy także podkreślić, że opisywane w Planie działania miały na celu wzmocnienie skuteczności szkoły w rozwoju doradztwa i poradnictwa zawodowego na jej terenie oraz rozwiązywaniu przez szkołę samodzielnie problemów w tym zakresie.

Reasumując:

- Plan Wsparcia był dokumentem przygotowanym w oparciu o diagnozę i charakterystykę szkoły,
- proponowane w Planie Wsparcia działania uzgadniane były z dyrektorem szkoły i przez niego akceptowane,
- określone w Planie zadania szczegółowe, sposoby ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie tych zadań odpowiadały możliwościom szkoły, jej zasobom materialnym i kadrowym itd.,
- wśród realizatorów zadań określonych w Planie Wsparcia wyróżnić należy: kadrę szkoły, doradców-konsultantów (Zespół doradców w powiecie) oraz instytucje zewnętrzne wspierające szkolne doradztwo zawodowe działające w ramach Sieci Instytucji.

3.4.2
Wdrażanie i realizacja Planu Wsparcia

Opracowany Plan Wsparcia, jak już wspomniano, akceptował i przyjmował do realizacji dyrektor szkoły, podpisując dokument, zaś doradca-konsultant wyrażał podpisem swoją gotowość wsparcia szkoły w zaplanowanych działaniach. Od tego momentu możemy mówić o wdrażaniu i realizacji Planu Wsparcia szkoły.

W zależności od poziomu rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole, jej zasobów, organizacji pracy, możliwości wsparcia jakie mogła uzyskać od instytucji zewnętrznych (np. PP –P, OHP, PUP itd.) itp. realizacja działań zaplanowanych w omawianym dokumencie przybierała różne formy.

Wszystkie działania związane z opracowaniem i realizacją Planu Wsparcia zmierzały do wzmocnienia skuteczności szkoły w zakresie doradztwa zawodowego świadczonego uczniom, a także rodzicom. **Wdrażanie zaplanowanych przedsięwzięć miało wspomóc nauczycieli (dyrektorów, doradców, pedagogów) w rozwiązywaniu i przezwyciężaniu problemów, jakie mogli napotkać w swojej pracy.** W trakcie trwania pilotażu wchodziły w życie nowe akty prawne dotyczące udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W gimnazjach w roku szkolnym 2011/2012 pomoc organizowana była już wedle nowego rozporządzenia, zaś szkoły ponadgimnazjalne przygotowywały się do wprowadzenia zmian w tym zakresie. Lista wyzwań, przed którymi stali nauczyciele w obu typach szkół była długa.[8] Doradcy-konsultanci, udzielając szkołom im zewnętrznego wsparcia, mogli pomóc im w podjęciu nowych zadań. Wcześniejsze

8 Wspomaganie uczniów w wyborze dalszego kształcenia i zawodu to rodzaj pomocy psychologiczno – pedagogicznej do której zobowiązane są szkoły, którą organizuje dyrektor, a udzielają nauczyciele. Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej np. w § 16 stanowi: **„Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej organizuje się w celu wspomagania uczniów** gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. **Zajęcia prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.** Tak więc do wsparcia uczniów, w tym również i prowadzenia zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, zobowiązani są wszyscy nauczyciele.

diagnozy, o których pisano obszerniej w innym miejscu, wskazały różnorodne trudności, z jakimi borykały się w większym lub mniejszym stopniu poszczególne szkoły. Oto niektóre z nich:

1. Słabo rozwiniętym elementem procesu doradztwa edukacyjno-zawodowego w niektórych przypadkach była stosunkowo niewielka współpraca szkół ze środowiskiem (np. poradniami, urzędami pracy i innymi instytucjami wspierającymi pracę szkoły).

2. Usługi doradcze świadczone były niekiedy w sposób doraźny, nie zawsze zaplanowany.

3. Nauczyciele odczuwali braki informacji z zakresu zawodoznawstwa, mieli deficyty wiedzy na temat trendów na rynku pracy, zmian w szkolnictwie zawodowym i innych ważnych informacji edukacyjno – zawodowych. Brakowało im też wiedzy i umiejętności do prowadzenia zajęć z tego zakresu (szczególnie zajęć wykorzystujących metody aktywizujące uczniów).

4. W związku z wprowadzaniem nowej formuły pomocy psychologiczno – pedagogicznej brakowało praktycznych rozwiązań wspierania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w planowaniu kariery zawodowej. Należało opracować, przeformułować, doskonalić formy pracy doradczej z uczniami i rodzicami.[9]

5. Niekiedy brakowało współpracy miedzy różnymi podmiotami życia szkolnego we wspomaganiu uczniów w planowaniu i budowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej.[10] Doradca lub osoba koordynująca tę pracę dość często nie miała kontaktu z osobami wykonującymi podobne zadania w innych szkołach, natomiast w swojej szkole czuła się osamotniona w swoich działaniach itd.[11]

6. Nauczyciele, dyrektorzy, rodzice, a nawet sami uczniowie nie zawsze rozumieli ideę i potrzebę działań doradczych [12].

Wdrażanie opracowanego przez doradcę-konsultanta Planu Wsparcia było zatem związane zarówno z rodzajem problemów i stopniem, w jakim one występowały w danej szkole, jak i z możliwościami szkoły. Starano się brać pod uwagę ewentualne trudności, jakie mogą się pojawić na etapie „wcielania w życie" określonych działań.[13] Rozwój doradztwa zawodowego na terenie szkoły jest procesem. Podejmowanie działań zapisanych w Planach było szansą szkół na przyspiesze-

---

9 Jak pokazuje szereg badań rodzice to najważniejsi "doradcy nieformalni" wspierający młodzież w konstruowaniu planów edukacyjnych i zawodowych. Czują się oni często zagubieni w takiej roli – dlatego również należało i im udzielić wsparcia i wyposażyć w określoną wiedzę mogącą ułatwić im to zadanie.

10 Istotnym jest, iż nowe rozporządzenie daje dobrą podstawę prawną do tego by szkolne doradztwo było prowadzone w sposób zaplanowany i zorganizowany. § 20 mówi o tym, że pracę doradczą planuje zespół, zaś § 31 określa, iż pracę tę koordynuje doradca lub nauczyciel wyznaczony przez dyrektora. Jednakże nawet najlepiej zapisane i obowiązujące prawo wymaga "praktycznego przełożenia" czyli wdrożenia go w życie.

11 Więcej na ten temat w ,,Raporcie końcowym z realizacji badania: Stan i rola doradztwa zawodowego w wybranych powiatach województwa warmińsko – mazurskiego, Badanie zrealizowano w ramach projektu: Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno – zawodowej, ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o., Warszawa 2012. Przeczytać tam możemy m.in. : ,, (…) W powiatach województwa warmińsko-mazurskiego objętych badaniem **trudno wykazać istnienie rozbudowanej sieci doradztwa zawodowego (…) doradztwo zawodowe przyjmuje charakter „akcydentalny"**, co oznacza, że zajęcia i spotkania z uczniami mają charakter przypadkowy i są działaniami w niewielkim stopniu skoordynowanymi. **Większość badanych szkół nie wypracowała dotychczas Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. (…) W większości szkół nie został zatrudniony na etacie doradca zawodowy, szkoły nie posiadają wyposażonych pracowni doradczych ani opracowań prezentujących rynek pracy i jego potrzeby** (…) itd. – str. 7 przytoczonego raportu. Badanie to prowadzono w 2011 w przededniu opisywanych wyżej działań.

12 „**Uczniowie przejawiają niewielką wiedzę na temat doradztwa, nie mają także świadomości jego znaczenia"** – tamże, str.7.

13 „Mądrość planów polega także na przewidzeniu trudności wykonawczych". Luc de Clapiers de Vauvenargues

nie i zdynamizowanie tego procesu, na bardziej systematyczne, zaplanowane i skoordynowane działania.

Realizacja Planów w poszczególnych szkołach dotyczyła między innymi: budowy i rozwijania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, poprawy jakości dokumentów (procedur) określających funkcjonowanie WSD, przygotowania nauczycieli do działań doradczych i wyposażenia ich w wiedzę i umiejętności konieczne do zapewnienia uczniom kompleksowego wsparcia w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, dostarczenia im wiedzy niezbędnej do efektywnej pracy doradczej (strona internetowa związana z projektem), pomocy w nawiązywaniu współpracy szkoły z instytucjami z zewnątrz Sieć instytucji), udzielenia wsparcia w działaniach podejmowanych przez szkolnego doradcę / nauczyciela koordynującego (sieć doradców), pomocy w organizowaniu zajęć z uczniami itd.

Warto jeszcze raz jeszcze podkreślić, że realizacja Planów miała ścisły związek z potrzebami i możliwościami szkoły, a zaplanowane i następnie podejmowane działania, miały charakter pragmatyczny. Służyły rozwojowi usług doradczych świadczonych przez szkoły

Oto niektóre przykładowe działania, jakie zrealizowały szkoły w związku z wdrażaniem zapisów zawartych w Planach:

- przygotowano lub zmodyfikowano dokumentację Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego,
- zorganizowano spotkania promujące ideę doradztwa zawodowego z radami pedagogicznymi, rodzicami i uczniami,
- tworzono w bibliotekach lub świetlicach szkolnych miejsca poświęcone doradztwu zawodowemu (tzw. „kącik zawodoznawczy", „biblioteczka doradztwa zawodowego"),
- w miejscach ogólnodostępnych (np. korytarze szkolne) umieszczano tablice informacji edukacyjno-zawodowej, a na stronach www szkoły zakładki poświęcone tej tematyce,
- organizowano konkursy, imprezy i wycieczki zawodoznawcze, a także spotkania z przedstawicielami danej profesji,
- do realizacji zadań z zakresu doradztwa włączono nauczycieli przedmiotu, wychowawców, rodziców, pracodawców oraz przedstawicieli instytucji zewnętrznych wspierających szkolne doradztwo zawodowe,
- przeprowadzano ankiety z uczniami dotyczące zapotrzebowania na określone formy pomocy doradczej itd.

Ponadto w trakcie realizacji Planów Wsparcia szkoły brały udział w różnorodnych wydarzeniach organizowanych i koordynowanych przez doradcę-konsultanta (lub Zespół doradców), np. konferencjach, konkursach itp. W niektórych szkołach powstały też gabinety doradcy zawodowego.

Prowadzone warsztaty w ramach sieci doradztwa wyposażały nauczycieli i doradców w wiedzę i umiejętności konieczne do zapewnienia uczniom kompleksowego wsparcia w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. Udział szkolnych doradców i nauczycieli w organizowanych przez doradców–konsultantów przedsięwzięciach, rozszerzał katalog instytucji, które mogły wspierać w działaniach doradczych szkołę.

Realizując Plany Wsparcia, doradcy-konsultanci pomagali wypracowywać określone rozwiązania w zakresie współdziałania doradcy zawodowego z dyrektorem szkoły, nauczycielami i rodzicami uczniów, organizować formy pomocy uczniom z specjalnymi potrzebami edukacyjnymi itp.

Dla lepszego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, doradcy-konsultanci podejmowali różnorodne działania mające na celu zapewnienie im wsparcia w procesie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Zewnętrzne wsparcie podejmowane przez doradcę-konsultanta polegało zatem m.in. na.:

- udzielaniu konsultacji osobom odpowiedzialnym za realizację Planów Wsparcia tj. doradcom zawodowym (lub osobom pełniącym tę funkcję w szkole), dyrektorom, nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom,
- udzielaniu pomocy w organizowaniu szkolnych imprez poświęconych doradztwu zawodowemu,
- prowadzeniu spotkań poświęconych doradztwu edukacyjno-zawodowemu z uczniami, rodzicami, radami pedagogicznymi, zespołami wychowawców,
- prowadzeniu warsztatów dla szkolnych doradców zawodowych w ramach Sieci doradców,
- pomocy w opracowywaniu dokumentacji i materiałów z dziedziny doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- udostępnianiu informacji, np. o instytucjach zewnętrznych wspierających doradztwo zawodowe opisanych w Mapie Lokalnej Sieci Doradztwa Zawodowego lub możliwościach zakupów czy też nieodpłatnego pozyskania literatury z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- inicjowaniu i koordynowaniu konkursów, konferencji i innych przedsięwzięć z dziedziny doradztwa zawodowego o zasięgu lokalnym,
- promowaniu szkoły na portalu internetowym www.doradztwozawodowe-koweziu.pl powstałym w ramach Projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej",
- promowaniu szkoły w lokalnych mediach,
- inicjowaniu współpracy z zewnętrznymi instytucjami wspierającymi szkolne doradztwo zawodowe,
- wspieraniu aktywności szkoły w środowisku lokalnym poprzez udział w targach szkolnych, organizacji lub udziale w tzw. Drzwiach Otwartych.

Poniżej podano przykłady wsparcia udzielanego przez doradcę-konsultanta w odniesieniu do konkretnych zapisów, jakie znalazły się w Planach Wsparcia. Może to pomóc w zobrazowaniu wsparcia jakiego udzielał doradca – konsultant określonym podmiotom odpowiedzialnym za szkolne doradztwo:

Tab. 2. Przykłady wsparcia udzielanego przez doradcę-konsultanta w odniesieniu do konkretnych zapisów, jakie znalazły się w Planach Wsparcia.

Wybrane podmioty odpowiedzialne za realizację zadań określonych w Planach Wsparcia	Przykładowe zadania	Przykładowe wsparcie udzielane przez doradcę-konsultanta
Dyrektor szkoły	• zaangażowanie rady pedagogicznej w realizację Planu Wsparcia, • organizacja spotkań z rodzicami, pracodawcami, przedstawicielami instytucji wspierających rozwój doradztwa w szkole, • monitorowanie realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,	• udział w posiedzeniu rady pedagogicznej poświęconej wdrożeniu w szkole Planu Wsparcia, • udział w spotkaniach z rodzicami i przedstawicielami instytucji zewnętrznych, • pomoc w projektowaniu narzędzi monitorowania realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole,

Wybrane podmioty odpowiedzialne za realizację zadań określonych w Planach Wsparcia	Przykładowe zadania	Przykładowe wsparcie udzielane przez doradcę-konsultanta
Szkolny doradca zawodowy (osoba odpowiedzialna za doradztwo w szkole)	• opracowanie lub modyfikacja dokumentacji WSDZ • diagnoza potrzeb edukacyjno-zawodowych uczniów, • organizacja i prowadzenie poradnictwa grupowego i indywidualnego, • organizowanie wycieczek zawodoznawczych, • organizacja imprez promujących doradztwo zawodowe, • nawiązywanie współpracy z instytucjami wspomagającymi szkolne doradztwo zawodowe,	• organizacja warsztatów poświęconych konstruowaniu dokumentacji WSDZ, rozmowie doradczej, metodyce doradztwa zawodowego, • proponowanie narzędzi do diagnozy potrzeb edukacyjno-zawodowych uczniów, • proponowanie lub pomoc w opracowaniu scenariuszy zajęć z doradztwa zawodowego i materiałów poświęconych tej tematyce, • proponowanie miejsc, które warto odwiedzić z uczniami w ramach wycieczek zawodoznawczych, • pomoc w organizacji imprez promujących ideę doradztwa, • zapraszanie przedstawicieli Sieci instytucji na spotkania i warsztaty organizowane dla szkolnych doradców zawodowych,
Nauczyciel-bibliotekarz	• gromadzenie materiałów i literatury z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, • zorganizowanie w bibliotece szkolnej tzw. kącika zawodoznawczego, • prowadzenie zajęć poświęconych tematyce doradztwa,	• proponowanie ciekawych materiałów i pozycji książkowych, stron www oraz scenariuszy zajęć poświęconych tematyce doradztwa zawodowego,
Nauczyciele przedmiotu, wychowawcy	• wprowadzenie do treści przedmiotowych elementów z zakresu doradztwa zawodowego, • organizacja lekcji wychowawczych poświęconych doradztwu zawodowemu, • organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, • prowadzenie tematyki doradztwa edukacyjno-zawodowego na stronie www szkoły,	• przeprowadzenie spotkania z nauczycielami poświęconego możliwościom realizacji treści z zakresu doradztwa na wybranych przedmiotach, • wskazywanie przykładowych zawodów, które wymagają szczególnej wiedzy i umiejętności związanych z danym przedmiotem nauczania, • proponowanie scenariuszy lekcji poświęconych tematyce doradztwa zawodowego, • konsultowanie informacji i materiałów poświęconych doradztwu zawodowemu, które warto umieścić na stronie www szkoły

Informacje o tym, że szkoła potrzebuje wsparcia w określonych działaniach doradczych, konsultant pozyskiwał przede wszystkim od szkolnego doradcy zawodowego (lub osoby pełniącej tę funkcję w szkole) oraz dyrektora szkoły. W czasie wizyt w szkołach omawiał z osobami odpowiedzialnymi za pracę doradczą problemy związane z realizacją zadań zapisanych w planach. Można zatem stwierdzić, że jedną z częstszych form pomocy były konsultacje udzielane doradcy zawodowemu (lub osobie odpowiedzialnej za doradztwo w szkole), dyrektorowi, nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom szkoły odpowiedzialnym za realizację planu. W rozmowach Doradcy-konsultanci pozyskiwali od nauczycieli oraz specjalistów zatrudnionych w szkole (pedagoga szkolnego, psychologa,) informacje zwrotne o działaniach doradczych, o potrzebach szkoły, o rodzajach wsparcia jakiego doradca szkolny (lub osoba odpowiedzialna za doradztwo w szkole) potrzebował w realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć, np. konkursów o tematyce zawodoznawczej, spotkań z rodzicami, festynów itp.

Podsumowanie:

1. Realizacja Planu Wsparcia rozpoczynała się z chwilą podpisania tego dokumentu przez dyrektora szkoły (przyjęcie go do realizacji) i doradcę-konsultanta (wyrażenie gotowości wsparcia szkoły w tych działaniach).
2. Wdrażanie działań związanych z planem zależało od wielu czynników – między innymi od poziomu rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole, jej zasobów i możliwości, organizacji pracy, możliwości wsparcia, jakie mogła uzyskać od instytucji zewnętrznych (np. PP – P, OHP, PUP itp.).
3. Stopień realizacji zaplanowanych działań zależał nie tylko od intensywności i jakości zewnętrznego wsparcia szkoły jakie udzielał Doradca-konsultant, ale nade wszystko od możliwości, aktywności, determinacji samej szkoły.[14]
4. Wdrażanie zewnętrznego Planu Wsparcia miało nie tylko związek z działaniami podejmowanymi w samych szkołach. Należy podkreślić, że nauczyciele mieli wsparcie również w przedsięwzięciach podejmowanych w ramach Sieci doradztwa i dostępu do dobrej jakości informacji edukacyjno-zawodowej na stronie internetowej zorganizowanej na potrzeby pilotażu.

Plany Wsparcia stanowiły najtrudniejsze do opracowania dokumenty, a ich realizacja wymagała współpracy wielu ludzi i instytucji. Bez wątpienia – był to dla szkół najważniejszy etap pilotażu. Jak napisano wyżej, rozwój usług z zakresu poradnictwa zawodowego na terenie szkoły jest procesem. Wdrażanie znacznej części zaplanowanych działań stworzyło szkołom szansę na jego przyspieszenie i zdynamizowanie. **Dzięki temu uczniowie uzyskali bardziej systematyczną, zaplanowaną i skoordynowaną pomoc w planowaniu i budowaniu swojej kariery edukacyjnej i zawodowej.**

Plany Wsparcia raz przyjęte mogą i powinny stanowić fundament dalszych działań doradczych podejmowanych przez szkoły po zakończeniu pilotażu. Można je doskonalić i modyfikować, mogą służyć dalej jako kierunkowskaz działań, jakie szkoły powinny podejmować dla dobra swoich uczniów, dla ich pełniejszego i wszechstronnego rozwoju.

---

14 „Plany to tylko dobre chęci, chyba, że natychmiast przekształcą się w ciężką pracę". Peter F. Drucker. Ewaluacja zewnętrzna wskazuje, że zarówno doradcy konsultanci jak i szkoły wykonały ciężką pracę. Należy zauważyć, że na realizację planu, szkoły miały stosunkowo niewiele czasu.

4
Faza upowszechniająca ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego

4.1
Spotkania informacyjne

Pierwsze spotkania organizowane w szkołach przez doradców-konsultantów we wrześniu 2011 roku przybrały formę spotkań informacyjno-promocyjnych. Skierowane były do rad pedagogicznych, uczniów lub rodziców.

Podczas tych spotkań doradcy-konsultanci:

- promowali założenia projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno - zawodowej",
- informowali odbiorców (rady pedagogiczne, rodziców, uczniów, liderów WSD, nauczycieli) o miejscu, terminach, godzinach dyżurów doradców-konsultantów w siedzibie zespołu,
- upowszechniali informacje o pilotażu (jego celach, założeniach, realizacji, ect.) w szkołach i poza nią.

Spotkania były szansą na odkrycie często nowych informacji o doradztwie zawodowym, o możliwościach wsparcia ze strony różnych instytucji.

Kolejne spotkania miały charakter upowszechniający ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego i odbywały się zgodnie z harmonogramem, jaki ustalili Doradcy-konsultanci w porozumieniu z dyrektorami szkół. Należy zaznaczyć, że spotkania upowszechniające doradztwo zawodowe realizowane były również w ramach spotkań informacyjnych.

4.2
Spotkania upowszechniające

W okresie od września 2011 r. do czerwca 2012 r. w każdej ze szkół doradcy-konsultanci mieli za zadanie przeprowadzić minimum dwa spotkania upowszechniające ideę doradztwa.

Odbiorcami poszczególnych spotkań byli rodzice, uczniowie, rady pedagogiczne. Tematyka spotkań była zróżnicowana i stanowiła odpowiedź na konkretne zapotrzebowanie, jakie zgłaszano doradcom-konsultantom.

Poniżej przedstawiono przykładowe tematy spotkań upowszechniających ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego dla poszczególnych grup odbiorców.

Tematyka dla uczniów:

- rola doradztwa zawodowego w życiu młodego człowieka,
- poznanie siebie, swojej osobowości i zainteresowań w wyborze kierunku dalszego kształcenia lub zawodu,
- zmiany w szkolnictwie zawodowym oraz rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych,
- planowanie kariery edukacyjnej i zawodowej,
- zapotrzebowanie na rynku pracy jako istotny czynnik wyboru zawodu,
- wybór kierunku studiów a możliwości zatrudnienia,
- budowania kariery edukacyjnej i zawodowej,
- wchodzenie na rynek pracy (sposoby poszukiwania pracy, dokumenty aplikacyjne itp.),
- określenie predyspozycji zawodowych na podstawie teorii Johna l. Hollanda,
- ABC doradztwa zawodowego w szkole,
- poznajemy świat zawodów,
- wady i zalety osobowości,
- preferencje zawodowe a wybór kształcenia,
- rola doradcy zawodowego – gdzie znaleźć pomoc doradczą?

Tematyka dla rodziców:

- rola rodziców w podejmowaniu decyzji edukacyjno –zawodowych przez dzieci,
- zmiany w szkolnictwie zawodowym oraz rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych,
- wpływ zainteresowań dziecka na jego wybory zawodowe,
- trudny wybór – wybór szkoły, zawodu,
- umiejętność wspierania dziecka w wyborze i planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej,
- rola doradcy zawodowego - gdzie znaleźć pomoc doradczą?

Tematyka dla nauczycieli:

- projekt i idea pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół,
- organizacja WSD,
- doradca zawodowy w świetle nowych przepisów dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- nauczyciel przedmiotu doradcą zawodowym,
- zmiany w kształceniu ponadgimnazjalnym od września 2012 r.

Podczas spotkań doradcy-konsultanci zapraszali uczniów, rodziców, wychowawców i nauczycieli do korzystania ze wsparcia doradców zawodowych pracujących w Poradniach Psychologicz-

no-Pedagogicznych, Urzędach Pracy, Młodzieżowych Centrach Kariery OHP i innych instytucjach, gdzie można spotkać się ze specjalistami rynku pracy.

Aktywność doradców-konsultantów na tym etapie spowodowała zainteresowanie w szkołach problematyką doradztwa zawodowego. Dzięki spotkaniom upowszechniającym zrealizowano szereg działań diagnostycznych, analitycznych, udało się dotrzeć z informacjami do różnych grup odbiorców (nauczycieli, uczniów, rodziców, pracowników instytucji rynku pracy). Należy zwrócić uwagę, że uczestnikami wielu spotkań byli rodzice, którzy mieli możliwość zapoznania się z ideą doradztwa zawodowego oraz uświadomienia sobie wagi podejmowanych przez ich dzieci decyzji.

Promowanie i upowszechniane doradztwa zawodowego miało na celu:

angażowanie uczniów, rodziców, nauczycieli, dyrektorów, nauczycieli odpowiedzialnych za WSD w proces planowania kariery edukacyjnej czy zawodowej. Chodziło także o uświadomienie wszystkim wagi i znaczenia doradztwa oraz uświadomienia, że skuteczne, dobre, trafne decyzje edukacyjne i zawodowe zależą nie tylko od systemowych rozwiązań edukacyjnych, uwarunkowań prawnych, organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej, ale także od poziomu świadomości nauczycieli, dyrekcji, dyrektorów, liderów WSD, organów prowadzących szkoły.

Budowanie powszechnej, społecznej świadomości (również wśród samej młodzieży) w zakresie znaczenia doradztwa zawodowego w procesie podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych na pewno było „wartością dodaną" pilotażu, a nawet całego projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej".

4.2.1
Spotkania dotyczące kształcenia zawodowego

Jednym z zagadnień poruszanych podczas spotkań była promocja kształcenia zawodowego wśród uczniów gimnazjów, w szczególności uczęszczających do ostatnich klas. Promowanie kształcenia zawodowego odbywało się poprzez organizację spotkań oraz konkursów w współpracy z projektem Szkoła Zawodowa Szkołą Pozytywnego Wyboru, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w ramach PO KL.

W czasie spotkań doradcy-konsultanci informowali uczniów o korzyściach wynikających z wyboru szkoły kształcącej w zawodzie oraz o zmianach dotyczących tego typu kształcenia. Uczniowie mieli również możliwość wzięcia udziału w różnego rodzaju konkursach, np. plastycznych, multimedialnych, których tematyka dotyczyła kształcenia zawodowego.

Prace nadesłane przez gimnazjalistów miały różną formę i w większości były to:

- prace plastyczne i prezentacje multimedialne,
- filmy,
- krótkie formy teatralne

Najciekawsze prace były nagradzane odtwarzaczami MP4[15].

15 Łącznie w ramach promocji kształcenia zawodowego doradcy-konsultanci przeprowadzili 142 spotkania, w których udział wzięło ponad 1 780 uczniów gimnazjów.

Podsumowanie

- Spotkania informacyjne i upowszechniające ideę doradztwa edukacyjno-zawodowego były ważne i niosły dla pracowników szkół bardzo praktyczne treści. Popularyzowały ideę orientacji zawodowej, doradztwa i poradnictwa, uczenia młodzieży świadomego planowania kariery edukacyjnej i zawodowej.
- Spotkania informacyjne i upowszechniające zintensyfikowały pracę szkół w obszarze doradztwa zawodowego.
- Spotkania promujące ideę doradztwa wyposażały dyrektorów i nauczycieli w wiedzę związaną z organizacją doradztwa zawodowego w szkole i wdrażaniu nowych rozwiązań w procesie przygotowania ucznia do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej. Nade wszystko służyły podkreśleniu roli i znaczenia szkoły w procesie podejmowania decyzji zawodowych i kształtowaniu tożsamości zawodowej uczniów.
- Spotkania z uczniami miały na celu wpojenie młodym ludziom znaczenia właściwych wyborów edukacyjnych i zawodowych, rozsądnego budowania swojej kariery i potrzebę podejmowania określonych działań, tak aby w przyszłości minimalizować konsekwencje i koszty niewłaściwych decyzji. Ważne też było zwrócenie uwagi młodzieży, że może uzyskać specjalistyczną pomoc i wsparcie wielu instytucji i osób, jeśli się do nich zwróci ze swoimi problemami.
- Rodzicom uświadamiano podczas spotkań, iż są najważniejszymi doradcami swoich dzieci. W znacznym stopniu wpływają na kształtowanie postaw i nawyków niezbędnych w dorosłym życiu, ale także na podejmowanie ważnych decyzji edukacyjnych i zawodowych dzieci.

* * *

W ciągu pilotażu na terenie całego województwa przeprowadzonych zostało:

- 715 spotkań z uczniami – 16736 osób,
- 226 spotkań z rodzicami – 7496 osób,
- 197 spotkań z radą pedagogiczną – 4429 osób.

Łącznie w 1138 spotkaniach promujących i upowszechniających udział wzięło 28 661 osób.

5
Faza budowania lokalnych sieci współpracy doradztwa edukacyjno-zawodowego

Powiatowe Zespoły Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego zajmowały się integracją środowiska doradców zawodowych oraz instytucji publicznych i niepublicznych działających na rzecz doradztwa zawodowego w poszczególnych powiatach.

W tym celu w każdym powiecie doradcy-konsultanci organizowali i rozwijali dwie sieci współpracy:

1. **Sieć doradców** i osób zajmujących się poradnictwem zawodowym, np. nauczycieli wyznaczonych przez dyrektora do organizowania takiej pracy w szkole.
2. **Sieć instytucji** – publicznych oraz niepublicznych działających na rzecz idei doradztwa edukacjno-zawodowego .

Głównym celem tworzenia Sieci Doradców oraz Sieci Instytucji było budowanie współpracy pomiędzy osobami zaangażowanymi w realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w środowisku szkolnym i pozaszkolnym oraz pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi, organizacjami, fundacjami, stowarzyszeniami oraz związkami/przedstawicielami pracodawców zainteresowanych rozwojem doradztwa edukacyjno-zawodowego w środowisku lokalnym.

Cele szczegółowe związane z budową i rozwijaniem wspomnianych Sieci były następujące:

- identyfikacja osób i instytucji zajmujących się poradnictwem zawodowym w powiecie,
- inicjowanie współpracy pomiędzy członkami poszczególnych sieci, poprzez organizację spotkań, warsztatów oraz innych działań podejmowanych na rzecz szkół i uczniów,
- promocja i rozwój idei doradztwa edukacyjno-zawodowego w powiecie,
- wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami obu sieci (doradców i instytucji),
- analiza i wymiana dobrych praktyk z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- ułatwienie nawiązywania kontaktów i współpracy pomiędzy szkołami i instytucjami mogącymi wesprzeć je w działaniach z zakresu doradztwa zawodowego,
- zainteresowanie lokalnych władz samorządowych omawianą problematyką,
- integracja środowiska doradców szkolnych oraz osób odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach, oraz przedsiębiorców, organizacji, instytucji publiczny i niepublicznych,
- wsparcie osób zajmujących się doradztwem edukacyjnym i zawodowym w szkołach i instytucjach.

Wyżej wymienione cele przyporządkowano obu Sieciom, gdyż ich funkcjonowanie w wielu aspektach wzajemnie się przenikało i uzupełniało. Pomimo zbieżnych celów dla każdej z sieci prowadzono odmienną dokumentację. Dlatego wydaje się celowym omówienie każdej z sieci oddzielnie.

5.1
Sieć Doradców – opis tworzenia, dokumentacji, podejmowanych działań

Działania związane z tworzeniem i rozwojem sieci doradców (w tym osób odpowiedzialnych w szkole za realizację zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego) ukierunkowane były na:

a. identyfikację osób zajmujących się problematyką doradztwa zawodowego w szkołach i instytucjach danego powiatu,
b. inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć umożliwiających wymianę doświadczeń osobom zainteresowanym doradztwem zawodowym (dyrektorom, doradcom zawodowym, liderom Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa, pedagogom, nauczycielom),
c. podejmowanie działań integrujących środowisko osób zajmujących się w szkołach i innych instytucjach problematyką doradczą,
d. budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo edukacyjno-zawodowe w powiecie poprzez opracowanie Planu Rozwoju Sieci,
e. realizację Planu Wsparcia poprzez organizację co najmniej czterech warsztatów dla członków sieci doradców zawodowych z terenu powiatu,
f. wymianę informacji, np. o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji z regionalnego rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół, badań i analiz dotyczących lokalnego rynku pracy itp. i dobrych praktyk,
g. propagowanie działań doradczych.

Dokumentowanie funkcjonowania Sieci Doradców

W celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z konieczności budowania Sieci Doradców doradcy-konsultanci wykorzystywali narzędzia wypracowane w ramach pilotażu. W skład narzędzi wspierających pracę doradców- konsultantów wchodziły:

- **Plan rozwoju Sieci doradztwa edukacyjno-zawodowego** (załącznik nr 9)
  zawierający planowane zadania związane z rozwojem sieci, np. organizację spotkań, organizację warsztatów, podejmowane działania na rzecz wspólnych inicjatyw oraz zamierzeń związanych z upowszechnianiem dobrych praktyk wraz z przewidywanymi terminami (miesiąc) ich realizacji, tematyką i uczestnikami oraz krótkim opisem działań.
- **Scenariusz warsztatu** (załącznik nr 10)
  Dokument ten wspierał organizację warsztatów, zawierał informacje dotyczące: osoby prowadzącej, tematyki spotkania, uczestników (dla kogo organizowano warsztaty) i ich liczby, celi celów, jakie zamierzano zrealizować podczas warsztatu, planowanych metod, oczekiwanych rezultatów. W dokumencie przedstawiano również plan zajęć a także istotne informacje związane z ich organizacją (potrzebne materiały i pomoce dydaktyczne, ewaluację).
- **Lista obecności** – lista uczestników warsztatów obowiązkowo dołączana do dokumentacji z warsztatów i spotkań.
- **Raport z warsztatów** – dokument zawierał dane o osobie prowadzącej, datę, miejsce i czas trwania warsztatu, powiat, temat i główne zagadnienia, informacje o uczestnikach i ich liczbie, przyjęte ustalenia, wyniki ewaluacji, uwagi do koordynatora itd. Po realizacji warsztatu wymagana była jeszcze akceptacja dokumentacji przez koordynatora wojewódzkiego.
- **Notatka służbowa**– tego typu dokumentacja sporządzana była w przypadku realizowania innych zadań w ramach Sieci doradztwa.

Zespół Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego zobowiązany był do organizacji co najmniej czterech warsztatów dla członków Sieci Doradców zawodowych z terenu powiatu w trak-

cie trwania pilotażu. Co najmniej dwa z tych spotkań były zorganizowane w ramach współpracy dwóch doradców -konsultantów działających w danym powiecie (opracowywano je zarówno dla doradców gimnazjów jak i szkół ponadgimnazjalnych). Dwa następne mogli organizować konsultanci dla doradców swoich grup oddzielnie. W praktyce, w wielu powiatach przeprowadzono więcej warsztatów – co wynikało z zapotrzebowania ich uczestników.

Ze wszystkich form współpracy, jakie podjęto w ramach tworzenia i rozwijania Sieci Doradców, warsztaty miały największe znaczenie. W ich trakcie możliwa była wymiana doświadczeń, tworzono efektywne sposoby wsparcia koleżeńskiego, zwłaszcza dla początkujących nauczycieli wyznaczonych do pracy doradczej w szkołach. W warsztatach Sieci doradców brali udział doradcy z wieloletnim stażem pracy, ale również nauczyciele, którzy takie działania podjęli stosunkowo niedawno i nie posiadali doświadczenia. Wsparcie koleżeńskie i podpowiedzi merytoryczne od doświadczonych kolegów były dla nich bardzo cenne.

W wielu Zespołach na pierwszych spotkaniach badano oczekiwania i potrzeby uczestników, ustalano tematykę przyszłych warsztatów, planowano wspólne działania, określano formy współpracy itd. Wspólne ustalenia pomiędzy członkami Sieci pozytywnie wpływały na dalszą ich współpracę. Przyjęte i zaplanowane zadania, omówione zagadnienia prowadziły do rzeczywistego zaangażowania członków Sieci.

* * *

W ciągu pilotażu na terenie całego województwa przeprowadzone zostały 204 warsztaty, w których udział wzięło 2 518 uczestników.

Przykładowa tematyka spotkań i warsztatów realizowanych w ramach Sieci Doradców.

Tematyka spotkań – przykłady:

- spotkanie inaugurujące pracę zespołu doradców-konsultantóww ramach pilotażu projektu,
- idea doradztwa zawodowego oraz integracja na rzecz wsparcia edukacyjno-zawodowego uczniów,
- przedstawienie praktycznych aspektów projektu - budujemy sieć doradców powiatu,
- spotkanie podsumowujące działania podejmowane w ramach pilotażu zewnętrznego wspierania szkół w realizacji zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Tematyka warsztatów – przykłady:

- zasady konstruowania i wdrażania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa zawodowego,
- planowanie kariery zawodowej i edukacyjnej,
- metodyka w doradztwie zawodowym,
- narzędzia diagnostyczne w doradztwie zawodowym,
- coaching kariery w doradztwie zawodowym,
- predyspozycje zawodowe a wybór zawodu,
- kształtowanie umiejętności interpersonalnych,
- rozwój kariery doradcy zawodowego,
- rola rodziców w wyborze szkoły,
- jak zachować ład i porządek w klasie szkolnej – praca z grupą,
- szkolny doradca zawodowy – sylwetka i główne zadania,
- ABC doradztwa zawodowego w szkole,
- zmiany w kształceniu ponadgimnazjalnym i metodyka pracy doradczej w szkole.

5.2
Sieć Instytucji - opis tworzenia, dokumentacji, podejmowanych działań

Działania doradców – konsultantów związane z tworzeniem i rozwojem Sieci Instytucji polegały na:

a. opracowaniu Mapy Lokalnych Instytucji Systemu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego zawierającej listę podmiotów instytucjonalnych zajmujących się szeroko rozumianą problematyką poradnictwa edukacyjno-zawodowego na szczeblu lokalnym (powiat), wraz ze szczegółowym opisem potencjału i świadczonych przez poszczególne podmioty usług
b. zainicjowaniu współpracy różnych instytucji mogącej wzbogacać lokalne inicjatywy na rzecz pomocy młodzieży w budowaniu prawidłowej i trafnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej (np. organizacja giełd szkół itp.),
c. rozwoju i koordynacji współpracy instytucji na poziomie powiatu,
d. opracowywaniu i realizacji zasad współpracy, np. w zakresie wymiany informacji edukacyjnej i zawodowej itp.

Działania te różniły się nieco w poszczególnych powiatach. Wszędzie jednak doradcy-konsultanci pełnili rolę „liderów", zaś Zespoły Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego były „zespołami inicjującymi". Do budowania współpracy, szczególnie na poziomie instytucjonalnym, potrzebny jest zawsze zespół inicjatywny, który zajmie się analizą zasobów lokalnej społeczności, budowaniem listy instytucji, zapraszaniem i pozyskiwaniem partnerów do współpracy itd. W tym wypadku, w trakcie realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół, rolę taką w powiatach województwa warmińsko – mazurskiego odegrały Zespoły i pracujący w ich ramach doradcy-konsultanci.

Budowanie Sieci Instytucji, dzięki przyjętym procedurom, planom, określonym terminom, dokumentacji, jaką obowiązani byli prowadzić Doradcy-konsultanci, w ogólnym schemacie działań było podobne we wszystkich powiatach.

Dokumentacja doradców-konsultantów dotycząca Sieci Instytucji

Doradcy-konsultanci opracowywali Mapę Lokalnych Instytucji Systemu Doradztwa Zdukacyjno-Zawodowego. Składała się ona z części A, B i C. (załącznik nr 11)

W części A Zespół doradców-konsultantów każdego powiatu umieszczał: nazwę instytucji, adres, telefon, e–mail, charakter instytucji (określał czy była to placówka publiczna oświatowa, instytucja rynku pracy czy JST; czy też prywatna, np. firma szkoleniowa, lub organizacja pozarządowa).

Część B Mapy stanowiła charakterystykę każdej instytucji systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego oddzielnie. Według szablonu wpisywano tu: nazwę instytucji, dane teleadresowe, charakter placówki i zakres świadczonych usług, odbiorców usług lub działań instytucji, a także osobę zajmującą się tam doradztwem zawodowym.

Część C Mapy zawierała proponowane formy współpracy. Określano w tym dokumencie przewidywane wspólne działania (opis inicjatyw, jakie zamierzano podejmować), formy współpracy (charakter działań, czyli czy będzie to współpraca ciągła, jednorazowe czy cykliczne działanie), termin realizacji , instytucje zaangażowane, formy współpracy.

Jak można zauważyć, części „A" i „B" omawianego dokumentu ułatwiały stworzenie listy instytucji podejmujących działania z zakresu poradnictwa zawodowego w określonym powiecie (ich

identyfikację). Prawidłowe wypełnienie tych fragmentów dokumentacji wymagało wyszukania, a następnie analizy zebranych informacji. Planowaniu wspólnych działań i współpracy instytucjonalnej dotyczyła część C Mapy.

Zespół musiał opracować część A i B na wstępie tworzenia opisywanej sieci, część C – propozycje współpracy uzupełniono po identyfikacji instytucji i wstępnych rozmowach z ich przedstawicielami.

Prócz wymienionych trzech części „Mapy" doradcy-konsultanci dokumentowali swoją pracę związaną z budowaniem tej Sieci, sporządzając notatki służbowe, w których opisywali podejmowane przez siebie działania.

Tworzenie sieci instytucji miało różną dynamikę w poszczególnych powiatach. Na „Mapie" instytucji znajdywało się od kilku do kilkudziesięciu podmiotów. Były to najczęściej: Poradnie Psychologiczno–Pedagogiczne, Powiatowe Urzędy Pracy, Szkolne Ośrodki Kariery, jednostki OHP, Akademickie Biura Karier, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Gminne Centra Informacji, ośrodki pomocy społecznej (GOPS, MOPS), instytucje szkoleniowe itd.

Budowanie sieci instytucji to proces i nie wszystkie podmioty, jakie zostały umieszczone na Mapie, brały od początku aktywny udział we wspólnych działaniach, które organizował Zespół Wsparcia.

Nieodzowne okazały się postępowania lobbujące, prowadzone w trakcie pilotażu przez doradców-konsultantów. Służyły temu liczne rozmowy z dyrektorami różnych organizacji, firm, pracownikami samorządów, pracodawcami i innymi osobami. Doradcy-konsultanci organizowali też spotkania, na które zapraszano przedstawicieli szkół i instytucji. W ich trakcie zachęcano uczestników do aktywnego włączania się w planowane przez doradców-konsultantów przedsięwzięcia. Czasami na spotkaniach takich wspólnie tworzono i przyjmowano plany, dokonywano istotnych ustaleń dotyczących współpracy między instytucjami.

Na etapie planowania inicjatyw brano pod uwagę lokalne zasoby, możliwości i potencjalne zaangażowanie instytucji na terenie powiatu.

Działania instytucji oświatowych (szkół, poradni psychologiczno–pedagogicznych), rynku pracy, uczelni wyższych, instytucji pozarządowych, podmiotów zajmujących się problematyką poradnictwa edukacyjnego i zawodowego działających w sektorze niepublicznym – przekładają się na jakość, poziom, dostępność doradztwa dla różnych grup klientów. Różnorodność instytucji, jakie spotkać można w każdym powiecie, nie zawsze wiązała się utrudnieniem i przeszkodą w dobrej współpracy, niekiedy było wręcz odwrotnie. Często okazywało się, iż może ona stanowić dobrą bazę do wymiany doświadczeń, podejmowania wspólnych inicjatyw i działań. Trudne do przecenienia było pojawiające się w wielu powiatach otwarcie się instytucji na wzajemne doświadczenia, częstokroć zupełnie odmienne (inne sprawy, inne zadania, odmienne grupy klientów itd.). To z kolei wpływało na możliwości wymiany zasobów informacji poszczególnych instytucji (np. doradcy PUP przekazywali informacje o lokalnym rynku pracy doradcom szkolnym czy doradcom z PP-P, ci zaś udostępniali doradcom PUP „informacje edukacyjne").

Poniżej podano przykładowe wspólne inicjatywy, jakie zostały zrealizowane dzięki współpracy instytucji poszczególnych powiatów:

- Drzwi otwarte szkół ponadgimnazjalnych,
- konkurs wiedzy o rynku pracy „Moja kariera",
- organizacja Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery,
- spotkania z doradcami zawodowymi w szkołach,
- konkurs „Moja pasja kluczem do sukcesu",
- promowanie strony internetowej KOWEZiU i portalu Internetowego Systemu Doradztwa Edukacyjno Zawodowego,
- targi przedsiębiorczości,

- Targi Edukacyjne – punkt porad doradczych,
- współorganizacja i uczestnictwo w powiatowych targach edukacyjnych szkół ponadgimnazjalnych,
- zapoznanie się ze specyfiką pracy doradców z poszczególnych instytucji,
- zapraszanie przedstawicieli różnych zawodów,
- zapraszanie doradców zawodowych z instytucji rynku pracy celem rozpowszechnienia idei doradztwa,
- zorganizowanie dla uczniów szkół podstawowych w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery konkursu plastycznego: „Zawód marzeń",
- wycieczki zawodoznawcze,
- konferencje,
- zajęcia i warsztaty prowadzone wspólnie w szkołach przez doradców różnych instytucji, np.: PUP i PP – P, MCK OHP i PUP, PP – P i MCK OHP itp.
- giełda szkół ponadgimnazjalnych itd.

Przykłady instytucji zaangażowanych w podejmowane inicjatywy:

- Warmińsko-Mazurskie Kuratorium Oświaty,
- Starostwa i Urzędy Miasta,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
- Powiatowe Urzędy Pracy,
- Ochotnicze Hufce Pracy (MCIZ, MCK),
- Zakłady Doskonalenia Zawodowego,
- Izby Rzemiosł,
- organizacje pozarządowe,
- uczelnie wyższe,
- szkoły,
- pracodawcy,
- instytucje szkoleniowe i szereg innych instytucji.

* * *

W ciągu pilotażu na terenie całego województwa przeprowadzonych zostało 370 różnorodnych inicjatyw, w których realizację instytucje angażowały się 647 razy.

5.3
Uwagi o budowie i rozwoju Sieci doradztwa zawodowego

„Jesteśmy na takim etapie przemian na rynku pracy, że aktualnie nie powinny już padać pytania o to, „czy" budować sieci, systemy poradnictwa zawodowego – lokalne, państwowe, unijne – lecz powinny pojawiać się pytania o to, „jak" je tworzyć i rozwijać".[16] Przytoczone stwierdzenie potwierdzają doświadczenia po zrealizowanym pilotażu. Są one cenne, bowiem w pewien sposób odpowiadają na pytanie: „Jak je tworzyć i rozwijać?".

Aktywne budowanie sieci kontaktów znane są od dawna w gospodarce i zwane „networkingiem". Sieci potwierdzają swoją użyteczność również, np. w oświacie[17]. Celami funkcjonowania opisywanych sieci doradztwa edukacyjno-zawodowego było wspólne rozwiązywanie problemów, dzielenie się pomysłami, spostrzeżeniami i propozycjami w trakcie warsztatów i spotkań osobistych. Sieć Doradców, podobnie jak Sieć Instytucji, z założenia służyć miała rozwojowi współpracy i działaniom wspierającym szkoły w rozwoju poradnictwa zawodowego. Dzięki aktywności jej uczestników możliwe było rozpoznanie potrzeb i zasobów szkolnych doradców zawodowych i koordynatorów wyznaczonych przez dyrektora, ich integracja, ustalenie wspólnych celów. Bardzo cenne było dzielenie się nauczycieli i doradców doświadczeniami, narzędziami, dobrymi praktykami. Udział w pracach w Sieci (w szczególności w warsztatach) doradcom pracujących w szkołach i nauczycielom stworzył szansę na bieżący kontakt z doradcami z ich otoczenia (z innych szkół, z PP–P, PUP itd.). Spotkania i warsztaty służyły dzieleniu się wiedzą, poszerzaniem perspektywy, z jakiej patrzy się na własne problemy i zasoby.

Sąsiadujące ze sobą szkoły działają w zbliżonych warunkach, pracują z uczniami pochodzącymi z podobnych środowisk, a zatem często borykają się z podobnymi wyzwaniami. Skuteczne metody czy sposoby rozwiązania problemów jednej szkoły, mają duże szanse sprawdzić się w innych. Czas i energia zaoszczędzone na wypracowywanie tych samych rozwiązań przez każdą szkołę z osobna może być spożytkowana w inny istotny sposób.[18] „Dobre praktyki" rozwiązania, które zostały już wdrożone, sprawdzone i przynoszą stosującej je szkole wymierne korzyści, są możliwe do zastosowania w innych placówkach – pokazały to doświadczenia z realizowanego pilotażu.

Przykłady „dobrych praktyk":

- wymiana pomysłów, doświadczeń zawodowych, informacji o szkoleniach, doświadczeniach dotyczących współpracy z instytucjami,
- wymiana narzędzi, materiałów, prezentacji multimedialnych dostępnych wśród Sieci Doradców,
- umieszczanie na stronie portalu www.doradztwozawodowe-koweziu.pl informacji i materiałów dotyczących planowanych i realizowanych działań, wydarzeń, np. targach edukacyjnych, scenariuszy zajęć itd.
- informacja o projekcie w lokalnej prasie, lokalnych stronach internetowych,
- opracowanie informacji nt. lokalnego rynku pracy,
- scenariusze i narzędzia diagnostyczne na stronie KOWEZiU,
- udostępnianie scenariuszy zajęć z zakresu doradztwa zawodowego itd.

---

16 Jak rozwijać lokalną sieć poradnictwa zawodowego? ,G. Woźnica-Bańka, http://www.doradca-zawodowy.pl/

17 Patrz strona ORE - http://www.ore.edu.pl/

18 M Kocurek, I. Sołtysińska, M. Świeży, I. Wachna-Sosin, Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia, str.9.

Powyższe działania sprzyjały integracji środowisk doradców. Działające sieci umożliwiły też szybki i bezpośredni przepływ informacji np. o imprezach organizowanych w szkołach lub instytucjach. To zaś wpływało na większe zainteresowanie uczniów, nauczycieli i rodziców danym przedsięwzięciem.

Doświadczenia z tworzenia i rozwoju omówionych wyżej Sieci skłaniają do następujących refleksji:

1. Sprawnemu tworzeniu sieci sprzyja wyłonienie „grupy inicjatywnej" skupiającej wszelkie późniejsze działania.
2. Istotne jest określenie osób i / lub instytucji, które zapraszane są do współpracy. Trzeba zatem sporządzić listę (np. jak w przypadku pilotażu – Mapę), dokonać wstępnej analizy możliwości, potencjału, oddziaływania na społeczność lokalną osób czy instytucji, jakie na takiej liście zapisano.
3. Doświadczenia pilotażu pokazały, że przy dużym zaangażowaniu JST zwiększała się skuteczność działań związanych z tworzeniem i rozwojem sieci.
4. Sprawność Sieci zwiększa się, o ile uda się wypracować niezawodną komunikację między uczestnikami.
5. Równość i partnerstwo uczestników Sieci nie stoi w sprzeczności z wprowadzeniem określonej struktury w sieciach, np. dla dobrej organizacji wspólnych działań i sprawnej ich koordynacji warto, aby jeden podmiot miał mandat pozostałych na inicjowanie rozmaitych poczynań.
6. Sprawnemu działaniu Sieci sprzyja planowanie pracy. Istotnym są wspólne ustalenia i uzgodnienia między partnerami na pierwszych spotkaniach – służy to otwartości i motywuje do współpracy. Wspólnie wypracowana wizja określonych przedsięwzięć pełni potem rolę katalizatora działań.
7. Budowanie Sieci to proces wymagający czasu i działań lobujących. U uczestników Sieci trzeba wyrobić przekonanie o korzyściach uczestnictwa w takiej inicjatywie.
8. Potrzebne jest też logistyczne wsparcie dla osób organizujących Sieci. W przypadku doradców–konsultantów otrzymywali je oni od koordynatorów projektu, dość często od lokalnych władz samorządowych. Ważna jest także „część administracyjna" działań Sieci. Muszą być gromadzone dane dotyczące sposobu kontaktu z członkami Sieci (dane teleadresowe), ktoś musi pisać zaproszenia na spotkania, sporządzać dokumentację itd.
9. Sieci poradnictwa edukacyjno–zawodowego muszą odpowiadać na zapotrzebowanie lokalnych społeczności. Wszelkie działania powinny opierać się na zaufaniu lub je budować. Zaufanie to kapitał rozwojowy takich powiatowych inicjatyw.

„Kapitał rozwojowy to zdolność ludzi do ufania sobie we wszystkich wymiarach życia – począwszy od zaufania między jednostkami po zaufanie obywateli do infrastruktury instytucjonalnej państwa. Tylko wzrost zaufania społecznego, którego poziom należy obecnie do najniższych w Europie, udrożni i usprawni szeroko pojętą współpracę między ludźmi w Polsce. To także kapitał o charakterze sieciowym, oparty na więziach sięgających poza krąg najbliższych kontaktów. To wreszcie zdolność do nieszablonowego, kreatywnego działania – samodzielnie i razem"[19].

Doświadczenia zrealizowanego pilotażu i proces tworzenia sieci poradnictwa edukacyjno–zawodowego to przykład „kreatywnego działania samodzielnie i razem" doradców-konsultantów dla podniesienia jakości poradnictwa edukacyjno-zawodowego kierowanego do uczniów województwa warmińsko-mazurskiego.

---

19 Raport Polska 2030 str. 339, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, www.premier.gov.pl

6
System Informacji Edukacyjno-Zawodowej

Doradca zawodowy udziela informacji o zawodach i drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych, pomaga w określeniu zainteresowań, uzdolnień i innych cech, istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych poszczególnych osób, pomaga w nabyciu wiedzy o ścieżkach kształcenia oraz rynku pracy. Wykorzystanie technologii informatycznej jest zatem istotnym elementem wspierającym pracę doradcy zawodowego.

W odpowiedzi na potrzeby doradców zawodowych oraz ich klientów w ww. zakresie podjęto działania mające na celu utworzenie **Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej** w ramach projektu realizowanego od marca 2009 r. do grudnia 2012 r.

System Informacji Edukacyjno-Zawodowej umożliwia gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie rzetelnych informacji edukacyjno-zawodowych uczniom, rodzicom, doradcom zawodowym, a także integrację środowiska doradców szkolnych i zawodowych oraz wymianę pomiędzy nimi doświadczeń, narzędzi i metod pracy.

Poprzez **informację zawodową** należy rozumieć informacje związane ze światem pracy, które mogą zostać wykorzystane w procesie rozwoju kariery zawodowej, włączając w to wiadomości z zakresu edukacji i zatrudnienia, a także informacje psychospołeczne związane z pracą, np. dotyczące dostępności szkoleń, charakteru pracy i statusu pracowników w różnych zawodach (Gladding S.T.).

Natomiast informacje zawodowe dotyczące edukacji to głównie dane o szkołach, warunkach kształcenia, przedmiotach nauczania, możliwościach dalszego kształcenia. Wiadomości te pozwalają przeanalizować propozycję szkół i instytucji szkoleniowych oraz są niezbędnym elementem podejmowania decyzji o kierunku i trybie kształcenia, a w konsekwencji zdobywania zawodu. To informatory o szkołach i uczelniach o zasięgu krajowym i lokalnym, informatory o szkołach ponadgimnazjalnych, wyższych, studiach podyplomowych i MBA. (Zeszyty Informacyjno-Metodyczne Doradcy Zawodowego)

Funkcjonowanie **Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej** opiera się na portalu **Doradztwo EDUKACYJNO-ZAWODOWE**, który jest dostępny pod linkiem **www.doradztwozawodowe-koweziu.pl**.

Portal został przygotowywany w celu:

- wsparcia uczniów i rodziców w dokonywaniu wyboru przyszłej ścieżki rozwoju zawodowego,
- wspomagania doradców zawodowych i nauczycieli szkół w realizacji zadań poradnictwa zawodowego.

Rozpoznanie potrzeb i oczekiwań grupy docelowej, do której kierowana jest strona www to podstawa przy jej projektowaniu. Portal posiada przyjazny interfejs, ponadto jest intuicyjny w obsłudze.

6.1
Opis struktury portalu

Koncepcja portalu została opracowana na podstawie konsultacji potrzeb przyszłych użytkowników- fokus z grupą wiodących ekspertów i doradców. Dotychczasowa struktura portalu **Doradztwo EDUKACYJNO-ZAWODOWE** i jego funkcje są efektem bieżących aktualizacji wynikających z dostosowywania go do potrzeb użytkowników.

SCHEMAT STRUKTURY PORTALU

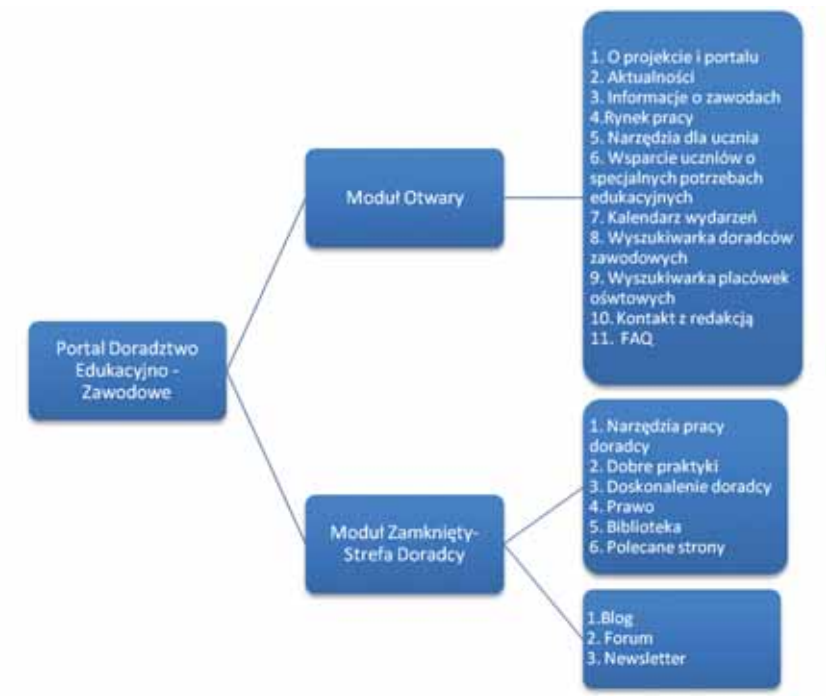

Portal składa się z dwóch stref:

- otwartej – dostępnej dla wszystkich użytkowników, w szczególności dla uczniów i rodziców,
- zamkniętej – przeznaczonej dla doradców zawodowych.

W strefie ogólnodostępnej znajdują się następujące zakładki:

1. **O projekcie i portalu** – zamieszczone zostały tu podstawowe informacje na temat projektu oraz jego głównych celach; przedstawiono sylwetkę doradcy zawodowego wraz z opisem instytucji, w których doradcy są zatrudniani. Zakładka zawiera również wyszukiwarkę instytucji zajmujących się poradnictwem zawodowym, która ułatwia użytkownikom ich zlokalizowanie blisko miejsca zamieszkania.
2. **Aktualności** – serwis newsowy pozwalający wpisywać aktualne informacje o charakterze ogólnopolskim lub lokalnym.

3. **Informacje o zawodach** – zakładka zawiera informacje o sposobach i warunkach kształcenia, przedmiotach nauczania, a także warunkach pracy i czynnościach związanych z wykonywaniem danego zawodu.
4. **Rynek pracy** – znajdują się tu zagadnienia dotyczące możliwości zatrudnienia, rynku pracy oraz poziomu bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim.
5. **Narzędzia dla ucznia** – to materiały przeznaczone dla uczniów służące do oceny własnych zainteresowań, predyspozycji zawodowych, np. Profil zainteresowań Gra towarzyska-test samooceny, Kwestionariusz Gotowości do zmiany.
6. **Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych** – w zakładce zamieszczono m.in. przykładowe programy edukacyjne wspierające i rozwijające uczniów utalentowanych, programy i projekty dotyczące wsparcia ucznia zdolnego realizowane w Polsce i Europie, podstawowe akty prawne dotyczące uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, publikacje dla rodziców przygotowane przez MEN dotyczące podniesienia efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
7. **Wyszukiwarka doradców zawodowych** – baza doradców zawodowych oparta o bazę zalogowanych na portalu specjalistów. Zawiera dane teleadresowe doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach, placówkach oraz instytucjach na terenie całego kraju w celu umożliwienia zasięgnięcia informacji edukacyjno-zawodowej zainteresowanym uczniom i ich rodzicom.
8. **Wyszukiwarka placówek oświatowych** – szybkie narzędzie pozwalające na odnalezienie danych teleadresowych instytucji edukacyjnych w danym regionie.

Strefa zamknięta przeznaczona jest dla doradców zawodowych i dostępna po wcześniejszym zalogowaniu się.

W strefie doradcy zawodowego znajdują się następujące zakładki:

1. **Narzędzia pracy doradcy** – poradniki, informatory, narzędzia do pracy, tj. scenariusze lekcji, spotkań z rodzicami, radami pedagogicznymi, a także prezentacje multimedialne z doradztwa zawodowego, wykłady i artykuły z w/w tematyki.
2. **Dobre praktyki** – zbiór opracowań merytorycznych opisujących doświadczenia doradców zawodowych.
3. **Doskonalenie doradcy** – aktualności o kursach i szkoleniach w tym kursach e-learningowych dla doradców zawodowych lub osób wykonujących zadania doradcy zawodowego w szkołach i placówkach.
4. **Prawo** – zbiór aktów prawnych dotyczących funkcjonowania doradztwa zawodowego w polskim systemie oświaty, informacje dotyczące podstaw prawnych związanych z kształceniem zawodowym ze szczególnym z uwzględnieniem zmian w kształceniu ogólnym i zawodowym od września 2012 r.
5. **Biblioteka** – zawiera bazę publikacji z zakresu doradztwa zawodowego, praktyczne informatory dla doradców zawodowych oraz uczniów na temat m.in. możliwości kształcenia na poziomie uniwersyteckim w wybranych krajach EU, zasad rekrutacji, stypendiów, kosztów życia i warunków pobytu za granicą.
6. **Blog oraz forum** – narzędzie do komunikowania się pomiędzy użytkownikami portalu; nie spełniło swojej funkcji integrującej, gdyż użytkownicy nie podejmowali dyskusji tematycznych przy ich użyciu.

6.2
Zarządzanie portalem oraz treścią/informacją – zasady działania portalu

Za zarządzanie portalem odpowiadał zespół redakcyjny składający się z redaktora regionalnego oraz pracowników Zespołu ds. Projektów KOWEZiU. Zadaniem zespołu redakcyjnego była przede wszystkim identyfikacja źródeł oraz zakresu informacji, które stanowiły wkład do Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej. Kluczową rolę w Zespole pełnił redaktor regionalny. Początkowo planowano również zatrudnienie redaktora krajowego, ale z uwagi na to, że portal ruszył w czasie realizacji pilotażu, zatrudniono tylko redaktora regionalnego, a funkcje redaktora krajowego przejęło biuro KOWEZIU wraz z redaktorem regionalnym. Zespół ds. Projektów pełnił rolę wspierającą pracę redaktora regionalnego.

Zadania Redaktora Regionalnego:

1. Identyfikacja źródeł oraz zakresu informacji, które mogły stanowić wkład do systemu informacji edukacyjno-zawodowej, z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.
2. Nawiązywanie stałej współpracy z instytucjami zajmującymi się oświatą lub doradztwem edukacyjno-zawodowym z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, w uzasadnionych przypadkach pozyskiwanie od instytucji zgody na wykorzystanie ich zasobów informacyjnych lub baz na portalu.
3. Opracowywanie merytoryczno-językowe, wprowadzanie informacji i aktualności z obszaru doradztwa edukacyjno-zawodowego, zarządzanie zasobami portaluo charakterze regionalnym (w tym opracowywanie kalendarza wydarzeń), w szczególności z zakresu:
   - 3.1. Informacji o zawodach, koniecznych warunkach i predyspozycjach do wykonywania poszczególnych zawodów, wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej, możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i in.
   - 3.2. Statystyk oświatowych, wyników badań i analiz prowadzonych w sektorze edukacji, doradztwie oraz informacji dot. zdawalności egzaminów, etc. z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.
   - 3.3. Narzędzi pracy doradców edukacyjno-zawodowych oraz bazy materiałów wspomagających samokształcenie.
   - 3.4. Dobrych praktyk z pracy szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.
   - 3.5. Informacji o wydarzeniach planowanych w szkołach biorących udział w pilotażu (drzwi otwarte, targi pracy/kariery, rekrutacje), konkursach, stypendiach, olimpiadach, inicjatywach doradców i nauczycieli w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego.
   - 3.6. Informacji z regionalnego rynku pracy – analiz i informacji oraz trendów rozwojowych z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.

4. Wprowadzanie kart zgłoszeń szkół do bazy oświatowej przekazanych przez doradców-konsultantów, opracowanych według formularza przekazanego przez Zamawiającego, w terminie 7 dni od ich otrzymania. Opracowanie bazy teleadresowej szkół oraz placówek oświatowych działających na terenie województwa.
5. Pozyskiwanie i weryfikowanie zgłoszeń wakatów proponowanych przez pracodawców z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego.

6. Pisanie artykułów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, które były zamieszczane na portalu (min. jeden w miesiącu), przesyłanie do akceptacji koordynatorowi projektu oraz aktywizowanie doradców zawodowych.
7. Współpraca z doradcami-konsultantami (dostarczającymi materiały), koordynatorem wojewódzkim oraz koordynatorem projektu w zakresie wyboru materiałów oraz comiesięczne opracowywanie i wysyłanie newslettera.
8. Monitorowanie i aktywizowanie doradców-konsultantów oraz innych osób zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym do udziału na forum doradców. Podejmowanie aktywności na forum. Moderowanie dyskusji na forum i blogach funkcjonujących w ramach systemu informacji edukacyjno-zawodowej, zapewnianie poprawności merytorycznej oraz kultury językowej wypowiedzi.
9. Monitorowanie i raportowanie do koordynatora projektu.
   9.1. Przygotowywanie i przesyłanie comiesięcznych tabel monitorujących (na formularzu przekazanym przez Zleceniodawcę, zawierającym kartę czasu pracy) do koordynatora projektu, w ciągu 5 dni roboczych od zakończenia poprzedniego miesiąca, a w miesiącu grudniu – do 14 grudnia 2011 roku. W przypadku zgłoszenia uwag, naniesienie zmian i przesłanie zaakceptowanej przez koordynatora tabeli wraz z kartą czasu pracy na adres biura projektu.
   9.2. Comiesięczne przygotowywanie Szczegółowego Planu Pracy Redaktora Regionalnego na kolejne trzy miesiące, na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, do 25 dnia miesiąca poprzedzającego począwszy od września 2011 r.

10. Udział w szkoleniach, konferencjach i konsultacjach.
11. Opracowanie materiałów szkoleniowych i przeprowadzenie szkolenia z zakresu systemu informacji edukacyjno-zawodowej podczas konsultacji metodycznych dla doradców-konsultantów (wspólnie z koordynatorem projektu, trenerami i ewaluatorem).

Podczas realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w województwie warmińsko-mazurskim w roku szkolnym 2011/2012 redaktor regionalny odpowiadał za budowanie stałej współpracy z instytucjami zajmującymi się oświatą lub doradztwem edukacyjno-zawodowym w województwie warmińsko-mazurskim w celu pozyskiwania od tych instytucji zasobów informacyjnych lub baz danych.

Instytucje współpracujące m.in.:

- Kuratorium Oświaty w Olsztynie,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie,
- Powiatowe Urzędy Pracy w województwie warmińsko – mazurskim,
- Warmińsko –Mazurska Komenda OHP,
- Młodzieżowe Centrum Kariery w Ostródzie.

Za upowszechnianie w systemie informacji edukacyjno - zawodowej i zarządzanie informacją odpowiadał redaktor regionalny. W tracie trwania pilotażu podstawą wkładu na portal były materiały przesyłane przez doradców – konsultantów, którzy bardzo regularnie i systematycznie nadsyłali informacje o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, wynikach badań i analiz z zakresu edukacji lub rynku pracy, dobrych praktykach z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz informacje z regionalnego rynku pracy. Nadsyłane materiały (artykuły, scena-

riusze zajęć, prezentacje multimedialne, sprawozdania, zdjęcia, filmy z przeprowadzanych działań z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach objętych pilotażem) były najpierw oceniane przez redaktora regionalnego pod względem merytorycznym (w razie wątpliwości konsultował się z Zespołem ds. projektów biura KOWEZiU), a następnie po korekcie językowo – stylistyczno – interpunkcyjnej zamieszczane na stronie portalu. Redaktor był także odpowiedzialny za wypełnienie poszczególnych zakładek interesującymi i przydatnymi dla użytkowników treściami i wiadomościami.

6.3
Rola portalu w realizacji pilotażu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

Portal internetowy był znaczącym elementem pilotażu, pełnił bowiem funkcję informacyjną, promocyjną oraz systemową.

W trakcie realizacji pilotażu najbardziej popularną częścią portalu były Aktualności, w których zainteresowani użytkownicy mogli znaleźć informacje o wydarzeniach, konkursach i innych działaniach z obszaru doradztwa zawodowego organizowanych na terenie województwa warmińsko – mazurskiego przez doradców–konsultantów.

Zakładką, która zawierała informacje najbardziej pożądane przez doradców były *Narzędzia pracy doradcy*, z której zalogowani korzystali, przygotowując się do zajęć z doradztwa, spotkań z radami pedagogicznymi czy rodzicami. Tam mogli znaleźć artykuły z obszaru doradztwa, prezentacje multimedialne, scenariusze zajęć, narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne wspomagające proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów (około 40 różnych propozycji).

Dużym zainteresowaniem cieszyły się materiały zgromadzone w *Dobrych praktykach*. Zamieszczane były tam sprawozdania, zdjęcia, filmy i prezentacje ze szkół, w których organizowane były różne formy aktywności doradczej. To także miejsce, w którym szkoły biorące udział w projekcie zamieszczały informacje o swojej działalności i inicjatywach doradczych (ok. 60 różnych informacji).

Funkcjonalność portalu została poddana ocenie w ramach indywidualnych wywiadów pogłębionych z doradcami-konsultantami, pracownikami Biura Projektu, redaktorem i koordynatorem, którzy wskazali, że portal został dostosowany do potrzeb poszczególnych grup odbiorców. Część otwarta dla uczniów i rodziców a część zamknięta dla doradców-konsultantów i doradców zawodowych. Według respondentów nie ma podobnych portali dotyczących kształcenia zawodowego i doradztwa edukacyjno-zawodowego[20].

Stale rośnie liczba użytkowników portalu. W obecnej chwili (październik 2012 r.) zarejestrowanych jest już ok. 480 doradców z całego kraju, z różnych instytucji).

Doradcy-konsultanci zgodnie przyznali, że portal okazał się przydatny rodzicom, uczniom i doradcom zawodowym.

Z przeprowadzonego badania wynika, że doradcy i uczniowie chętnie korzystali z narzędzi internetowych. Dla doradców-konsultantów stał się on narzędziem do wymiany doświadczeń.

Mocną stroną portalu była jego prosta obsługa, intuicyjny interfejs oraz przejrzystość. Na początku jego funkcjonowania użytkownicy zwracali uwagę na kłopoty z logowaniem, ale te problemy techniczne szybko zostały rozwiązane.

Obecnie portal zawiera wiele publikacji na temat kształcenia zawodowego na szczeblu centralnym. Dostarcza także informacji na temat zmian prawnych i aktualnych rozporządzeń. Według pracowników Biura Projektu na pewno można poszerzyć zakres zasobów publikowanych na portalu, np. o dodane z zakresu doradztwa na terenie kraju, a nawet Europy. Trwają prace nad tym, aby dodawać nowe bazy, publikacje. Zasoby portalu ograniczone są też przez wielkość dostępnych środków finansowych.

Pozytywne oceny na temat dostępności portalu do potrzeb różnych odbiorców zgłosili dyrektorzy oraz przedstawiciele sieci wsparcia. W ich opinii obecna formuła portalu jest adekwatna do

20 *Raport końcowy z ewaluacji okresowej i końcowej pilotażowego wdrożenia modelu zewnętrznego wsparcia szkół w ramach projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej" przeprowadzony przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku w sierpnia 2012 r.*

potrzeb różnych grup odbiorców bądź wymaga jedynie drobnych korekt. Co ważne jednak ponad jedna trzecia dyrektorów oraz ponad 15% przedstawicieli sieci zadeklarowała nieznajomość portalu. Może to świadczyć zarówno o niedostatecznej promocji, ale też o niskiej skali zainteresowania ideą doradztwa zawodowego przez wymienione podmioty.

Zaangażowani w pilotaż doradcy-konsultanci chętnie promowali swoje inicjatywy i za pośrednictwem redaktora portalu, zamieszczali je w zakładce *Aktualności*. Stanowiły one zbiór ciekawych wydarzeń i informacji o spotkaniach z obszaru doradztwa zawodowego – Dniach /Drzwiach otwartych szkół, konkursach o tematyce doradczej, konferencjach, warsztatach, spotkaniach dla doradców i liderów doradztwa zawodowego, dyrektorów i organów prowadzących oraz konkursach dla młodzieży. Łącznie w *Aktualnościach* zamieszczonych zostało ok. 200 informacji dotyczących podejmowanych inicjatyw.

Podczas pilotażu redaktor regionalny uczestniczył w spotkaniach informacyjnych w celu promowania portalu wśród uczniów i nauczycieli.

Portal cieszy się ogromnym zainteresowaniem szkolnych doradców zawodowych, nauczycieli, pracowników akademickich oraz doradców zawodowych z Powiatowych Urzędów Pracy, którzy chętnie wymieniają się swoimi doświadczeniami, wiedzą oraz różnego rodzaju narzędziami stanowiącymi warsztat pracy doradcy zawodowego (scenariusze zajęć/warsztatów, ankiety, testy, kwestionariusze, prezentacje multimedialne).Od uruchomienia portalu w grudniu 2011 r. do chwili obecnej(październik 2012 r.) zarejestrowanych jest już ok. 480 doradców z całego kraju, z różnych instytucji. Stale rośnie liczba użytkowników portalu.

Z zasobów portalu korzystają także uczniowie i rodzice. Znajdujące się w bazie przykładowe kwestionariusze zainteresowań, testy predyspozycji zawodowych rozwiązywane i wspólnie analizowane, stają się inspiracją do rozmów rodziców z dziećmi na temat ich przyszłości, nierzadko pomagając młodym ludziom w wyborze drogi edukacyjnej - zawodowej. Są także dla nich i ich rodziców źródłem informacji o zawodach przyszłości i możliwościach zatrudnienia w kraju i za granicą, zmianach dotyczących kształcenia ogólnego i zawodowego obowiązujących od 1 września 2012 r.

Biorąc pod uwagę znaczenie w dzisiejszych czasach Internetu jako medium, taka forma dotarcia do dzieci i młodzieży uczącej się, rodziców, nauczycieli, doradców zawodowych okazała się bardzo dobrym rozwiązaniem, co znajduje również potwierdzenie w *Raporcie końcowym z ewaluacji okresowej i końcowej pilotażowego wdrożenia modelu zewnętrznego wsparcia szkół w ramach projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej"* z którego wynika, że jednym z częściej wykorzystywanych źródeł informacji dotyczących, np. wyboru przez uczniów szkoły/kierunku kształcenia jest właśnie Internet.

Tab. 3. Wybrane aspekty wyboru przez uczniów szkoły/kierunku kształcenia wg doradców zawodowych (średnia ocena wg skali 1-6, gdzie 1 oznacza „żaden wpływ", a 6-„bardzo duży wpływ")

Najczęściej wykorzystywane źródła informacji:	**GIMNAZJA**		**SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE**		**SZKOŁY MIESZANE**
	MIASTO	WIEŚ	MIASTO	WIEŚ	MIASTO
Internet	4,29	4,24	4,73	4,25	4,73
Telewizja	2,77	2,83	3,00	2,83	2,80
Rozmowy z rodzicami	4,47	4,21	4,30	4,58	4,80

Najczęściej wykorzystywane źródła informacji:	GIMNAZJA		SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE		SZKOŁY MIESZANE
Rozmowy z nauczycielami	4,20	4,33	4,13	4,33	4,33
Rozmowy z doradcą	4,92	4,81	4,76	4,75	4,80
Targi szkół/ targi edukacyjne	4,37	4,39	4,55	4,50	4,07
Rozmowy z kolegami/ koleżankami	4,81	4,73	4,98	4,83	5,00

Źródło: *Raport końcowy z ewaluacji okresowej i końcowej pilotażowego wdrożenia modelu zewnętrznego wsparcia szkół w ramach projektu „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej"*

Pilotaż zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego ukazał dodatkowo potrzebę wymiany lokalnej informacji edukacyjno-zawodowej oraz potrzebę wspierania działalności doradców zawodowych i ich integrację poprzez portal internetowy stanowiący podstawowe narzędzie do komunikacji, promocji i informacji.

W opinii znacznej większości respondentów wyżej przytaczanego badania, portal spełnił swoje funkcje, zgromadził ciekawe materiały i publikacje. Informacje zawarte na portalu odpowiadają potrzebom doradców, nauczycieli, dyrektorów, ale także uczniów i rodziców.

6.4
Rekomendacje, dalsze kierunki rozwoju Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno – Zawodowej

Z opracowanego *Raportu końcowego*[21] oraz przeprowadzonych rozmów z doradcami – konsultantami wynika, że:

1. Należy zadbać, aby portal internetowy utworzony na potrzeby podobnego projektu był stale zasilany w materiały z zakresu doradztwa pochodzące z Polski i z zagranicy. Ponadto musi być to portal bezpłatny, którego interfejs powinien być przyjazny dla użytkownika. Ważnym aspektem portalu powinno być:
   - dostosowanie jego treści do potrzeb użytkowników,
   - zasilanie portalu w aktualne dane – należy kontynuować współpracę z przedstawicielami instytucji zewnętrznych (JST, MPiPS, MEN, kuratorium oświaty, urzędy pracy) w celu regularnego dostarczania przez nich materiałów;
   - wyznaczenie osoby lub zespołu osób, które administrowałyby portalem po zakończeniu działań w terenie – portal powinien istnieć po zakończeniu projektu.
2. Portal internetowy powinien w jeszcze większym stopniu być ukierunkowany na specyficzne potrzeby i oczekiwania poszczególnych odbiorców, zwłaszcza uczniów. Adekwatnie do ich potrzeb powinny być kształtowane treści prezentowane na portalu, zarówno w warstwie merytorycznej (zakresu prezentowanych informacji), jak i wizualnej (sposobu prezentacji – np. stosowania interaktywnych gier czy testów).

21 ibidem.

7
Ewaluacja okresowa i końcowa pilotażu

Od marca do czerwca 2012 r. przeprowadzona została ewaluacja okresowa i końcowa pilotażu. Głównym celem badania była ocena przebiegu oraz rezultatów procesu wdrażania modelu zewnętrznego wsparcia szkół w realizacji przez nie zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Osiągnięcie sformułowanego wyżej głównego celu wymagało odniesienia się w ramach ewaluacji do szeregu obszarów będących przedmiotem badania:

- zadań realizowanych indywidualnie i zespołowo przez Zespoły Zewnętrznego Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego,
- szkoleń dla doradców-konsultantów,
- systemu zarządzania z poziomu Biura projektu i koordynatora wojewódzkiego,
- funkcjonowania internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej,
- działań podejmowanych w ramach promocji pilotażu, tj. spotkań konsultacyjnych z dyrektorami poradni psychologiczno-pedagogicznych, przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji publicznych zaangażowanych w system edukacji, a także stron internetowych KOWEZIU i projektu, platformy MOODLE, portalu oraz kampanii promocyjnej.

Praca badawcza realizowana w ramach ewaluacji pilotażu składała się z zastosowania następujących technik:

- analiza danych zastanych, w tym dokumentacji projektowej i materiałów uzyskanych podczas trwania pilotażu;
- indywidualne wywiady pogłębione z pracownikami Biura Projektu, koordynatorem wojewódzkim, redaktorem portalu i doradcami-konsultantami;
- wywiady telefoniczne z dyrektorami szkół oraz osobami tworzącymi sieci wsparcia;
- opracowanie raportu cząstkowego i końcowego.

Badanie przeprowadzone zostało różnymi metodami badawczymi. Były to:

- analiza dokumentacji projektowej (analizę przeprowadzono na początku i na końcu ewaluacji)
- indywidualne wywiady pogłębione z 5 pracownikami KOWEZiU i 42 doradcami-konultantami. (wywiady przeprowadzono na początku i na końcu ewaluacji),
- wywiady telefoniczne z 291 dyrektorami szkół i 269 przedstawicielami sieci doradców i sieci instytucji.

Łacznie w badaniu udział wzięło 608 osób, które uczestniczyły lub były beneficjentami działań prowadzonych w ramach pilotażu.

Efektem finalnym badania są **rekomendacje** dotyczące dalszych kierunków działań związanych z realizacją doradztwa edukacyjno-zawodowego.

1. Organizując podobne formy wsparcia dla szkół należy zadbać, aby odbiorcy projektu (dyrektorzy, nauczyciele, doradcy zawodowi, pracownicy instytucji zewnętrznych) byli odpowied-

nio wcześnie poinformowani o planowanym rozpoczęciu wszelkich działań. Taka informacja powinna być przekazywana, w szczególności do szkół, za pośrednictwem organów prowadzących i kuratorium oświaty. Instytucje te powinny być patronami projektu. W ten sposób ułatwi to doradcom-konsultantom proces „wchodzenia do szkoły", uzyskanie zgody dyrektora oraz rekrutacji osób do powiatowych sieci doradztwa.

2. Inicjując działania z zakresu doradztwa zawodowego należy zadbać o zmniejszenie liczby dokumentów koniecznych do wypełnienia. Mnogość dokumentacji powoduje, znaczne obciążenia czasowe. Ten czas mógłby zostać poświęcony na działania operacyjne w szkołach. Niepożądanym efektem wynikającym z konieczności wypełniania bardzo wielu dokumentów jest również to, że zachodzą pomiędzy nimi niewielkie nieścisłości (np. dotyczące liczby poszczególnych rodzajów działań, wynikające z analizy poszczególnych raportów). Poza tym sugerowane jest zastosowanie takiej konstrukcji dokumentów, w której części przeznaczone na opisy będą zminimalizowane. Taka forma utrudnia bowiem możliwość jednoznacznego i łatwego porównywania dokonań poszczególnych doradców-konsultantów. Dobrym rozwiązaniem byłoby z pewnością zastosowanie internetowego narzędzia sprawozdawczego odpowiednio kategoryzującego poszczególne odpowiedzi wpisywane przez doradców-konsultantów. Przyspieszyłoby to zarówno proces wpisywania danych, jak również umożliwiłoby ich łatwiejszą analizę poprzez generowanie automatycznych zestawień i statystyk. Pewnym ułatwieniem mogłoby być także uproszczenie sprawozdawczości do planów i sprawozdań realizowanych w cyklach miesięcznych przez cały okres trwania projektu.
3. W projektach dotyczących doradztwa zawodowego należy zwiększyć liczbę osób zarządzających projektem zarówno od strony merytorycznej, jak i administracyjnej. W pierwszym przypadku dotyczy to pracy Biura Projektu, gdzie wskazywano na potrzebę wsparcia osoby merytorycznie obeznanej z zagadnieniami doradztwa edukacyjno-zawodowego, której rolą byłaby rekrutacja doradców-konsultantów, czy weryfikowanie merytorycznej wartości realizowanych działań. Z kolei wsparcie administracyjne byłoby ułatwieniem pracy koordynatora wojewódzkiego, dla którego obróbka dużej ilości dokumentacji projektowej ograniczała czas pracy przeznaczony na kontrolowanie pracy doradców-konsultantów.
4. Wdrażając podobne formy działań z obszaru doradztwa zawodowego należy zadbać o odpowiednią promocję. W szczególności trzeba zapewnić wystarczającą ilość materiałów promocyjnych (ulotek, banerów, upominków dla uczestników warsztatów, spotkań, konkursów) oraz ich udostępnienie doradcom-konsultantom od samego początku trwania projektu. Należy również położyć nacisk na działania promocyjne typu:
   - kampania w mediach lokalnych (skierowana do rodziców, dyrektorów, nauczycieli, doradców zawodowych);
   - kampania w Internecie, na portalach społecznościowych typu You Tube czy Facebook (skierowane do uczniów);
   - upowszechnianie „dobrych praktyk" z pilotażu podczas konferencji i spotkań organizowanych na terenie całego kraju oraz na portalu internetowym i za pośrednictwem mobilnego punktu konsultacyjnego (skierowane do wszystkich odbiorców).

5. Należy proponować rozwiązania modelowe, a nie idealne. Działania zaproponowane w przedmiotowym pilotażu stworzyły model wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego, który z jednej strony można dostosować do potencjału i indywidualnych potrzeb każdej ze szkół, a z drugiej standaryzuje on pracę doradców zawodowych w szkołach.
6. Należy zadbać, aby portal internetowy utworzony na potrzeby podobnego projektu był stale zasilany w materiały z zakresu doradztwa pochodzące z Polski i z zagranicy. Ponadto musi

być to portal bezpłatny, którego interfejs powinien być przyjazny dla użytkownika. Ważnym aspektem portalu jest:

- dostosowanie jego treści do potrzeb użytkowników - należy w przyszłości zbadać potrzeby informacyjne potencjalnych użytkowników przed uruchomieniem portalu w sieci;
- zasilanie portalu w aktualne dane – należy podjąć współpracę z przedstawicielami instytucji zewnętrznych (JST, MPiPS, MEN, kuratorium oświaty, urzędy pracy) w celu regularnego dostarczania przez nich materiałów;
- wyznaczenie osoby lub zespołu osób, które administrowałyby portalem po zakończeniu działań w terenie – portal powinien istnieć po zakończeniu projektu.

7. Portal internetowy na temat doradztwa zawodowego powinien w większym stopniu być ukierunkowany na specyficzne potrzeby i oczekiwania poszczególnych odbiorców, zwłaszcza uczniów. Adekwatnie do ich potrzeb powinny być kształtowane treści prezentowane na portalu, przy czym dotyczy to zarówno warstwy merytorycznej (zakresu prezentowanych informacji), jak i wizualnej (sposobu prezentacji – np. stosowania interaktywnych gier czy testów).
8. Należy zapewnić doradcom zawodowym optymalne warunki pracy. Dyrektorzy szkół powinni przekazywać opiekę nad doradztwem zawodowym w szkole osobom, które mają niezbędne kompetencje i kwalifikacje oraz motywację do pracy. Doradcą współpracującym w ramach projektu z ramienia szkoły powinna być osoba, która zajmie się tylko i wyłącznie tą dziedziną, nie może to być nauczyciel, który łączy kilka etatów. Doradca musi mieć świadomość, że poradnictwo zawodowe jest ważnym elementem edukacji w szkołach. Musi być to osoba, która chce się rozwijać w tej dziedzinie.
9. Doradcy zawodowi powinni uzyskać wsparcie merytoryczne i organizacyjne w szkołach oraz w instytucjach zewnętrznych. Należy doradcom zapewnić dostęp do takiego wsparcia poprzez organizowanie szkoleń i udostępnianie im materiałów metodycznych. W związku z tym powinno się określić rolę i kompetencje poszczególnych podmiotów, które współpracują ze szkołą (podmiotów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym). Na wzór WSD, w każdej szkole powinno stworzyć się zewnątrzszkolny system doradztwa. Wsparcie merytoryczne powinny zapewnić między innymi następujące instytucje:
   - KOWEZiU,
   - IBE,
   - organy prowadzące,
   - kuratorium oświaty,
   - centra i ośrodki doskonalenia nauczycieli,
   - OHP,
   - poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
   - uczelnie wyższe,
   - organizacje pozarządowe.

10. Należy wskazać na szczeblu regionalnym ośrodki, które zapewniłyby:
    - integrację podmiotów z obszaru doradztwa w regionie (utworzenie sieci podmiotów);
    - wsparcie oraz nadzór nad regionalną siecią podmiotów z zakresu doradztwa;
    - upowszechnianie idei doradztwa zawodowego.
    - Istnienie takich ośrodków pozwoli wypracować pewne procedury i standardy doradztwa zawodowego na poziomie regionalnym, a następnie krajowym. Obecnie takich jednolitych standardów w obszarze doradztwa brak.

11. Doradcy zawodowi powinni mieć dostęp do najnowszych danych na temat rynku pracy, w tym przede wszystkim:
    - wymagań pracodawców wobec potencjalnych pracowników;
    - prognoz i analiz dotyczących popytu na dane zawody.
    - Powyższe dane powinny być udostępniane doradcom zawodowym z instytucji rynku pracy (MPiPS, urzędy pracy, obserwatoria rynku pracy). Dane te pozwolą na dostosowanie usług doradczych i kierunków kształcenia w szkołach do realiów rynku pracy. W związku z tym powinno się określić rolę i kompetencje poszczególnych podmiotów rynku pracy w zakresie zasilania i administracji jednej, ogólnopolskiej bazy danych na temat rynku pracy. Propozycją takiej bazy może być portal internetowy, który powstał na potrzeby opisywanego pilotażu (patrz też rekomendacja nr 6).
12. Szkolenia dla doradców-konsultantów powinny zawierać więcej wątków praktycznych możliwych do bezpośredniego przeniesienia do codziennej pracy (np. tworzenie Wewnątrzszkolnych Systemów Doradztwa), jak również odwoływać się do zagadnień psychoterapeutycznych i trenerskich. Praca doradców zaangażowanych w projekcie w dużej mierze polegała bowiem na współpracy z różnymi grupami interesariuszy, w odniesieniu do których doradcy dążyli do osiągnięcia określonych, specyficznych celów. Takie cele zaś implikują konieczność zastosowania świadomego i dostosowanego do specyfiki i motywacji odbiorcy sposobu komunikacji.

Załączniki

Załącznik 1
Zakres obowiązków Koordynatora Wojewódzkiego

Koordynator Wojewódzki (KW) będzie przede wszystkim świadczył wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla doradców-konsultantów oraz monitorował i prowadził sprawozdawczość z działalności powiatowych Zespołów Wsparcia Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego (dalej zwanych Zespołami).

Planowane zadania szczegółowe KW:

1. Koordynowanie bieżącej pracy Zespołów podczas pilotażu.
   - 1.1 Koordynowanie pracy doradców-konsultantów w zakresie pełnionych przez nich zadań.
   - 1.2 Zatwierdzanie planów pracy Zespołów.
   - 1.3 Wsparcie metodyczne oraz merytoryczne dla doradców-konsultantów.
   - 1.4 Wsparcie w zakresie diagnozy oraz wdrażania oferty rozwoju w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach.
   - 1.5 Zatwierdzanie ofert wsparcia przygotowanych przez Zespoły dla szkół.
   - 1.6 Wspieranie doradców-konsultantów w przypadkach zaistnienia problemów związanych z planowaniem, organizacją i realizacją wykonywanych zadań.
   - 1.7 Współpraca przy opracowywaniu narzędzi wykorzystywanych do pracy doradców-konsultantów.
   - 1.8 Udział w spotkaniach w szkole - na prośbę doradców-konsultantów lub koordynatora merytorycznego projektu (KMP).

2. Monitorowanie i raportowanie do KMP.
   - 2.1 Zatwierdzanie miesięcznych tabel monitorujących, przygotowywanych przez Zespoły. Przygotowywanie zbiorczych comiesięcznych tabel monitorujących do KMP nt. bieżących działań pilotażu.
   - 2.2 Przygotowywanie zbiorczych kwartalnych planów pracy na podstawie planów przekazanych przez Zespoły oraz raportowanie z ich wykonania do KMP.
   - 2.3 Planowe i nieplanowe spotkania z Zespołami w miejscu ich pracy (min. raz na semestr).
   - 2.4 Comiesięczne przekazywanie KMP danych ilościowych dotyczących pracy doradców-konsultantów, zgodnie z przyjętym wzorem wraz z załączonymi kartami czasu pracy.
   - 2.5 Kontrola pracy administracyjnej doradców w tym przede wszystkim w zakresie zabezpieczania danych personalnych.
   - 2.6 Sporządzanie oraz przekazywanie drogą elektroniczną KMP comiesięcznie własnej tabeli monitorującej, zawierającej m.in.: informacje o spotkaniach, notatki ze spotkań oraz rozmów tel., notatki z obserwacji pracy Zespołów, dokumentację udzielonego

wsparcia doradcom-konsultantom itp. i karty czasu pracy, w ciągu 5 dni roboczych od zakończenia poprzedniego miesiąca. W miesiącu grudniu tabela oraz karta czasu pracy zastaną przekazane KMP do 14 grudnia 2011 roku. W przypadku zgłoszenia uwag, naniesienie zmian i przesłanie wydrukowanej oraz podpisanej tabeli wraz z kartą czasu pracy na adres Biura Projektu.

3. Współpraca ze szkołami w zakresie monitorowania pracy doradców-konsultantów zatrudnionych w ramach projektu, ewaluacji lub innych zadań uzgodnionych z KMP.
   3.1 Współpraca z dyrektorami szkół w zakresie monitorowania pracy doradców-konsultantów lub innych zadań uzgodnionych z KMP.
   3.2 Przeprowadzenie co najmniej 1 rozmowy nt. pracy Zespołów z dyrektorem każdej ze szkół oraz sporządzenie notatek z tych rozmów.

4. Udział w procesie rekrutacyjnym doradców-konsultantów.
   4.1 Analiza dokumentów aplikacyjnych i wstępna selekcja kandydatów.
   4.2 Przekazanie KMP listy kandydatów po wstępnej selekcji.

5. Udział w szkoleniach, konferencjach i konsultacjach.
   5.1 Uczestnictwo w konsultacjach z JST szczebla powiatowego i innymi instytucjami publicznymi, dotyczących szczegółowego planu pilotażu.
   5.2 Współpraca z ośrodkiem, w którym zostanie zorganizowane szkolenie lub konsultacje metodyczne, w zakresie czynności przewidzianych listą kontrolną.
   5.3 Opracowanie materiałów szkoleniowych na konsultacje metodyczne oraz prowadzenie tych konsultacji (wspólnie z KMP, trenerami i ewaluatorem).
   5.4 Udział w konferencji otwierającej projekt, seminariach wojewódzkich, konferencji zamykającej projekt.
   5.5 Udział w innych działaniach promocyjnych (przygotowywanie artykułów prasowych, prezentacje projektu na spotkaniach lokalnych etc.).

6. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.
   6.1 Koordynowanie procesem ustalania potrzeb i wyposażania Zespołów.
   6.2 Koordynowanie współpracy z podmiotami zajmującymi się doradztwem zawodowym na poziomie województwa.

7. Współpraca z ewaluatorem.
   7.1 Współpraca w zakresie opracowania założeń ewaluacji
   7.2 Przekazywanie niezbędnych informacji ewaluatorowi.

8. Bieżąca współpraca z KMP w ramach realizowanych zadań.
9. Informowanie KMP o wszelkich zaistniałych problemach w związku z realizacją zadań doradców-konsultantów i własnych oraz składanie propozycji planów naprawczych, w tym również wnioskowanie do KMP, w uzasadnionych przypadkach, o zmianę doradcy-konsultanta.
10. Udział w tworzeniu treści i upowszechnianiu internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej projektu.
    10.1 Współpraca z redakcją portalu w zakresie wyboru materiałów, opracowanych przez

doradców-konsultantów oraz aktualizacji danych portalu.

10.2 Wprowadzanie informacji na portal w zakresie działu aktualności (we współpracy z doradcami-konsultantami) oraz informacji i baz z poziomu wojewódzkiego.

10.3 Zamieszczanie artykułów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz aktywizowanie doradców zawodowych do aktywnego udziału w ramach systemu informacji edukacyjno-zawodowej.

10.4 Podejmowanie aktywności na forum.

11. Realizacja innych, zleconych przez KMP zadań.

Załącznik nr 2.
Szczegółowe zadania doradcy-konsultanta na poziomie gimnazjów

A. **Diagnoza systemu doradztwa w szkołach, którym doradca-konsultant będzie udzielał wsparcia**

A.1 Opracowanie dla każdej z przydzielonych szkół Diagnozy Stanu Realizacji Zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, na podstawie: wywiadu z dyrektorem szkoły, wywiadu z liderem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, analizy dokumentów źródłowych, zgodnie z opracowaną przez Zleceniodawcę metodologią. Komplet diagnoz zostanie przekazany najpóźniej do dnia 15 października 2011 r.

A.2 Opracowanie Charakterystyki każdej szkoły w aspekcie doradztwa edukacyjno-zawodowego wraz z rekomendacjami, zgodnie z opracowaną przez Zleceniodawcę metodologią. Komplet charakterystyk przekazany zostanie najpóźniej do dnia 15 listopada 2011 r.

Przekazanie doradcom-konsultantom metodologii do Diagnozy oraz Charakterystyki każdej szkoły w aspekcie doradztwa edukacyjno-zawodowego nastąpi podczas szkolenia z zakresu organizacji i metodologii pracy Zespołów w dn. 4-6 września 2011 r.

B. **Wspieranie rozwoju szkoły w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego**

B.1. Opracowanie dla każdej z przydzielonych szkół do dnia 15 grudnia 2011 r. Planu Wsparcia uzgodnionego i zaakceptowanego przez dyrektora szkoły w oparciu o rekomendacje zawarte w Charakterystyce oraz wdrażanie w każdej ze szkół postanowień Planu.

B.2. Przeprowadzenie z radami pedagogicznymi, liderami doradztwa w szkołach, nauczycielami, rodzicami i uczniami co najmniej 2 spotkań upowszechniających ideę doradztwa.

C. **Budowanie sieci doradztwa edukacyjno-zawodowego**

C.1. Utworzenie w ramach Zespołu do dnia 20 października 2011 r. Mapy Lokalnych Instytucji systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego działających na terenie powiatu wraz z opisem potencjału i świadczonych przez instytucję usług. Uzupełnienie opracowania o propozycje form współpracy powyższych instytucji do dnia 15 listopada 2011 r. Inicjowanie współdziałania instytucji ze szkołami oraz z siecią lokalnych doradców zawodowych.

C.2. Na poziomie Zespołu budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo edukacyjno-zawodowe w powiecie, poprzez opracowanie Planu Rozwoju Sieci do dnia 20 października 2011 r. oraz jego realizację, uwzględniającego organizację przez Zespół co najmniej czterech warsztatów dla członków sieci doradców zawodowych z terenu powiatu w trakcie trwania pilotażu. Co najmniej dwa z tych spotkań powinny być zorganizowane w ramach współpracy Zespołu zarówno dla doradców z gimnazjów jak i ze szkół ponadgimnazjalnych. Najpóźniej 14 dni przed planowanym terminem warsztatów podanie tematyki i opracowanie scenariuszy warsztatów dla doradców zawodowych, uzgodnionych z Koordynatorem Wojewódzkim.

D. **Zasoby informacyjne doradztwa edukacyjno-zawodowego – budowanie baz i upowszechnianie informacji**

D.1. Identyfikacja źródeł i zakresów informacji stanowiących wkład do Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

D.2. Współpraca z Redaktorem Regionalnym w zakresie upowszechniania w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej informacji o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji zawodowej, informacji z regionalnego rynku pracy, wyników badań i analiz z zakresu edukacji lub rynku pracy. Pozyskiwanie i przekazywanie informacji w ramach sieci instytucji systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, sieci doradców zawodowych oraz szkół.

D.3. Przygotowanie we współpracy ze szkołami ich wizytówek (według opracowanego schematu przekazanego przez Zleceniodawcę) i przekazanie ich Redaktorowi Regionalnemu do dnia 15 października 2011 r. celem umieszczenia w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

D.4. Upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym narzędzi do pracy doradców, materiałów wspomagających samokształcenie, m.in. poprzez publikację w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej oraz przekazywanie informacji w ramach sieci doradców-konsultantów.

E. **Dokumentacja i raportowanie**

E.1. Prowadzenie dokumentacji z realizacji zadań w ramach pilotażu i przekazywanie jej co trzy miesiące Liderowi Pilotażu.

E.2. Przygotowanie Planu Pracy doradcy-konsultanta na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, uzgodnionego w częściach wspólnych zadań z pozostałymi członkami Zespołu, na cały okres pilotażu – do 25 września 2011 r.

E.3. Comiesięczne przygotowywanie Szczegółowych Planów Pracy doradcy-konsultanta na kolejne trzy miesiące, uzgodnionych w częściach wspólnych zadań z pozostałymi członkami Zespołu, na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, do 25 dnia miesiąca poprzedzającego począwszy od września 2011 r.

E.4. Comiesięczne przesyłanie, zatwierdzonej drogą elektroniczną przez Koordynatora Wojewódzkiego, Karty Monitorującej (zawierającej kartę czasu pracy), na adres biura projektów KOWEZiU, na aktualnym formularzu przekazanym przez Zamawiającego, która wraz z rachunkiem stanowi podstawę do wypłaty wynagrodzenia.

E.5. Opracowanie raportu końcowego, na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, do dnia 20 czerwca 2012 r.

E.6 Wypełnianie formularzy PEFS instytucji i osób objętych wsparciem z EFS.

F. **Udział w szkoleniach**

F.1. Uczestnictwo w pięciu trzydniowych szkoleniach oraz co najmniej dwóch jednodniowych konferencjach upowszechniających projekt w czasie trwania pilotażu. Termin podany będzie najpóźniej na dwa tygodnie przed każdym ze spotkań.

G. **Inne postanowienia**

G.1. Przeprowadzenie do 10 czerwca 2012 r. w każdej przydzielonej szkole objętej wsparciem, co najmniej sześciu spotkań z radami pedagogicznymi, liderami doradztwa w szkołach, nauczycielami, rodzicami i uczniami, w tym co najmniej dwóch wskazanych w pkt. B2.

Załącznik nr 3
Szczegółowe zadania doradcy-konsultanta na poziomie szkół ponadgimnazjalnych

A. **Diagnoza systemu doradztwa w szkołach, którym doradca-konsultant będzie udzielał wsparcia**

A.1 Opracowanie dla każdej z przydzielonych szkół Diagnozy Stanu Realizacji Zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, na podstawie: wywiadu z dyrektorem szkoły, wywiadu z liderem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, analizy dokumentów źródłowych, zgodnie z opracowaną przez Zleceniodawcę metodologią. Komplet diagnoz zostanie przekazany najpóźniej do dnia 15 października 2011 r.

A.2 Opracowanie Charakterystyki każdej szkoły w aspekcie doradztwa edukacyjno-zawodowego wraz z rekomendacjami zgodnie z opracowaną przez Zleceniodawcę metodologią. Komplet charakterystyk przekazany zostanie najpóźniej do dnia 15 listopada 2011 r.

Przekazanie doradcom-konsultantom metodologii do Diagnozy oraz Charakterystyki każdej szkoły w aspekcie doradztwa edukacyjno-zawodowego nastąpi podczas szkolenia z zakresu organizacji i metodologii pracy Zespołów w dn. 4-6 września 2011 r.

B. **Wspieranie rozwoju szkoły w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego**

B.1. Opracowanie dla każdej z przydzielonych szkół do dnia 15 grudnia 2011 r. Planu Wsparcia uzgodnionego i zaakceptowanego przez dyrektora szkoły w oparciu o rekomendacje zawarte w Charakterystyce oraz wdrażanie w każdej ze szkół postanowień Planu.

B.2. Przeprowadzenie z radami pedagogicznymi, liderami doradztwa w szkołach, nauczycielami, rodzicami i uczniami co najmniej 2 spotkań upowszechniających ideę doradztwa.

C. **Budowanie sieci doradztwa edukacyjno-zawodowego**

C.1. Utworzenie w ramach Zespołu do dnia 20 października 2011 r. Mapy Lokalnych Instytucji systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego działających na terenie powiatu wraz z opisem potencjału i świadczonych przez instytucję usług. Uzupełnienie opracowania o propozycje form współpracy powyższych instytucji do dnia 15 listopada 2011 r. Inicjowanie współdziałania instytucji ze szkołami oraz z siecią lokalnych doradców zawodowych.

C.2. Na poziomie Zespołu budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo edukacyjno-zawodowe w powiecie, poprzez opracowanie Planu Rozwoju Sieci do dnia 20 października 2011 r. oraz jego realizację, uwzględniającego organizację przez Zespół co najmniej czterech warsztatów dla członków sieci doradców zawodowych z terenu powiatu w trakcie trwania pilotażu. Co najmniej dwa z tych spotkań powinny być zorganizowane w ramach współpracy Zespołu zarówno dla doradców z gimnazjów jak i ze szkół ponadgimnazjalnych. Najpóźniej 14 dni przed planowanym terminem warsztatów podanie tematyki i opracowanie scenariuszy warsztatów dla doradców zawodowych, uzgodnionych z Koordynatorem Wojewódzkim.

D. **Zasoby informacyjne doradztwa edukacyjno-zawodowego – budowanie baz i upowszechnianie informacji**

D.5. Identyfikacja źródeł i zakresów informacji stanowiących wkład do Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

D.6. Współpraca z Redaktorem Regionalnym w zakresie upowszechniania w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej informacji o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji zawodowej, informacji z regionalnego rynku pracy, wyników badań i analiz z zakresu edukacji lub rynku pracy. Pozyskiwanie i przekazywanie informacji w ramach sieci instytucji systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, sieci doradców zawodowych oraz szkół.

D.7. Przygotowanie we współpracy ze szkołami ich wizytówek (według opracowanego schematu przekazanego przez Zleceniodawcę) i przekazanie ich Redaktorowi Regionalnemu do dnia 15 października 2011 r. celem umieszczenia w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej.

D.8. Upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym narzędzi do pracy doradców, materiałów wspomagających samokształcenie, m.in. poprzez publikację w Systemie Informacji Edukacyjno-Zawodowej oraz przekazywanie informacji w ramach sieci doradców-konsultantów.

E. **Dokumentacja i raportowanie**

E.1. Prowadzenie dokumentacji z realizacji zadań w ramach pilotażu i przekazanie jej co trzy miesiące Liderowi Pilotażu.

E.2. Przygotowanie Planu Pracy doradcy-konsultanta na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, uzgodnionego w części wspólnych zadań z pozostałymi członkami Zespołu, na cały okres pilotażu – do 25 września 2011 r.

E.3. Comiesięczne przygotowywanie Szczegółowych Planów Pracy doradcy-konsultanta na kolejne trzy miesiące, uzgodnionych w częściach wspólnych zadań z pozostałymi członkami Zespołu, na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, do 25 dnia miesiąca poprzedzającego począwszy od września 2011 r.

E.4. Comiesięczne przesyłanie, zatwierdzonej drogą elektroniczną przez Koordynatora Wojewódzkiego, Karty Monitorującej (zawierającej kartę czasu pracy), na adres biura projektów KOWEZiU, na aktualnym formularzu przekazanym przez Zamawiającego, która wraz z rachunkiem stanowi podstawę do wypłaty wynagrodzenia.

E.5. Opracowanie raportu końcowego, na formularzu dostarczonym przez Zleceniodawcę, do dnia 20 czerwca 2012 r.

E.6. Wypełnianie formularzy PEFS instytucji i osób objętych wsparciem z EFS.

F. **Udział w szkoleniach**

F.1. Uczestnictwo w pięciu trzydniowych szkoleniach oraz co najmniej dwóch jednodniowych konferencjach upowszechniających projekt w czasie trwania pilotażu. Termin podany będzie najpóźniej na dwa tygodnie przed każdym ze spotkań.

G. **Inne postanowienia**

G.1. Przeprowadzenie do 10 czerwca 2012 r. w każdej przydzielonej szkole objętej wsparciem, co najmniej sześciu spotkań z radami pedagogicznymi, liderami doradztwa w szkołach, nauczycielami, rodzicami i uczniami, w tym co najmniej dwóch wskazanych w pkt. B2.

Załącznik nr 4.
Wizytówka szkoły

Dane podstawowe:	
Nazwa instytucji:	
NIP:	
REGON:	
Typ instytucji:	
Dane kontaktowe:	
Ulica:	
Numer domu:	
Numer lokalu:	
Miejscowość:	
Obszar:	☐ miejski ☐ wiejski
Kod pocztowy:	
Województwo:	
Powiat:	
Telefon kontaktowy:	

Adres poczty elektronicznej (email):	
Typy szkół działających w zespole:	
Adres internetowy szkoły:	
Imię i nazwisko dyrektora:	
- Telefon kontaktowy:	
- Adres poczty elektronicznej (email):	
Imię i nazwisko doradcy zawodowego/osoby realizującej w szkole WSD:	
- Telefon kontaktowy:	
- Adres poczty elektronicznej (email):	
Informacja o klasach profilowanych (dot. gimnazjum,LO):	
Informacja o nauczanych zawodach (dot. ZSZ, technikum):	
Rodzaje kształcenia zawodowego realizowane przez Zespół (przedmiotowe/modułowe):	
Statystyki dot. zdawalności przez uczniów egzaminów końcowych/zawodowych:	
Osiągnięcia szkoły w olimpiadach i konkursach	
Koła zainteresowań, kluby sportowe, zespoły muzyczne:	
Bursa / internat:	
Dodatkowe informacje dot. szkoły:	

…….. pieczątka szkoły

……..…… podpis dyrektora, data

Załącznik nr 5.
Narzędzie do diagnozy – wywiad z dyrektorem szkoły

Szanowny Panie/Szanowna Pani,

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej przeprowadza badania na temat **„Stanu i roli poradnictwa zawodowego"** w celu przygotowania modelu doradztwa zawodowego dla szkół.Celem badania jest analiza stanu doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Z punktu widzenia celu badania niezwykle ważne jest poznanie opinii osób, które mają bezpośredni wpływ na realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole. W związku z powyższym chciałbym/chciałabym zadać Panu/Pani kilka pytań dotyczących doradztwa zawodowego, jego roli oraz zadań z zakresu doradztwa realizowanych w szkole.

Jednocześnie chcę zagwarantować, że wszystkie informacje, które uzyskam w trakcie wywiadu mają charakter poufny i będą służyć do stworzenia diagnozy doradztwa zawodowego realizowanego w szkołach, w sposób, który zagwarantuje Panu/Pani pełną anonimowość wypowiedzi.

D.	**DANE METRYCZKOWE DORADCY**				
1.	RODZAJ SZKOŁY				
	LO	TECHNIKUM	ZSZ	GIMNAZJUM	LICEUM PROFILOWANE
2.	LICZBA UCZNIÓW (ogółem)				
3.	LICZBA DZIEWCZYNEK				
4.	LICZBA CHŁOPCÓW				
5.	LICZBA KLAS W SZKOLE (oddziałów)				
6.	Od jak dawna Pan/Pani pełni obowiązki/pracuje jako doradca?				

7.	Czy jest Pan/Pani nauczycielem?		
	TAK	NIE	
7A.	Jeśli tak, to jakiego przedmiotu?		
8.	Czy jest Pan/Pani psychologiem?		
	TAK	NIE	
9.	Czy ukończył/ukończyła Pan/Pani studia z zakresu doradztwa zawodowego?		
	TAK	NIE	
9A.	Jeśli tak, to jak Pan/Pani ocenia poziom tych studiów? (w skali o 1 do 6 gdzie 1 oznacza „bardzo źle" a 6 oznacza „znakomicie")		
	1 2 3 4 5 6		
10	Od jak dawna Pan/Pani pełni obowiązki/pracuje jako doradca w tej szkole?		
11.	Czy ma Pan/Pani oddzielny pokój/gabinet, w którym może udzielać Pan/Pani indywidualnych porad uczniom?		
	TAK	NIE	
12.	Czy posiada Pan/Pani zagwarantowany przez szkołę budżet na realizację zadań z zakresu doradztwa np. zakup publikacji dotyczących doradztwa?		
	TAK	NIE	
12A.	Jeśli tak, to w jakiej wysokości (w skali roku)		
13.	Czy oprócz pracy jako doradca wykonuje Pan/Pani jakieś inne zadania w szkole?		
	TAK	NIE	
12A.	Jeśli tak, proszę podać jakie?		
	1.		
	2.		
	3.		
14.	Czy ma Pan/Pani wydzielone pensum na realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego?		
	TAK	NIE	
14A.	Jeśli tak, to w jakiej wysokości?		

E.	**REALIZACJA DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE**		
1.	Czy Pana/Pani zdaniem szkoła to najlepsze miejsce do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego?		
	TAK	NIE	
2.	Czy Pana/Pani zdaniem zadania z zakresu doradztwa zawodowego powinny spoczywać tylko na szkole?		
	TAK	NIE	
3.	Proszę wskazać, które z niżej wymienionych osób/instytucji powinny być włączone w realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów w celu zwiększenia jego efektywności:		
3A.	Władze samorządowe		
	TAK	NIE	
3B.	Kuratorium		
	TAK	NIE	
3C.	Rodzice uczniów		
	TAK	NIE	
3D.	Zakłady pracy w powiecie		
	TAK	NIE	
3E.	Kościół		
	TAK	NIE	
3F.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne		
	TAK	NIE	
3G.	Inne, jakie?		
	TAK	NIE	
4.	Czy w Pana/Pani odczuciu bycie dobrym doradcą zawodowym w szkole to bardziej:		
4A.		kwestia cech charakteru	
4B.		kwestia specjalistycznego wykształcenia	
5.	Czy uważa Pan/Pani, że wprowadzenie do programu zajęć w szkołach przedmiotu „doradztwo zawodowe" to dobry czy zły pomysł?		
5A.		Zdecydowanie dobry	
5B.		Raczej dobry	
5C.		Raczej zły	
5D.		Zdecydowanie zły	

6.	Jaki wpływ Pana/Pani zdaniem mają poniższe osoby na wybory zawodowe uczniów? (odpowiedzi proszę zaznaczyć na skali gdzie 1 oznacza „nie ma żadnego wpływu", a 6 oznacza „ma bardzo duży wpływ")
6A.	Nauczyciele przedmiotu
	1 2 3 4 5 6
6B.	Nauczyciele-wychowawcy
	1 2 3 4 5 6
6C.	Doradca zawodowy
	1 2 3 4 5 6
6D.	Psycholog
	1 2 3 4 5 6
6E.	Pedagog
	1 2 3 4 5 6
6F.	Rodzice
	1 2 3 4 5 6
6G.	Koledzy/koleżanki
	1 2 3 4 5 6
7.	W jakim stopniu Pana/Pani zdaniem poniższe czynniki mają wpływ na wybór przez uczniów danej szkoły/kierunku kształcenia? (odpowiedzi proszę zaznaczyć na skali gdzie 1 oznacza „nie ma żadnego wpływu", a 6 oznacza „ma bardzo duży wpływ")
7A.	Opinia kolegów
	1 2 3 4 5 6
7B.	Opinia rodziców
	1 2 3 4 5 6
7C.	Miejsce szkoły w rankingu
	1 2 3 4 5 6
7D.	Obiegowa opinią na temat szkoły
	1 2 3 4 5 6
7E.	Odległość szkoły od miejsca zamieszkania ucznia
	1 2 3 4 5 6
7F.	Sytuacja materialna rodziny
	1 2 3 4 5 6

7G.	Zainteresowania ucznia					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7H.	Decyduje przypadek					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8.	Z jakich źródeł Pana/Pani zdaniem najczęściej korzystają uczniowie przy wyborze danej szkoły/ kierunku kształcenia? (gdzie 1 oznacza „korzystają w najmniejszym stopniu", a 6 oznacza „korzystają w największym stopniu")					
8A.	Internet					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8B.	Telewizja					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8C.	Rozmowy z rodzicami					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8D.	Rozmowy z nauczycielami					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8E.	Rozmowy z doradcą					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8F.	Targi szkół/targi edukacyjne					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8G.	Rozmowy z kolegami/koleżankami					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
9.	Czy Pana/Pani zdaniem każdy nauczyciel może być doradcą?					
	TAK	NIE				
10.	Proszę wymienić 3 cechy charakteru, którymi powinien odznaczać się dobry doradca:					
	1.					
	2.					
	3.					
11.	Proszę wskazać 3 najważniejsze punkty wsparcia doradcy zawodowego przez dyrektora szkoły					
	1.					
	2.					
	3.					

12.	Który model realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego jest Panu/Pani bliższy		
12A.		Doradztwo zawodowe jest realizowane w ramach każdego z przedmiotów, np. na lekcjach geografii mówi się o zawodzie geologa, a na lekcji biologii o zawodzie lekarza	
12B.		Doradztwo zawodowe jest realizowane w ramach oddzielnych zajęć np. na lekcji wychowawczej lub zajęciach z doradztwa	
13.	Proszę wymienić placówki/osoby/instytucje, z którymi najczęściej współpracuje szkoła w ramach realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego:		
	1.		
	2.		
	3.		
14.	Czy zadania z zakresu doradztwa zawodowego są konsultowane z:		
14A.	Radą pedagogiczną		
	TAK	NIE	
14B.	Radą rodziców		
	TAK	NIE	
14C.	Radą uczniów		
	TAK	NIE	
15.	Czy potrzeby doradcze uczniów były ustalane poprzez:		
15A.	Konsultacje z samorządem szkolnym/radą uczniowską		
	TAK	NIE	
15B.	Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów badającej ich potrzeby		
	TAK	NIE	
15C.	Pogadankę z uczniami		
	TAK	NIE	
15D.	Konsultacje w gronie pedagogicznym		
	TAK	NIE	
15E.	Konsultacje z nauczycielami przedmiotów zawodowych		
	TAK	NIE	
15F.	Konsultacje z nauczycielami przedmiotów ogólnych		
	TAK	NIE	
15G.	Konsultacje z wychowawcami klas		
	TAK	NIE	

15H.	Konsultacje z rodzicami		
	TAK	NIE	
15I.	Konsultacje z absolwentami szkoły		
	TAK	NIE	
15J.	Na podstawie analizy publikacji z zakresu doradztwa		
	TAK	NIE	
15K.	Na podstawie poprzednich doświadczeń z realizacji zadań z doradztwa		
	TAK	NIE	
15L.	Konsultacje z pracodawcami		
	TAK	NIE	
15M.	Konsultacje z dyrektorem		
	TAK	NIE	
16.	Czy szkoła posiada opracowany wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego?		
	TAK	NIE	
16A.	Jeśli tak, to czy WSD jest ogólnodostępny dla nauczycieli?		
	TAK	NIE	
16B.	Jeśli tak, to czy WSD jest ogólnodostępny dla uczniów?		
	TAK	NIE	
17.	Kto jest odpowiedzialny za przygotowanie WSD?		
18.	Czy w szkole w ciągu ostatniego roku odbyły się dni otwarte?		
	TAK	NIE	
19.	Które z podanych zadań i jak często realizuje Pan/Pani w codziennej pracy doradczej: (gdzie 0 oznacza „w ogóle nie realizuję", 1 „bardzo rzadko realizuję", a 6 „bardzo często realizuję")		
19A.	Diagnozowanie potrzeb doradczych uczniów		
	1 2 3 4 5 6		
19B.	Prowadzenie biblioteczki z zakresu doradztwa		
	1 2 3 4 5 6		
19C.	Udzielanie indywidualnych porad uczniom		
	1 2 3 4 5 6		
19D.	Udzielanie indywidualnych porad rodzicom		
	1 2 3 4 5 6		

19E.	Udzielanie grupowych porad uczniom
	1 2 3 4 5 6
19F.	Udzielanie grupowych porad rodzicom
	1 2 3 4 5 6
19G.	Organizowanie spotkań z pracodawcami
	1 2 3 4 5 6
19H.	Organizowanie spotkań z osobami wykonującymi dany zawód
	1 2 3 4 5 6
19I.	Organizowanie spotkań z przedstawicielami wyższych uczelni
	1 2 3 4 5 6
19J.	Organizowanie spotkań z absolwentami
	1 2 3 4 5 6
19K.	Pomoc w planowaniu indywidualnych ścieżek kariery
	1 2 3 4 5 6
20.	Czy i w jakim stopniu współpracuje Pan/Pani z następującymi osobami/instytucjami (gdzie 0 oznacza „w ogóle nie współpracuję", 1 „bardzo rzadko współpracuję", a 6 „bardzo często współpracuję")
20A.	Współpraca z radą pedagogiczną
	1 2 3 4 5 6
20B.	Współpraca z radą uczniowską/samorządem szkolnym
	1 2 3 4 5 6
20C.	Współpraca z samorządem lokalnym
	1 2 3 4 5 6
20D.	Współpraca z rodzicami
	1 2 3 4 5 6
20E.	Współpraca z przedsiębiorcami
	1 2 3 4 5 6
20F.	Współpraca z dyrektorem szkoły
	1 2 3 4 5 6
20G.	Współpraca z poradnią psychologiczną-pedagogiczną
	1 2 3 4 5 6
20H.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi

	1 2 3 4 5 6
21.	Którymi z poniższych metod i jak często posługuje się Pan/Pani podczas swojej pracy zawodowej? (gdzie 0 oznacza „w ogóle nie stosuję", 1 „bardzo rzadko stosuję", a 6 „bardzo często stosuję")
21A.	Burza mózgów
	1 2 3 4 5 6
21B.	Dyskusja dydaktyczna (pogadanki w klasie)
	1 2 3 4 5 6
21C.	Dyskusja panelowa (pogadanki z gośćmi w klasach)
	1 2 3 4 5 6
21D.	Gra symulacyjna
	1 2 3 4 5 6
21E.	Inscenizacja
	1 2 3 4 5 6
21F.	Metoda przypadków
	1 2 3 4 5 6
21G.	Metoda sytuacyjna
	1 2 3 4 5 6
21H.	Metaplan
	1 2 3 4 5 6
21I.	Metoda projektów
	1 2 3 4 5 6
22.	W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/zadowolona z realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w Pana/Pani szkole w ciągu ostatnich dwóch lat?
	1 2 3 4 5 6
23.	Proszę wymienić 3 czynniki, które Pana/Pani zdaniem mogłyby wpłynąć na poprawę realizacji zadań z zakresu doradztwa w Pana/Pani szkole:
	1.
	2.
	3.
	4. nic bym nie poprawiał/poprawiała
24.	Czy kiedykolwiek Pan/Pani korzystał/korzystała z porad doradcy zawodowego?

	TAK	NIE	NIE PAMIĘTAM
24A.	Jeśli tak, to czy z perspektywy czasu uważa Pan/Pani te porady za przydatne?		
	TAK	NIE	
25.	Opierając się na własnej pracy i doświadczeniu, proszę wymienić 2 największe problemy z jakimi spotyka się Pan/Pani w codziennej pracy w szkole:		
	1.		
	2.		
	3. nie mam żadnych problemów		
26.	Czy uczniowie wykazują zainteresowanie poradami z zakresu doradztwa zawodowego?		
		Zdecydowanie tak	
		Raczej tak	
		Raczej nie	
		Zdecydowanie nie	
27.	Czy Pana/Pani zdaniem doradztwo zawodowe ma czasem w sobie coś z terapii psychologicznej?		
	TAK	NIE	
28.	Czy Pana/Pani zdaniem obecny system doradztwa zawodowego realizowany w szkołach spełnia swoją rolę?		
		Zdecydowanie tak	
		Raczej tak	
		Raczej nie	
		Zdecydowanie nie	

Bardzo dziękuję za rozmowę i poświęcony czas.

Załącznik nr 6.
Narzędzie do diagnozy – wywiad z dyrektorem szkoły

Szanowny Panie/Szanowna Pani,

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej przeprowadza badania na temat „Stanu i roli poradnictwa zawodowego" w celu przygotowania modelu doradztwa zawodowego dla szkół.Celem badania jest analiza stanu doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Z punktu widzenia celu badania niezwykle ważne jest poznanie opinii osób, które mają bezpośredni wpływ na realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole. W związku z powyższym chciałbym/chciałabym zadać Panu/Pani kilka pytań dotyczących doradztwa zawodowego, jego roli oraz zadań z zakresu doradztwa realizowanych w szkole.

Jednocześnie chcę zagwarantować, że wszystkie informacje, które uzyskam w trakcie wywiadu mają charakter poufny i będą służyć do stworzenia diagnozy doradztwa zawodowego realizowanego w szkołach, w sposób, który zagwarantuje Panu/Pani pełną anonimowość wypowiedzi.

A.	DANE METRYCZKOWE SZKOŁY				
1.	NAZWA SZKOŁY (proszę wpisać samodzielnie)				
2.	RODZAJ SZKOŁY				
	LO	TECHNIKUM	ZSZ	GIMNAZJUM	LICEUM PROFILOWANE
3.	LICZBA UCZNIÓW (ogółem)				
4.	LICZBA DZIEWCZYNEK				
5.	LICZBA CHŁOPCÓW				
6.	LICZBA NAUCZYCIELI (ogółem)				
7.	LICZBA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH (w przypadku ZSZ, T i LP)				

8.	LICZBA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW OGÓLNYCH (w przypadku ZSZ, T i LP)
9.	LICZBA KLAS W SZKOLE (oddziałów)

10.	CZY W SZKOLE JEST **BIBLIOTEKA**?	TAK	NIE
11.	CZY W SZKOLE JEST **PRACOWNIA KOMPUTEROWA**?	TAK	NIE
12.	CZY W SZKOLE ZATRUDNIONY JEST:		
12A.	**PSYCHOLOG**	TAK	NIE
	(Jeśli tak, to w jakiej formie?)		
	UMOWA O PRACĘ – CAŁY ETAT	TAK	NIE
	UMOWA O PRACĘ – CZĘŚĆ ETATU	TAK	NIE
	UMOWA ZLECENIE/O DZIEŁO	TAK	NIE
12B.	**PEDAGOG**	TAK	NIE
	(Jeśli tak, to w jakiej formie?)		
	UMOWA O PRACĘ – CAŁY ETAT	TAK	NIE
	UMOWA O PRACĘ – CZĘŚĆ ETATU	TAK	NIE
	UMOWA ZLECENIE/O DZIEŁO	TAK	NIE
12C.	**DORADCA ZAWODOWY**	TAK	NIE
	(Jeśli tak, to w jakiej formie?)		
	UMOWA O PRACĘ – CAŁY ETAT	TAK	NIE
	UMOWA O PRACĘ – CZĘŚĆ ETATU	TAK	NIE
	UMOWA ZLECENIE/O DZIEŁO	TAK	NIE
13.	CZY PSYCHOLOG LUB PEDAGOG ZATRUDNIONY W SZKOLE PEŁNI RÓWNOCZEŚNIE ROLĘ DORADCY ZAWODOWEGO?	TAK	NIE

B.	REALIZACJA DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE		
1.	**Czy Pana/Pani zdaniem szkoła to najlepsze miejsce do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego?**		
	TAK	NIE	
2.	Czy Pana/Pani zdaniem zadania z zakresu doradztwa zawodowego powinny spoczywać tylko na szkole?		
	TAK	NIE	
3.	**Proszę wskazać, które z niżej wymienionych osób/instytucji powinny być włączone w realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów w celu zwiększenia jego efektywności:**		
3A.	Władze samorządowe		
	TAK	NIE	
3B.	Kuratorium		
	TAK	NIE	
3C.	Rodzice uczniów		
	TAK	NIE	
3D.	Zakłady pracy w powiecie		
	TAK	NIE	
3E.	Kościół		
	TAK	NIE	
3F.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne		
	TAK	NIE	
3G.	Inne, jakie?		
4.	**Czy w Pana/Pani odczuciu bycie dobrym doradcą zawodowym w szkole to bardziej:**		
4A.		kwestia cech charakteru	
4B.		kwestia specjalistycznego wykształcenia	
5.	**Czy uważa Pan/Pani, że wprowadzenie do programu zajęć w szkołach przedmiotu „doradztwo zawodowe" to dobry czy zły pomysł?**		
5A.		Zdecydowanie dobry	
5B.		Raczej dobry	
5C.		Raczej zły	
5D.		Zdecydowanie zły	
6.	**Jaki wpływ Pana/Pani zdaniem mają poniższe osoby na wybory zawodowe uczniów? (odpowiedzi proszę zaznaczyć na skali gdzie 1 oznacza „nie ma żadnego wpływu", a 6 oznacza „ma bardzo duży wpływ")**		
6A.	Nauczyciele przedmiotu		
	1 2 3 4 5 6		
6B.	Nauczyciele - wychowawcy		

	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
6C.	Doradca zawodowy					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
6D.	Psycholog					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
6E.	Pedagog					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
6F.	Rodzice					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
6G.	Koledzy/koleżanki					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7.	**W jakim stopniu Pana/Pani zdaniem poniższe czynniki mają wpływ na wybór przez uczniów danej szkoły/kierunku kształcenia?** (odpowiedzi proszę zaznaczyć na skali gdzie 1 oznacza „nie ma żadnego wpływu", a 6 oznacza „ma bardzo duży wpływ")					
7A.	Opinia kolegów					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7B.	Opinia rodziców					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7C.	Miejsce szkoły w rankingu					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7D.	Obiegowa opinia na temat szkoły					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7E.	Odległość szkoły od miejsca zamieszkania ucznia					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7F.	Sytuacja materialna rodziny					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7G.	Zainteresowania ucznia					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
7H.	Decyduje przypadek					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8.	**Z jakich źródeł informacji Pana/Pani zdaniem najczęściej korzystają uczniowie przy wyborze danej szkoły/kierunku kształcenia?** (gdzie 1 oznacza „korzystają w najmniejszym stopniu", a 6 oznacza „korzystają w największym stopniu")					
8A.	Internet					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8B.	Telewizja					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
8C.	Rozmowy z rodzicami					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**

8D.	Rozmowy z nauczycielami		
	1 2 3 4 5 6		
8E.	Rozmowy z doradcą		
	1 2 3 4 5 6		
8F.	Targi szkół/targi edukacyjne		
	1 2 3 4 5 6		
8G.	Rozmowy z kolegami/koleżankami		
	1 2 3 4 5 6		
9.	**Czy Pana/Pani zdaniem każdy nauczyciel może być doradcą?**		
	TAK	NIE	
10.	**Proszę wymienić 3 cechy charakteru, którymi powinien odznaczać się dobry doradca:**		
	1.		
	2.		
	3.		
11.	**Proszę wskazać 3 najważniejsze zadania dyrektora szkoły w odniesieniu do zadań wynikających z realizacji doradztwa zawodowego:**		
	1.		
	2.		
	3.		
12.	**Który model realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego jest Panu/Pani bliższy:**		
12A.		Doradztwo zawodowe jest realizowane w ramach każdego z przedmiotów, np. na lekcjach geografii mówi się o zawodzie geologa, a na lekcji biologii o zawodzie lekarza	
12B.		Doradztwo zawodowe jest realizowane w ramach oddzielnych zajęć np. na lekcji wychowawczej lub zajęciach z doradztwa	
13.	**Pana/Pani zdaniem realizacja zadań z zakresu doradztwa zawodowego przez szkoły wynikająca z ustawy jest:**		
13A.	Dodatkowym obciążeniem dla szkoły		
	TAK	NIE	
13B.	Koniecznym zadaniem szkoły, wynikającym z jej misji		
	TAK	NIE	
13C.	Najlepszym sposobem zapoznania uczniów z przyszłością dotyczącą pracy zawodowej		
	TAK	NIE	
13D.	Jednym ze sposobów walki z bezrobociem		
	TAK	NIE	
14.	**Proszę wymienić placówki/osoby/instytucje, z którymi najczęściej współpracuje szkoła w ramach realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego:**		
	1.		
	2.		

	3.		
15.	**Czy zadania z zakresu doradztwa zawodowego są konsultowane z:**		
15A.	Radą pedagogiczną		
	TAK	NIE	
15B.	Radą rodziców		
	TAK	NIE	
15C.	Radą uczniów		
	TAK	NIE	
16.	**Czy szkoła posiada opracowany wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego?**		
	TAK	NIE	
16A.	Jeśli tak, to czy WSD jest ogólnodostępny dla nauczycieli?		
	TAK	NIE	
16B.	Jeśli tak, to czy WSD jest ogólnodostępny dla uczniów?		
	TAK	NIE	
17.	**W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/zadowolona z realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w Pana/Pani szkole w ciągu ostatnich dwóch lat?**		
	1 2 3 4 5 6		
18.	**Proszę wymienić 3 czynniki, które Pana/Pani zdaniem mogłyby wpłynąć na poprawę realizacji zadań z zakresu doradztwa w Pana/Pani szkole:**		
	1.		
	2.		
	3.		
	4. nic bym nie poprawiał/poprawiała		
19.	**Ilu nauczycieli zatrudnionych w Pana/Pani szkole ukończyło studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego? (może być „około”)**		
20.	**Czy kiedykolwiek Pan/Pani korzystał/korzystała z porad doradcy zawodowego?**		
	TAK	NIE	NIE PAMIĘTAM
20A.	Jeśli tak, to czy z perspektywy czasu uważa Pan/Pani te porady za przydatne?		
	TAK	NIE	
JEŚLI W SZKOLE JEST ZATRUDNIONY DORADCA ZAWODOWY (dotyczy tylko doradców zatrudnionych na etat lub część etatu)			
21.	Od ilu lat/miesięcy doradca zawodowy jest zatrudniony w szkole?		
22.	**Jak ocenia Pan/Pani pracę doradcy zawodowego w ciągu ostatniego roku?**		
	1 2 3 4 5 6		
23.	**Czy doradca zawodowy poza pracą jako doradca wykonuje jeszcze jakieś inne zadania?**		
23A.	Jeśli tak, to jakie to są działania?		

	1.		
	2.		
	3.		
24.	**Czy w razie konieczności redukcji etatów w szkole, etat doradcy zawodowego byłby zlikwidowany jako jeden z pierwszych?**		
		Zdecydowanie tak	
		Raczej tak	
		Raczej nie	
		Zdecydowanie nie	
25.	**W jaki sposób kontroluje Pan/Pani wyniki pracy doradcy zawodowego?**		
	1.		
	2.		
	3.		
JEŚLI SZKOŁA NIE ZATRUDNIA DORADCY ZAWODOWEGO			
26.	**Czy chciałby/chciałaby Pan/Pani zatrudnić doradcę zawodowego w swojej szkole?**		
	TAK	NIE	
26A.	Jeśli tak, to co stoi na przeszkodzie?		
26B.	Jeśli nie, to dlaczego?		
27.	**Kto w tej chwili realizuje zadania z zakresu doradztwa zawodowego w szkole?**		
28.	**Czy kiedykolwiek wcześniej Pana/Pani szkoła zatrudniała doradcę zawodowego?**		
	TAK	NIE	

Bardzo dziękuję za rozmowę i poświęcony czas.

NOTATKI BADACZA

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik nr 7.
Opinie na temat WSD

.	**OPINIE DOTYCZĄCE WSD**
1.	Czy WSD jest ogólnodostępny dla nauczycieli?
	☐ Tak ☐ Nie
2.	Czy WSD jest ogólnodostępny dla uczniów?
	☐ Tak ☐ Nie
3.	Czy WSD jest zorientowany na ucznia?
	☐ Tak ☐ Nie
4.	Czy WSD ma przejrzystą, czytelną formę?
	☐ Tak ☐ Nie
5.	Czy WSD zawiera definicję doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
6.	Czy WSD zawiera cele doradztwa związane z misją szkoły?
	☐ Tak ☐ Nie
7.	Czy WSD zawiera konkretne cele doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
8.	Czy WSD szczegółowo określa realizację doradztwa w szkole?
	☐ Tak ☐ Nie
9.	Czy WSD jest integralną częścią ogólnego planu dydaktycznego szkoły?
	☐ Tak ☐ Nie
10.	Czy WSD wyróżnia grupę docelową działań w doradztwie?
	☐ Tak ☐ Nie
11.	Czy WSD wskazuje kto jest odpowiedzialny za realizację doradztwa w szkole?
	☐ Tak ☐ Nie
12.	Czy WSD precyzuje zakres kontroli realizacji doradztwa w szkole?
	☐ Tak ☐ Nie
13.	Czy WSD zawiera ćwiczenia doradcze dla uczniów?
	☐ Tak ☐ Nie

14.	Czy WSD zawiera wytyczne do pracy dla doradcy zawodowego?
	☐ Tak ☐ Nie
15.	Czy WSD precyzuje zakres działań doradcy zawodowego?
	☐ Tak ☐ Nie
16.	Czy WSD precyzuję rolę dyrektora w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
17.	Czy WSD precyzuję rolę rady pedagogicznej w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
18.	Czy WSD precyzuję rolę wychowawców klas w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
19.	Czy WSD precyzuję rolę nauczycieli w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
20.	Czy WSD precyzuję rolę rodziców w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
21.	Czy WSD precyzuję rolę uczniów w procesie realizacji doradztwa?
	☐ Tak ☐ Nie
22.	Czy WSD jest aktualny (na rok szkolny 2011/2012)?
	☐ Tak ☐ Nie
23.	Czy WSD jest dokumentem zbyt ogólnym?
	☐ Tak ☐ Nie
24.	Czy WSD jest dokumentem zrozumiałym?
	☐ Tak ☐ Nie
25.	Ogólna ocena dokumentu
	1 2 3 4 5 6
26.	Jeśli nie ma opracowanego WSD, to cze w jakimś innym dokumencie szkoły zawarte są odniesienia dotyczące realizacji przez szkołę zadań z zakresu doradztwa zawodowego?
	☐ Tak ☐ Nie
26A.	Jeśli tak, to w jakim?
26B.	Jeśli tak, proszę wskazać 3 najważniejsze punkty z tego dokumentu dotyczące doradztwa:
	1.
	2.
	3.
26c.	Jeśli tak, to proszę określić, czy są zawarte w nim informacje wyszczególnione w pytaniach od 3 do 24 powyżej.

Załącznik nr 8.
Plan Wsparcia szkoły w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego

Zewnętrzne wsparcie szkoły w realizacji przez nią zadań z obszaru doradztwa edukacyjno-zawodowego jest jednym z elementów pilotażu w ramach projektu systemowego „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej" realizowanego przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Część A.
Metryczka Planu Wsparcia

Pełna nazwa szkoły	
Typ szkoły	
Liczba uczniów	
Powiat	
Informacja o osobie zajmującej się doradztwem w szkole (doradca/pedagog/nauczyciel etc.)	

Część B.
Uzasadnienie dla wsparcia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w szkole

1. **Cel powstania Planu Wsparcia**
   - Podstawowym celem planu wsparcia dla szkoły jest pomoc szkole w jak najlepszej i najbardziej efektywnej realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego.
   - Zaproponowane przez doradców-konsultantów rozwiązania i przedstawione rekomendacje, mogą przez wiele lat służyć szkole i przyczyniać się do jej rozwoju, zgodnie z oczekiwaniami podmiotów zarządzających szkołą, jak i uczniów i ich rodziców, będących bezpośrednimi lub pośrednimi beneficjentami przedstawionych w Planie Wsparcia rozwiązań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

2. **Zyski z dobrze funkcjonującego doradztwa edukacyjno-zawodowego**
   Właściwie realizowane doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkole, niesie za sobą wiele korzyści, na wielu poziomach – ucznia, szkoły i społeczeństwa, z których główne to:
   - rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów;
   - bieżące diagnozowanie potrzeb edukacyjnych uczniów;

– zmniejszenie kosztów kształcenia;
– promowanie szkoły w środowisku lokalnym w odniesieniu do losów absolwentów;
– wsparcie i wzmocnienie procesu edukacyjnego, opiekuńczego i wychowawczego szkoły;
– zmniejszenie bezrobocia i jego skutków;
– właściwe przygotowanie młodzieży do odpowiedzialnych wyborów zawodowych;
– przeciwdziałanie negatywnym procesom społecznym.

3. **Podstawy prawne dla funkcjonowania doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach**
   a. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (z późniejszymi zmianami);
   b. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;
   c. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Część C.
Plan wsparcia dla szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego

Część opisowa przygotowywana przez DK na podstawie charakterystyk. Proszę odnieść się do:
– zasoby szkoły (pozytywy z charakterystyki w zakresie opinii i posiadanych dokumentów, gabinetów, zasobów ludzkich)
– deficyt szkoły w zakresie doradztwa (przykłady zapisów: biorąc pod uwagę zasoby szkoły, jak i dane dotyczące diagnozy szkoły, naszym zdaniem warto byłoby w szkole wzmocnić
– potrzeby
– rodzaj wsparcia

CZĘŚĆ A. Proponowane formy doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w szkole. Wsparcie dla doradcy zawodowego lub osoby, której powierzone zostały zadania z obszaru doradztwa			
Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)

Obszar 3. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)
Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę/placówkę			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)
Obszar 5. Podejmowanie współpracy ze wszystkimi nauczycielami szkoły			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)
CZĘŚĆ B. Proponowane formy doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego funkcjonującego w szkole. **Wsparcie dla Zespołu w zakresie planowania i koordynowania udzielania pomocy z obszaru doradztwa edukacyjno-zawodowego uczniowi w szkole**			
Opis działania	Sposoby realizacji	Osoby/instytucje Szkoła (dyrektor /nauczyciel/ doradca); Rodzice; Instytucje zewnętrzne; Doradcy-Konsultanci	Czas realizacji (do mc/rok)

Akceptacja Planu Wsparcia (podpis dyrektora i pieczątka szkoły)	
Imię i nazwisko doradcy-konsultanta (podpis doradcy)	
Data akceptacji dokumentu	

Załącznik nr 9.
Plan Rozwoju Sieci

PLAN ROZWOJU SIECI DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO

Powiat:	
Zespół Doradców-Konsultantów:	

UWAGA! Termin przesłanie dokumentu: do 30 października 2011 r.

Z realizacji każdego z działania wskazanego w tabeli doradcy-konsultanci zobowiązani są przygotować odpowiednią dokumentację. Dla:

a. spotkania – raport ze spotkania;
b. warsztatu – scenariusz warsztatu oraz raport z warsztatu;
c. wspólnych inicjatyw lub dobrych praktyk – notatka

Do w/w dokumentacji mogą być dołączone zdjęcia lub inna dokumentacja, np.: film.

Lp.	Zadanie w ramach rozwoju sieci	Planowany termin (miesiąc)	Uczestnicy
1	**Spotkania (Temat spotkania)**		
A			
B			
C			
D			
2.	**Warsztaty (Tematy warsztatów)**		
A			
B			
C			
D			
3	**Działania na rzecz wspólnych inicjatyw podejmowanych przez doradców (opis działania)**		
A			
B			

C			
D			
…			
4	Upowszechnianie w ramach dobrych praktyk (opis)		
A			
B			
C			
D			

Załącznik nr 10.
Scenariusz warsztatu

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

OSOBA PROWADZĄCA:	
TEMAT:	
UCZESTNICY: **(krótka charakterystyka):**	
LICZBA UCZESTNIKÓW:	
CEL(E) WARSZTATU:	
TREŚCI/ZAGADNIENIA: **(w postaci haseł)**	
PLANOWANE METODY PRACY: **(wykład, prezentacja, case study, warsztaty,inne)**	
OCZEKIWANE REZULTATY: **(osiągnięcia uczestników wyrażone przy pomocy czasowników operacyjnych)**	

II PLAN ZAJĘĆ

Lp.	**Blok/przedmiot/temat**	**Liczba godzin**		
		Wykłady	**Ćwiczenia / warsztaty**	**Razem**
1.				
2.				
3.				
...				

III ORGANIZACJA ZAJĘĆ

OSOBA PROWADZĄCA:	
POTRZEBNE MATERIAŁY/POMOCE DYDAKTYCZNE:	
EWALUACJA:	

Załącznik nr 11.
Mapa Lokalnych Instytucji

Powiat:	
Zespół Doradców-Konsultantów:	

Przesłanie wstępnej wersji dokumentu: **do 10 października 2011 r**.

CZĘŚĆ A. CZĘŚĆ OGÓLNA
(Dla **każdej** z niżej wskazanych instytucji należy uzupełnić dokument: CZĘŚĆ B. Charakterystyka Instytucji Systemu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego)

L.p.	Nazwa instytucji	Adres	Telefon	E-mail	Charakter instytucji[22]
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

.....
Data i podpisy doradców-konsultantów

22 1. Publiczna (placówki oświatowe, instytucje rynku pracy, JST); 2. Prywatna (firmy szkoleniowe, doradcze itp.); 3. NGO (organizacje pozarządowe)

CZĘŚĆ B. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJI SYSTEMU DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO

(poniższy szablon należy uzupełnić dla każdej z instytucji wskazanych w części A.Część Ogólna Mapy Lokalnych Instytucji)

A	**Nazwa instytucji**	
B	**Dane teleadresowe**	
C	**Charakter instytucji**[23]	
D	**Zakres świadczonych usług**	
E	**Odbiorcy usług instytucji**	
G	**Osoba zajmująca się doradztwem w instytucji**	

.....

Data i podpisy doradców-konsultantów

Część C. MAPA LOKALNYCH INSTYTUCJI – PROPONOWANE FORMY WSPÓŁPRACY

Lp.	**Wspólne działanie** (krótki opis podejmowanych działań)	**Forma współpracy** (ciągła współpraca; jednorazowe działanie; cykliczne działanie)	**Termin realizacji całego działania**	**Instytucje zaangażowane**	**Forma współpracy**
1.	Organizacja konkursu o zawodach regionu		1.12.11 – 31.03.12	Starostwo	Udostępnienie sali
				Przedsiębiorcy	Ufundowanie nagród
2.	pozyskiwanie informacji dot. sytuacji na lokalnym rynku • -regularne pozyskiwanie od pracodawców i UP informacji o aktualnym zapotrzebowaniu rynku pracy, przekazywanie informacji na portal		1.12.11-31.06.12	Urząd pracy	Przekazywanie informacji o nowych ofertach pracy
				Pracodawcy	Przekazywanie informacji o naborze pracowników, wakatach.

23 1. Publiczna (placówki oświatowe, instytucje rynku pracy, JST); 2. Prywatna (firmy szkoleniowe, doradcze itp.); 3. NGO (organizacje pozarządowe)

3.	Udział w warsztatach sieci doradców • prezentacje działań • prezentacje firm/organizacji do SIEZ				
4.	Współpraca ze szkołami				

……..

Doradca-konsultant
dla gimnazjów

……..……

Doradca-konsultant
dla szkół ponadgimnazjalnych

Data ……